

T. V. Olsen:

ZEMIJA BEZ ZAKONA

WESTERN ROMAN

LISO

cijena 400 d broj 739

T. V. OLSEN:

ZEMLJA BEZ ZAKONA

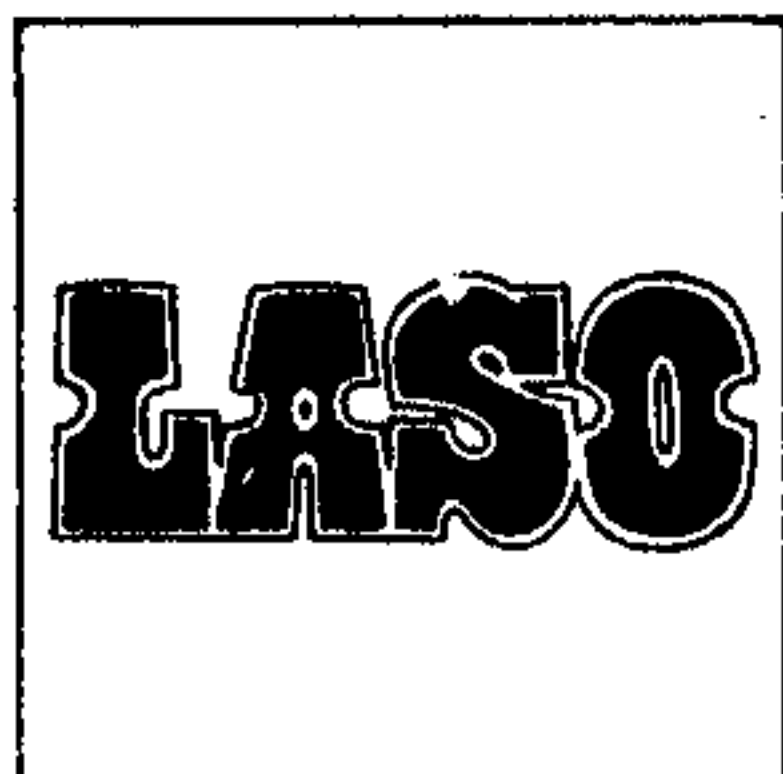
VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA

Glavni i odgovorni urednik Milivoj Pašiček
Izdavač: NIŠPRO VJESNIK predsjednik
Poslovnog odbora Vjekoslav Koprivnjak) —
OOUR Informativno-revijalna izdanja (v. d.
direktora Božidar Radman)

Predsjedavajući Savjeta: dr Ivan Krtalić
Adresa redakcije, izdavač i tiskare: 41000 Za-
greb, Avenija bratstva i jedinstva 4
Telefoni: 041/526-099, 515-555 i 519-555
Telex: 21 121 YU VSK

Kolegij redakcije: Berislav Grabušnik (graf. ur.),
Marija Jurela (urednik), Pavle Lugarić (zamjenik gl.
i odg. urednika), Milivoj Pašiček, Biserka Pupavac
(pomoćnik gl. i odg. urednika)

Tisak: NIŠPRO »Vjesnik«, OOUR Novinska rotaci-
ja i OOUR TM

Urednik: Ana Hrastović
Grafički urednik: Ivica Bartolić

T. V. Olsen: **Zemlja bez zakona**
Naslov originala: Ligh Lawless
Copyright: VPA

Recenzija: Marijan Krmpotić
Prijevod: Tomislav Odlešić

Laso broj 739 izlazi 11. 12. 87.
u nakladi 67.000 primjeraka.

I

Chaning sjaše, priveže konja za prečku i pogleda glavnu ulicu, gotovo pustu u podne. Los Santos je bilo skromno naselje, s jednoličnim bijelo obojenim kućama od sirove opeke.

Izvuče pušku iz navlake na sedlu okrene se na peti i zapusti prema salunu. Bio je čvrsto građen, onižeg stasa, i gipkih mačjih pokreta. Premda nije gledao lijevo ni desno, zapazio je sve. Navršivši dvadeset i pet godina, pokazivao je smirenost i samopouzdanje, osobine koje su uglavnom svojstvene višim i starijim ljudima.

Idući koso preko ulice, stigne na suprotnu stranu, gdje je kraj saluna bila malena prodavaonica. Tu je svakog dana, sjalo sunce ili padala kiša, sjedio Djedica Killaine, debeo i ćelav sedamdesetogodišnjak, najstariji stanovnik, i gledao što se događa u gradiću. Vidio je štošta, a govorio malo. Oči mu, napola skrivene sijedim obrvama, zapaze najprije pušku, zatim se podignu prema mladićevu licu.

– Ideš u lov?

– Vidio si ga, Djedice. – Bila je to tvrdnja, a ne pitanje.

– U salunu je. Pije kao spužva.

– To sam i mislio.

Djedica Killaine pročisti grlo.

– S njim je Costello – reče.

– I to sam već naslutio – odvrati ogorčeno Chaning. – Koji je vrag ušao u njega, Djedice?

– Viski!

Chaning žustro kimne, okrene se i uđe u Ransonov salun. Unutra se leluja duhanski dim i isparavao viski. Za dugačkim su se šankom tiskali kauboји, nakupci stoke i trgovački putnici. U susjednoj se prostoriji kockalo. Koraknuvši u nju, Chaning opazi da su svi stolovi zauzeti. Za trenutak zamijetivši otaga Laceyevu plavokosu glavu, zaputi se na tu stranu, provlačeći se između stolova.

Iznenada mu zakrči put Bee Withers, mršav četrdesetogodišnjak u prljavoj odjeći, Costellov prijatelj. Žvačući duhan, pljune na pod između njih.

– Hoćeš se uplesti u to? – zapita ga Chaning. – Ne bih ti to savjetovao.

Withers se prestane ceriti, spoznavši da se Chaning ne šali. Oprezno se maknuo ustranu. Chaning prođe mimo njega, na pogledavši ga, i zaustavi se kraj Costellova stola.

Lacey Trobridge je napeto gledao

karte u mesnatoj šaci. Ne podigne glavu. Međutim, djelitelj karata, vidki kockar Ward Costello, pepeljastožute kose, u žućkastim hlačama i tamnozelenom kaputu, opazi tko je prišao stolu.

— Lacey — progovori blagim glasom Channing.

Lacey podigne glavu i, trznuvši njome, ukloni uvojak sa čela. Imao je krupne plave oči u kojima bi se brzo pojavila sućut ako bi ugledao tele bez majke ili konja kojeg je našuljalo sedlo. Pogled mu je ponajčešće bio prijateljski i otvoren, osvajaio je podjednako muškarce i žene... i prikrivao brojne mane i slabosti koje je znao Channing i opraštao. U ovom su trenutku bile te oči napola stisnute i podlivene krvlju.

— Znao sam da ćeš doći — progunda Lacey zajapurena lica i posegne za čašom kraj sebe.

Channing gurne čašu puščanom cijevi tako da je pala na pod i razbila se. Lacey se zaustavi ruka u zraku. Kockarnicu ispuni tišina.

Lacey pokuša prigušiti bijes, ali ne uspije.

— Nisi to smio učiniti, momče — progunda. — Ja sam odrastao čovjek, slobodan sam...

— I pijan — doda Channing. — Hoćeš li sam izići ili da te iznesem?

— Ja bih se malo obuzdao, Channing — promrmlja Costello.

— Zašto?

Netremice su se gledali nekoliko trenutaka.

— Dobro, odvedi ga kad se završi partija — prozbori Costello.

— Odvest ću ga odmah.

— Dovraga — pobuni se Lacey, petljajući jezikom — ne govorite o meni tako kao da nisam ni prisutan!

— Šuti — reče mu Channing. — Ustani. — Dok je to govorio, premjesti pušku u lijevu ruku, uhvati

Lacey ispod pazuha i počne ga dizati sa stolice. Opazivši da je Costello samo za djelić sekunde pogledao ustranu, nasluti opasnost; pusti Lacey i hitro se okrene, zamahne uvis puškom i snažno udari kundakom Beea Withersa po podlaktici koja se upravo spuštala. Withers jaukne i iz šake mu ispadne revolver kojim je zamahnuo prema Channingovoj sljepoočici. Ne oklijevajući ni trenutak, Channing povuče pušku i ponovo napadne njome; ovaj put ga nemilosrdno udari puščanom cijevi po čeljusti. Withers poklekne i stropošta se na pod.

— Ede... leđa...

Laceyev povik natjera Channinga da se munjevito okrene opet prema stolu. U Los Santosu nije bilo zakona; njegovi su stanovnici rješavali sami razmirice i nije se mogla očekivati nikakva druga pomoć osim ponekog pravovremenog upozorenja. Opazi trzaj Costellove ruke; a u šaci se pojavi džepni pištolj.

Channing podigne pušku, a Costello opali baš kad je Lacey Trobridge skočio između njih. Snažno se trznuvši kad ga je pogodio metak, Lacey padne na stol i, rušeći se s njega, prevrne ga. Odlepršaju na njega karte i žetoni.

Costello je već trčao prema stražnjim vratima. Dršćući od bijesa, Channing se uspravio pošto je pregledao prijateljevo tijelo. Prinese pušku ramenu i pokuša uhvatiti na nišan kockara, no u prostoriji je već nastala strka, svi su skočili na noge i zaklonili mu vidik. Costello izjuri van i zalupi iza sebe vrata, Channing opazi kroz pukotinu na njima da ih je kockar učvrstio s vanjske strane prečagom.

Uvidjevši da tuda ne može izići, progura se u susjednu prostoriju i

istrči iz saluna. Skrene iza ugla u prolaz između kuća. Na mekoj zemlji iza saluna otkrije Costellove tragove.

Pronaći će ga, naselje nije tako veliko da bi se mogao dugo u njemu skrivati, pomisli. A onda mu sine da kockar bježi prema staji. Vjerojatno će pokušati pobjeći.

Potrči iz petnih žila duž stražnje strane kuća. Javna je konjušnica bila na kraju ulice. Spazi Costella kako se pojavljuje na stražnjim vratima i hitro osvrće oko sebe. U ruci mu opet zasja džepni pištolj. Channing se baci na zemlju baš kad je pištolj opalio. Metak otkine iverje sa stupa oborske ograde. Ispraznio je obje cijevi, pomisli Channing i skoči na noge.

Dotrčavši do vrata, naglo se zaustavi. U prolazu između odjeljaka za konje stajao je sijedi konjušar i držao uzde dok se Costello penjao u sedlo.

— Sjaši ili ću te ustrijeliti — prozbori Channing, držeći objema rukama pušku i korakne naprijed.

Costello istrgne uzde konjušaru iz ruke, divlje podbode konja i potjera ga ravno na Channinga.

Uhvativši cijev puške, Channing odluči skočiti ustranu i kundakom srušiti Costella sa sedla. Međutim, kad je htio odskočiti, posklizne se i zamahne rukama dok je hvatao ravnotežu, a konj naleti postrance na njega i istjera mu zrak iz pluća. Rušeći se na leđa, osjeti snažan udarac po glavi i smrači mu se pred očima.

Osvijestivši se, ^{*} opazi kako ga konjušar blago lupka po licu mokrom krpom. Odgurne starčevu ruku i pokuša sjesti, ali mu se zavrti pred očima. Kad se vrtoglavica smirila, digne pogled.

— Gdje je Costello?

— Odjurio je kao da ga stotinu

đavola goni. Gadno si tresnuo glavom. Da ti šešir nije ublažio udarac, možda bi ti puknula lubanja...

Osvrnuvši se, Channing ugleda debeli potporni stup na koji je naletio. Uhvati se za starog konjušara i polako digne. Stajao je nekoliko trenutaka i tek tada se osjetio sigurnijim na nogama. Izide polako iz staje i zastane pred prednjim vratima.

U ustima je osjećao gorak okus poraza. Svojom je nehajnošću i pretjeranim samopouzdanjem omogućio kockaru da pobjegne. Costello je već daleko i morat će dugo tragati za njim. Međutim, postoji jedan pouzdan način kako da ga pronađe, padne mu iznenada na pamet. Vratiti se u salon.

U kockarnici su ljudi šutke stajali oko Laceyeva tijela, prekrivenog otrcanim gunjem. Bee Withers se, još onesviješten, naslanjao leđima na zid a pokraj njega je klečao stari liječnik Alvarez, oprezno mu opipavajući dugačkim prstima čeljust.

— U kakvu je stanju? — zapita Channing.

— Slomljena mu je donja čeljust — odgovori Alvarez i slegne ramenima. — Morat će se učvrstiti žicom. Ne znam tko će to platiti. Bit će vrlo bolno.

— Koliko će to stajati?

— Dvadeset dolara — odvrati odmah liječnik.

Channing ga iznenadi izbrojivši mu na dlan dvadeset dolara, zatim pride Laceyu. U mislima se vrati u prošlost, u ono doba kad su se njih dvojica tek upoznali.

Prije devet mjeseci su odlučili zajedno loviti mustange u stjenovitim brdima. Channing se želio privremeno udaljiti od ljudi, a htio je i Laceyja Trobridgea odvući od ljudskog društva. Momak se vladao, premda dobroćudan, suviše neobuzdano i posvuda nailazio na nevolje. Kao da

su se lijepile za njega. I Channinga su neprestano pratile neprilike, pa je stoga htio pobjeći od njih.

Radili su naporno, tridesetak kilometara od Los Santosa. Živjeli su osamljeno, jeli jednoličnu hranu i navečer bili tako iscrpljeni da nisu mogli ni razgovarati. Lacey je neprestano prigovarao i desetak je puta htio otići, ali ga je Channing, čvršće volje, uspio zadržati. Život će nam se promijeniti, uvjeravao ga je Channing. Kad završimo posao, dobit ćemo najmanje dvije tisuće, dovoljno da kupimo jedan mali ranč sjeverno odavde koji mi je odavno zapeo za oko. Više nećemo raditi za pišljivih trideset dolara na mjesec, koje uspijevamo spiskati isti dan kad ih dobijemo. Bit ćemo svoji ljudi... i ortaci, zar ne?

Kako bi mu pokazao da mu vjeruje, Channing ga je poslao s prvim krdom mustanga u Los Santos; Lacey će tako, vjerovao je, steći potreban osjećaj odgovornosti. Pogriješio je. Lacey je uspješno prodao krdo, ali je zatim otišao u najbližu kockarnicu. Ondje ga je Ward Costello častio pićem i istodobno ga operušao. Lacey je izgubio sav novac. Dogodilo se to prije tri mjeseca.

Channing mu nije prigovorio skoro nijednom riječi, jasno spoznavši gorku istinu. Lacey neće nikad, makar živio stotinu godina, postati odgovoran čovjek. Ta se njegova mana ne može ispraviti.

Sinoć su se dogovorili da će danas otjerati u Los Santos drugo krdo mustanga, koje će donijeti opet najmanje tisuću dolara. Međutim, kad se jutros probudio, opazio je da Laceyja više nema. Obuzet zlim slutnjama da se Lacey otišao kockati u grad, na račun svog udjela u krdu, osedlao je konja i, krenuo. Meksikancima koji su radili s njima re-

kao neka krenu za njim s mustanzima.

Dodirne ga netko. Okrenuvši se, spazi debelog barmena.

— Vraški mi je žao — progovori suosjećajno debeljko.

— Slutio sam da će se nešto takvo dogoditi.

— Koliko će stajati...

— Nije potrebno da bilo što platite. Pokopat ćemo ga dostojno kao svakoga ovdje. — Odbivši riječi zahvalnosti, barmen ponovi: — Vraški mi je žao. Bio vam je dobar prijatelj, ha?

Dobar prijatelj, odjekne u Channingovim mislima. Bio je budalast momak koji se nije mogao odreći karata, pića i napirlitanih žena... ali to ne mijenja činjenicu da mu je bio prijatelj. A Ward Costello ga je ubio.

Izišavši iz krčme, ugleda Djedicu Killainea kako mu vodi preko ulice dorata.

— Hvala, Djedice. — Channing pride konju i gurne pušku u navlaku na sedlu. Zatim razmota smotani gunj iza sedla i izvadi iz njega opasač s koricama. Opasač je bio mek i podmazan, a korice tvrde i iznutra, skliske, premazane lojem. Kolt mu se u tren oka nađe u šaci, kao da je iskočio sâm od sebe iz korica.

Zavrti bubanj; dobro podmazan, okretao se lako i tiho. Potom kimne zadovoljno.

— Zar moraš posegnuti za tim? — progunda stari Killaine. — Momak je mrtav, više ga ništa ne može oživiti. Razmislio bih na tvom mjestu, sinko. Dobro bih razmislio.

Channing nestrpljivo puhne i spremi opasač u smotani gunj.

— Dobro znam što moram učiniti — promrmlja.

— Dobro, dobro svatko mora platiti zbog svojih grijeha. Ipak, budi

oprezan... Odjahao je na sjever. Ondje postoje predstavnici zakona. Ti ćeš...

— Kamo je mogao otići?

— Hm, Costello je često dolazio u grad i odlazio iz njega — odgovori Killaine. — Imao je više novca nego većina kockara, uvijek je nosio najljepšu odjeću, jeo najbolja jela. Čini mi se da, potječe iz neke bogate obitelji. Ništa ti drugo ne mogu reći.

Channing kimne i, umjesto da uzjaše, povede konja prema staji.

— Mislio sam da ćeš smjesta odjuriti za njim — prozbori Djedica Killaine, pridruživši mu se.

— Ja sam strpljiv čovjek i mogu pričekati.

— A što čekaš?

— Slomio sam čeljust Beeu Withersu. Morat će neko vrijeme ostati u krevetu. Kad se digne, krenut će tamo gdje je Costello. Vjeran mu je kao pas.

— A ti ćeš ga slijediti. Ima u tebi indijanskih osobina, Channinge. Zacijelo znaš i mrziti kao Indijanci.

— Učini mi jednu uslugu. Moji će ljudi dotjerati mustange. Ja ću biti u hotelu i spavati, a ti ih obavijesti što se dogodilo.

— Dobro — reče blagim glasom Killaine — obavijestit ću ih...

Stajao je i gledao za Channingom žalosno i suosjećajno.

II

Ležeći na vrhuncu travnata brežuljka, Channing je gledao Beea Withersa kako jaše kroz dvorište ranča i onda sjaše. Na kućnoj verandi čekala su ga dvojica, i Channing prepozna hod jednog od njih kad je krenuo u susret Withersu; bio je to Costello. Rukovali su se i potom ušli u kuću.

Channing se podigne sa zemlje i čučne. U Los Santosu je čekao tjedan dana da Withersu zacijeli če-

ljust toliko da može jahati. Za to je vrijeme prodao konje, isplatio svoje ljude, kupio zalihu hrane i čekao. Kad je Withers odjahao iz Los Santosa, otvoreno i usred dana, krenuo je za njim, držeći se na pristojnoj udaljenosti. Withers je jahao na sjever i nekoliko puta pokušao nespretno izbrisati svoje tragove, no to nije zadalo Channingu nikakvih teškoća.

Jučer su ušli u široku dolinu rijeke Soledad u sjeveroistočnom dijelu Novog Meksika. Withers je prenoćio u Sentinelu, gradiću na riječnoj okuci, i jutros se zaputio cestom na zapad. U podne je dojahao na ranč.

Tu se završava put. Channing se ukočeno uspravi i ode nizbrdo do dorata, kojeg je privezao s druge strane uzvisine. Dojahavši na vrhunac, pokuša smireno razmisliti. Gledao je ranč i zapažao svaku pojedinost. Kuća je bila čvrsto sagrađena, podalje od ostalih građevina. Unutra je Costello... bez sumnje, s prijateljima. Prijateljima koji bi štiti ubojicu? Budući da nije znao odgovor na to, Channing se malo pokoleba. Ako dojaše otvoreno i hrabro pred kuću, možda će gurnuti glavu u omču, ali mu ne ostaje nikakvo drugo rješenje...

Počne se približavati, jašući iza oborâ i sušâ i pogledavajući neprestano kolibu za kauboje na zapadnoj strani. Vjerojatno je većina kaubojâ u ovo vrijeme, u rano prijepodne, na pašnjacima; nadao se da će neopazice stići do kuće. Potjera dorata preko čistine, projaše između staje i spremišta za kola, zatim skrene konja prema kući.

Upravo je izvukao jednu nogu iz stremena kad su se otvorila vrata. Na verandu iziđe sredovječan čovjek u bijelom platnenom odijelu i s ljetnim šeširom široka oboda.

Channing sjaše i omota uzde oko privezišta. Povuče se do konja tako da mu je puška u navlaci bila nadohvat ruke kad su se oprezno pojavili iza sredovječnog čovjeka Costello i Withers.

— To je on — prozbori Costello drhtavim glasom.

Stariji ga čovjek i ne pogleda. Promatrao je Channinga i mirno pušio cigaru. Bio je nizak i vitak, ledenih očiju i tankih, blijedih usana.

— Znam tko si i zašto si ovdje, konjaru — progovori on i ispuhne dim. — Cijenim tvoju hrabrost, čak i pronicavost, zato što si dojahao tako daleko zbog svog cilja. Pa ipak, moram ti kazati da si budala.

— Slušam — odvrati Channing — ali neću dugo.

— Ja sam Santee Dyker. To je ime vrlo utjecajno ovdje. Vladam svima koji rade kod mene, a i mnogima koji ne rade. Ward mi je nećak. — Usta mu se iskrive u ciničan smiješak.

— Žao mi je što je tako, ali je istina. On je obična bitanga, no obećao sam njegovoj majci na samrti da ću se brinuti o njemu.

— Šteta.

— Ward mi je ispričao priču u kojoj je pravda na njegovoj strani, ali mu, dobro ga poznajući, nisam povjerovao — promrmlja Santee Dyker. — Nesumnjivo si ti u pravu, no neću se praviti licemjernim i tvrditi da me zanima pravda. Slušaj, ubojstvo se dogodilo daleko na jugu, pa nemaš ovdje nikakvih prijatelja. Kao razboritom čovjeku, savjetujem ti da opet uzjašeš.

Channing munjevito izvuče pušku iz navlake na sedlu i uperi je u njih trojicu.

Dyker se nimalo ne uznemiri.

— Povedeš li ga sa sobom — reče — moji će te ljudi uhvatiti. Ustrijeliš

li ga, nećeš izići živ iz ovog kraja. Mog kraja. Kao što vidiš, ne možeš ništa učiniti.

Channing zapazi da su Santee Dyker i Costello međusobno slični, ali mu upadne u oči i jedna bitna razlika: koliko je Costello slab, toliko je njegov ujak snažan i odlučan, te se, bez sumnje, ne šali govoreći ovako. Shvati da je u škripcu, no prirođena mu tvrdoglavost ne dopusti da uzmakne.

— Sidi s verande, Costello. Drži ruke podalje od tijela.

— Santee — prigušeno prošapće Costello.

— Nikada se ne prepiri sa čovjekom koji je spreman na sve — reče mirno Dyker. — Poslušaj ga, Ward; ne vjerujem da će hladnokrvno pucati u tebe, osim ako mu se odupreš. Uostalom, neće stići daleko.

Costello kolebljivo krene s verande.

— Spusti pucaljku, momče. Uhvatila su te na nišan dva revolvera — progovori južnjački glas. Channing pomakne samo oči i opazi jednog čovjeka kako se pojavljuje iza kućnog ugla. Iza drugog ugla izviri drugi čovjek. Channing spusti pušku. Njih dvojica se oprezno približe, držeći uperene revolvere. Onaj koji je progovorio uzme mu iz ruke pušku.

— Umiješao si se u pravi trenutak, Streak — reče Santee.

Streak se blijedo nakesi. Bio je vitak tridesetogodišnjak, ne baš visok, tvrdih očiju. Nasloni pušku na verandu, zatim skinu prašnjavi šešir i lupne njime nekoliko puta o hlače.

— Upravo smo se vratili s prašnjaka i otišli u spavaonicu — prozbori. — Opazili smo ga kako prolazi između staje i spremišta za kola. Činilo nam se da se šulja, pa smo otišli iza kuće...

— Evo, vidiš, konjaru — reče Dyker i, netremice gledajući Channinga,

ga svijetlim očima, ugasi cigaru na ogradi verande. — Nisi htio poslušati moje upozorenje, je li? Moram ti pokazati da se ne šalim... Donesi konopac, Whitey.

Drugi čovjek koji je držao revolver zahioće. Moglo mu je biti najviše dvadest godina. Imao je tako svijetlu kosu da se činila gotovo bijelom.

— Odmah ću ga donijeti — odgovori, očito se razveselivši, i otrči.

— Je li to baš potrebno? — izusti Streak.

— Ako se lako izvuče, vratit će se. Znaš kakve su takve nadobudne skitnice. Nemaju ništa osim ponosa. Ako im ga slomiš, postaju pokorni i bojažljivi.

Streak protrlja bradu i zamišljeno odmjeri pogledom Channinga od glave do pete. Channing je dobro znao kako izgleda; u otrcanoj odjeći, obrastao dvotjednom bradom, zaista slični skitnici.

— Hm, ne znam... — promrlja kolebljivo Streak.

Dyker prezirno puhne kroz nos i ode u kuću. Whitey donese laso, neprestano se smijuljeći. Tada se vrati na verandu Dyker, noseći dugačak bič. Pucne jednom njime.

— Sveži mu ruke za ogradu — reče. — Warde, pomози Whiteyu.

Streak prisloni revolversku cijev Channingu na leđa dok su mu Costello i Whitey vezali ruke iznad glave za ogradu verande.

— Nisi ovo očekivao, ha? — prosiće mu kraj uha Costello.

Channing ne reče ništa. Nije to ništa, pomisli, bio si već bičevan. Odmah se sjeti oca i divljačkog šibanja brezovačom u djetinjstvu. Zgrči mu se želudac i pokleknu noge. Ne smiju vidjeti tvoju slabost, reče sam sebi.

— Prepustite to meni, gospodine Dykeru — prozbori Whitey. Opet zahioće suludo.

— Ne — reče zamišljeno Dyker — priuštiti ću to zadovoljstvo Streaku...

— Nije mi to nikakvo zadovoljstvo — odvrati Streak.

— Sličiš ovom konjaru, Streak. Ponosan si. Suviše. Na ovom je bunjištu, na ranču »Sidro«, samo jedan pijetao. Ja. Zapamti to. — Dyker dobaci Streaku bič. — Ošini ga petnaest puta. Snažno.

Streak se približi Channingu sleđa, ščepa ga za ovratnik i razdre mu košulju do struka. Fijukne bič i njegov ga vršak pecne po leđima.

— Možeš ti i jače udariti — reče nezadovoljno Dyker. — Ovaj udarac nećemo brojiti.

Streak tiho opsuje i ponovo zamahne. Kožnata se vrpca oplete oko Channingovih rebara i prsiju. Stojeći uspravno, Channing je brojio udarce do devet, a onda mu pokleknu noge i zamuti mu se u glavi...

Pljusnuli su mu hladnu vodu u lice. Pokušao se dići ali ne uspije. Netko ga uhvati za kosu i trzne mu glavu natrag.

— Mislim da ne može hodati...

— Metnite ga na konja.

— Neće ostati na njemu.

— Svežite ga na nj.

Osjećao je kako ga dižu na konja. Lice mu se nađe u doratovoj znojnoj grivi. Opet su mu vezali zglavke.

Pucne bič i cijelim mu tijelom prostruje užasni bolovi kad je konj poskočio. Postepeno mu se bistrilo u glavi.

Dorat uspori korak. Nastojeći olabaviti konopac kojim su mu zglavci bili privezani uz jabuku sedla, Channing uspije napokon dohvatiti uzde. Zaustavi konja. Krvarili su mu ručni zglobovi i sunce mu je pržilo leđa. Odupre se ošamućenosti i, upotrijebivši svu sna-

gu, usredotoči se na oslobađanje ruku. Polako izvuče jednu šaku iz omče i još više raskrvari zglavak, zatim oslobodi i drugu.

Dok je razgibavao prste i nastojao potaknuti krvotok, gledao je oko sebe. Ranča više nije bilo na vidiku. Zaputi se na jug, prema cesti što spaja »Sidro« i gradić Sentinel.

Uskoro naiđe na plitak bistar potok. Sjaše i napije se. Voda je bila ledena tako da su ga zaboljeli zubi. Probudi se opet u njemu tvrdoglavost, nerazuman ponos; nije htio otići u grad i potražiti liječnika. Koga su istukli kao psa, ne želi pokazati svoju sramotu drugima. S druge strane, znao je da bi mu se mogla otrovati krv i zaraziti rane. Oprezno skine sa sebe poderanu košulju i, oslanjajući se na ruke, polako se spusti na ledenu vodu. Kad mu je dotaknula kožu, za trenutak je ostao bez daha. Bistra će voda isprati rane.

Pitao se što će sada učiniti. Ništa se nije promijenilo, zaključi. Ščepat će Costella. Bičevanje je samo učvrstilo tu odluku. Sada će se osvetiti i zbog tog poniženja.

Ustane i vrlo oprezno obriše tijelo poderanom košuljom, zatim pride konju. Uzme smotani gunj i izvadi iz njega opasač. Zakopča ga oko bokova. Tada izvuče iz bisaga Laceyevu staru bluzu. Budući da mu je bila prevelika, manje će mu nadraživati leđa. Zakopča je do grla, bacivši svoju razderanu košulju.

Za petnaestak minuta stigne do ceste i zaputi se njome prema Sentinelu. Jahao je polako, ošamućen od iscrpljenosti. Ne susretne nikoga. Kad je stigao do grada, već se smračivalo. Ostavi konja u konjušnici i ode u hotel.

Čim se srušio na krevet, svlada ga san.

III

Probudi ga sunce. Dok se dizao, boljelo ga je cijelo tijelo, ali je, pogledavši leđa u napuklom zrcalu iznad umivaonika, opazio da su mu rane već počele zarašćivati. Obrije se i opere, zatim obuče čiste hlače i košulju, jedinu rezervnu odjeću koju je nosio sa sobom, i siđe u hotelsku blagavaonicu.

Unutra je bio samo jedan čovjek. Neki poguren starac. Jeo je tako kao da mu je to posljednji pristojni obrok. Svaki je zalogaj zalijevao vrućom kavom. Bio je mršav i žilav, u prljavoj košulji od jelenje kože i takvim hlačama. Channing se zastavio na vratima i zainteresirano ga promatrao.

— Zar te otac nije naučio da nije pristojno buljiti? — progunda starac, ne digavši pogled.

— Nastojao me naučiti — odvrati Channing, pride stolu i sjedne mu sučelice.

Iz kuhinje se dogega debeo kuhar s umrljanom pregačom.

— Što ćete naručiti? — zapita.

— Sva je hrana loša — progunda starac prije nego što je Channing mogao progovoriti. — Ipak, izaberi jaja sa šunkom.

Channing kimne kuharu, koji smrknuto pogleda starca i vrati se u kuhinju.

— Ja sam Channing.

— Brock. — Promrsivši ime kroz zube, starac opet zašuti. Očito nije bio raspoložen za razgovor. Channing nasluti da je riječ o gorštaku koji je sišao u grad po zalihe, pa će iskoristiti tu priliku i najesti se, popiti nešto i ošišati se. Međutim, u živahnim očima, još mladenačkima, zapazio je da je starac vrlo bistar i pronicav. Brock spusti nož i vilicu na tanjur, obriše rukavom usta i ustane. Imajući na nogama mokasine, nečujno iziđe iz blagavaonice.

ne osvrnuvši se.

— Gdje je Brock? — dopre iz hotelskog predvorja mladahan glas.

— Evo ga, upravo dolazi — odgovori recepcioner. — Brock, Max i Karl bi htjeli popričati s tobom.

— Znam o čemu bi htjeli pričati i nemam vremena za njih.

— Svakako imaš vremena za ovo stari — reče onaj mladahni drski glas.

Channing ustane i pride vratima Gorštaku su zakrčili put nasred predvorja dva čovjeka, očito braća. Jedan je bio mlad i zdepast, kratko ošišane svijetle kose, i zacijelo je on maloprije govorio. Drugi je bio stariji, žalosna lica, također svijetle kose i plavih očiju.

— Ne izmotavaj se, stari — reče mladi brat. — John Straker hoće razgovarati s tobom na svom ranču, na »Žvalama«. Odjahali smo jučer do tvoje kolibe. Nismo te ondje zatekli, ali smo otkrili da si odjahao u grad.

— Uzalud ste jahali tako daleko — progunda Brock i htjede ih zaobići.

— Ne bih rekao. — Mladić ga uhvati za mršavo rame. — Karl, šćepaj ga s druge strane. — Brat žalosna lica uhvati Brockovu ruku.

— Vrag vas odnio! Ako Straker hoće razgovarati, neka odjaše u planinu kao i ološ koju unajmljuje — razljuti se Brock.

— Ne stvaraj teškoće, stari. Budi miran.

— Pustite ga — progovori tada Chaninng i korakne u predvorje. Zaustavi se dva koraka od vrata. Zaključio je već da su braća ratoborna, ali ne i pravi grubijani.

Max pusti Brocka i zadovoljno protrlja ruke.

— Gledaj kako ću ga samljeti Karl — reče i tada navali, pognuvši glavu. Channing korakne ustranu i

snažno ga udari desnom šakom iza uha. Max se stropošta na pod, odmah se dignu i okrene prema protivniku, koji ga udari još dok se okretao. Max zatetura natrag, hvatajući ravnotežu, a Channing krene za njim, pogodi ga u trbuh i potom ga udari odozdo u bradu. Max odleti na leđa. Pogled mu je bio staklast dok je tresao glavom.

— Hoćeš li me i ti premlatiti? — obrati se Channing Karlu.

— Radije ne bih — odgovori žalosno Karl, pride Maxu i pomogne mu da ustane.

— Ti si sa »Sidra«? — promrmlja Max dok je, trljajući čeljust, zbunjeno buljio u Channinga. — Ili s »Mamuze«?

— Nisi pogodio — odvrati Channing. — Gubite se obojica.

Kad su se za njima zatvorila hotelska vrata, gorštak pogleda Channinga. Nije se nimalo udobrovoljio.

— U čije ime me štitiš? — progunda. — Tko te unajmio?

— Ne znam ništa o vašim ovdašnjim sukobima, starče — reče Channing. — Niti me briga za njih. Vjerovao mi ili ne.

— Vjerujem ti — izusti neobično blagim glasom Brock, gladeći bradu. — Upravo tako sam te procijenio. Čak si mi se svidio. No čovjek se nikada ne može sasvim pouzdati u takve ocjene.

Okrene se i iziđe na ulicu.

— Ovo je već nešto — prošapće recepcioner. — Stari Brock ne podnosi nikoga... ali mu se vi svidate.

— Tko je on?

— Stari traper... pravi gorštak... posljednji pripadnik svog soja. Prvi bijelac u ovim krajevima... došao je prije četrdesetak godina. Prokleto je tvrdoglav.

— To sam već zapazio. Očito ima nešto što bi mnogi htjeli.

Recepcioner počne uznemireno

listati knjigu gostiju.

— Slušajte — progovori — ja vas ne poznám. Kažete da ne radite za »Mamuzu« ni »Sidro«, ali biste se mogli opredijeliti za neki od tih rančeva. Ja se ne želim petljati u to, hoću ostati izvan sukoba.

Oklijevajući malo, Channing slegne ramenima. Ne tiče ga se to. Vрати se u blagovaonicu i prihvati jela. Okrijepivši se jajima sa šunkom i trima šalicama kave, ode u predvorje i sjedne tako da je mogao gledati kroz prozor. Gotovo nasuprot hotelu bio je »Juddov salun«. Počne razmišljati o tom kako će se osvetiti Wardu Costellu... i ranču »Sidro«.

Iz razmišljanja ga trgne topot kopita, pa je opet pogledao kroz prozor. Pred salunom su se zaustavila dva jahača.

— Subotom dolaze na piće momci sa sva tri velika ranča — prozbori recepcioner. — Zateknu li se u istom lokalu dvije od tih družina, tada nastaje velik lom.

— Vrlo krupan čovjek — reče Channing i pokaže glavom na visokog, plećatog muškarca koji je upravo ulazio u salun. Za njim je išao nizak, zdepast čovjek kojem je desni rukav bio prazan i zavrnut do ramena.

— To je Bob Thoroughgood, predradnik s »Mamuze«. Onaj drugi je njegov pomoćnik, Shiloh Dawes.

Uto privuku Channingovu pažnju četiri jahača što su se približavali sa suprotnog kraja ulice. Prepozna dvojicu na čelu: Streaka i mladog Whiteya.

— To su... — započne recepcioner, ali mu Channing odmah reče da ih pozna.

Iznenadi ga snaga bijesa što ga je osjetio ugledavši Streaka. Znao je da ga je taj čovjek bičevao zato što mu je rančer to naredio i da se čak

protivio, no smetalo mu je Streakovo oholo i samouvjereno držanje.

Krene preko ulice kad su se njih četvorica, pogledavši žigove na konjima s »Mamuze«, zaputili u salun. Uđe posljednji.

— Prostri crveni tepih, Doc — prozbori tiho jednoruki predradnikov pomoćnik i osvrne se. — Došao je Streak sa svojim.

— Svatko može piti gdje hoće, ovo je slobodna zemlja — reče napetim glasom barmen. Bio je kršan, gole glave nalik biljarskoj kugli, s debelim naočalama.

— I slobodno se može udisati zrak — zahihoće Whitey. — Dok je čist...*

— Ostavite svoje svade na ulici — zagunda Doc i položi na šank skraćenu saćmaricu — ili nestanite odavde. Svi.

— Smiri se, Whitey — reče razdražljivo Streak. — Daj nam kao i obično, Doc.

— I meni. — Channing se progura do šanka i odgurne Streaka ustranu.

— Hej, pa to je... — započne Whitey, ali Streak odmahne rukom i ušutka ga.

— Trebalo je da odeš, skitnico, da budeš daleko — reče Streak, naslonivši se laktom na šank i okrenuvši prema Channingu, udaljenom nepunih tridesetak centimetara.

— Možda bi me htio otjerati?

Na Streakovu se licu odrazi mala zbunjenost. Letimice je pogledao kolt o Channingovu boku.

— Hm — promrmlja — ne znam...

— Možda te ovo natjera da se odlučiš. — Channing posegne za jednom čašom i izlije mu piće u lice. Streak se zagrcne i razjareno opsuje kad je ustuknuo i naletio na čovjeka iza sebe. Vrlo polako podigne ruku i obriše oči. Channing se u

međuvremenu udaljio od šanka i okrenuo prema svima njima.

— Varaš se ako misliš da ću ustuknuti! — progunda Streak.

— Predat ću revolver barmenu — reče mirno Channing. — Učini to i ti.

— Slažem se, skitnico. — Streak otkopča opasač i metne ga na šank, ne odvojivši ni za tren pogled od Channinga. Tek kad se odmaknuo od šanka, otkopča i Channing opasač, te ga dobaci barmenu.

— Tucite se vani, pijevci — progunda Doc, no bilo je već prekasno. Channing ispruži lijevu ruku i očeše Streakovu jagodicu. Predradnik sa »Sidra« zagunda i navali. Hitro se sagnuvši, Channing izbjegne njegov široki zamah. Ščepa Streaka oko struka, podigne ga, podmetne mu kuk ispod desnog stegna i sruši ga. Nade se na njemu kad su pali na pod. Očito ga je iznenadio rvačkim zahvatom što ga je naučio od jednog meleza.

Streak napne vitko, žilavo tijelo ne bi li ga zbacio sa sebe. Međutim, Channing mu je čvrsto držao lijevu ruku i polako je zavrtao na leđa dok se Streak, ležeći potrbuške, očajnički nastojao izvući iz tog neugodnog položaja. Iznenada se, lukav i iskusan, opustio i trznuo u onom smjeru u kojem ga je vukao Channing. Zbog tog neočekivanog poteza izgubi Channing ravnotežu. Streak oslobodi ruku i, okrenuvši se, baci ga sa sebe.

Obojica se odmah dignu. Polako su se kretali u krugu, raširivši ruke i pogurivši se. Streak munjevito zamahne nogom i očeše čizmom protivnikov bok, jer je Channing na vrijeme odskočio. Channing mu pokušava ščepati stopalo i zavrnuti ga. Streak se napola okrene ustranu kako bi zadržao ravnotežu i pritom prevrne kartaški stol i dvije stolice, ali ostane na nogama. Navali i obu-

hvati Channinga rukama oko struka. Isteturaše iz saluna i nadoše se na nogostupu.

Channinga su užasno boljela leđa dok mu je Streak, pritišćući glavu uz njegova prsa, divljački stiskao prstima kičmu. Pokuša odgurnuti od sebe predradnika, ali mu to ne pade za rukom. Uhvati mu dugu kosu i trzne mu glavu natrag. Bridom druge šake udari ga triput po čeljusti. Streak ga pusti, a onda ga, kad je Channing htio još jednom udariti, snažno pogodi šakom u bradu. Channingu bljesnu pred očima zvjezdice dok se rušio na ulicu. Pogodi ga u bok predradnikova čizma, pa se nasumce otkotrljao. Čuo je konje kako frću i poskakuju, a u nosnice mu se uvlačila prašina i gušila ga. Otkotrljao se među privezane konje.

Sjedne na tlu. U glavi mu se bistrilo i čuo je Streakovu razjarenu kletvu. Streak se upravo provlačio ispod privezišta kako bi ga dohvatio. Predah je bio kratak, ali dovoljan da Channing duboko udahne zrak. Podvuče noge pod sebe i naglo se uspravi baš kad se Streak provukao ispod prečke. Pogodi ga odozdo u jagodišnu kost tako da je Streak zateturio i naletio leđima na prečku. Stojeći u uskom prostoru između konjskih sapi, nemilice su se udarali i odrekli taktičkog nadmudrivanja.

Channinga otrijezni slankast okus u ustima kad mu je protivnička šaka rasjekla usne. Ustukne jedan korak, a kad je Streak krenuo za njim, udari ga u pravi trenutak u nezaštićen trbuh. Predradnik se skvrči, no tada ga druga šaka pogodi u glavu. Pokuša uzvratiti udarcima, no Channing ga natjera na uzmak prema prečki, osjećajući da protivnik gubi snagu i da su mu kretnje sve sporije.

Premda su mu se mišići već iscrpili, Channing nastavi udarati. Streaku se zanjše glava, no naslanjao se na prečku i zbog toga držao lakše na nogama. Channing zamahne svom snagom i pogodi ga u prsa tako da je predradnik pao preko prečke na drugu stranu i ispružio se potrbuške.

Šuteći za vrijeme okrutne borbe, gledaoci sada zažamore. Shvatili su da nije bila riječ o običnoj tučnjavi u kojoj se traži samo odušak; ova je bitka, iako je trajala samo pet minuta, bila nemilosrdna.

Naslanjajući se na prečku, Channing je duboko udisao zrak. Osjeti nečiju šaku na ramenu i, osvrnuvši se, ugleda Shiloha Dawesa.

— Sinko — reče jednoruki čovjek — vrug me odnio ako znam što si htio dokazati. Ali, bio si vraški uvjerljiv. Hoćeš da ti pomognem da udeš? Htio bih razgovarati...

IV

Channing iskapi drugu čašu viskija dok mu je prva još širila toplinu bolnim tijelom. Shiloh Dawes mu je sjedio sučelice za stolom u stražnjem dijelu saluna dok je između njih bila boca. Ljudi sa »Sindra« smjestili su svog premlaćenog predradnika na konja i otišli. Bob Thoroughgood se naslanjao na šank, okrenut leđima prema stolu.

— Nakon ovih dviju čaša imat ćeš, valjda, strpljenja da me saslušam — prozbori Shiloh. Bio je zdepast, dugačkih bijelih brkova i naborana lica, na kojem se vidjela mudrost što je donose godine i dobro zapažanje.

— Slušam — promrmlja Channing.

— Bobe, dodi ovamo — dovikne Shiloh i mahne Thoroughgoodu.

Predradnik se doimao zlovoljno, ali krene kroz prostoriju. Ležeći mu

na putu, velik pas podigne glavu i zareži. Bila je riječ o snažnoj životinji čije se prljavo žuto krzno tako stopilo s pilovinom na podu da je Channing nije dosada ni opazio. Thoroughgood opsuje psa, ali ga zaobiđe u širokom luku. Pride stolu i sjedne. Pas spusti glavu na šape, i nastavi tiho režati.

— Gadna mrcina — progunda Shiloh. — Došao je ovamo jedne noći, te ga je Doc Willis, barmen, nahranio i otada je ovdje. Ne dopušta nikomu, čak ni Docu, da mu se približi.

Thoroughgood gurne šešir na potiljak i namršti se. Premda vrlo krupan, imao je ravan trbuh kao u mladića i uske bokove. Gustu crnu kosu prošarale su mu sijede vlasi. U njegovoj se suzdržljivosti naslućivala čudna osjetljivost, kao da je duboko ranjen.

— Što je? — prozbori nestrpljivo.

— Htio bih da upoznaš Eda Channinga — odvrati Shiloh.

Predradnik i Channing pogledaju se hladno i ne pruže jedan drugom ruku.

— Koji ti je vrug? — promrmlja Thoroughgood.

— Trebaju nam ljudi, sposobni ljudi, nije li tako? — reče Shiloh.

— Dovraga — izusti Thoroughgood gotovo ljutito — ti ne tražiš kauboja, tražiš revolveraša. Ne, neka oni prvi povuku potez. Samo budala srlja u nevolje. Bez uvrede — doda, obraćajući se prvi put Channingu — ali ti si srušio Streaka Duryeu u prašinu. To nije još nitko učinio i on neće zaboraviti poniženje.

— I ne očekujem da zaboravi — promrmlja Channing.

— Ne uzrujavaš se zbog toga, ha?

— Nimalo.

— Čime se baviš? — zapita Thoroughgood, zainteresiravši se protiv volje.

– To se nikoga ne tiče.

– Polako, Bobe, polako – reče pomirljivo Shiloh, zatim se okrene prema Channingu: – Zanima nas samo što znaš raditi. To je sasvim uobičajeno kad se nekomu nudi posao.

Thoroughgood se namršti, ali ne reče ništa. Channing je vratio čašu i namrgodeno je gledao, a onda slegne ramenima.

– U novije sam vrijeme uglavnom hvatao konje – promrmlja Channing.

– To je za mladiće – napomene Shiloh. – Kad se navrší dvadeset pet godina, kosti postanu krhke i pucaju kao staklo. Za nekoliko ćeš godina biti već prestar za takav posao.

– Da.

– Nemaš tu nikakvu budućnost. A treba da na budućnost misliš.

– Prestani govoriti uvijeno – reče osorno Channing. – Nemam nikakvu budućnost ni u onom što mi ti nudiš. Hoćeš unajmiti moj revolver. Dobro. Morat ćeš mi platiti trostruko više nego običnim kaubojima.

Thoroughgood se zajapuri kao da će ga udariti kap. Međutim, prije nego što je mogao progovoriti, obrati mu se Shiloh.

– Bobe, oduzmi to od moje plaće. Hoću ovog momka.

– Natovarit ćeš nam nevolje na vrat – prigovori Thoroughgood.

– Čovječe, ne budi tvrdoglav kao mazga! Sada kad istječe prvi ugovor o zakupu, suočit ćemo se s nepremostivim teškoćama. Klin se klinom izbija.

Thoroughgood glasno puhe i potom strese nezadovoljno glavom.

– Zbog čega ti se zamjerio Streak Duryea? – upita Channinga.

– Zbog petnaest udaraca bičem po leđima.

– Kako se to, dovraga, dogodilo? Mirno si stajao?

– Ne želim govoriti o tom – promrmlja Channing.

Thoroughgood ustane i nasloni se dlanovima na stol.

– Dobro – reče. – Desetak sam godina predradnik na »Mamuzi« i cijelo sam vrijeme izbjegavao lutalice vične oružju. Nisam slutio da ću jednog dana prihvatiti revolve-raša; što se može, takva su vremena. – Okrene se na peti i vrati prema šanku.

– Nije uvijek bio takav – prozbori tiho Shiloh. – Tek kad mu je žena...

– Ne zanima me. Ispričaj mi radije u što se upuštam.

Shiloh mu ukratko opiše situaciju. Na sjeverozapadnom rubu doline, u podnožju planina Sangre de Cristo, protežu se najbolji pašnjaci u cijeloj okolini. Budući da su dugački i razmjerno uski, svi ih zovu Trakom. Pripadaju starom pustinjaku Elwoodu Brocku. Došao je ovamo davno, s prvim traperima. Ostali su, pošto su neko vrijeme lovili u dolini, zaključili kako tu nema više divljači i krenuli dalje. Ali Brock se, tada još mlad, zadržao ovdje. Lovio je divljač i tražio zlato, nemajući dodira ni s kime osim s lutajućim skupinama Indijanaca koji su smatrali da je opsjednut duhom i nisu ga dirali. Bio je pravi čudak, nema sumnje. Kad su prije tridesetak godina došli državni mjernici kako bi nacrtali kartu te doline, kupio je, tko zna zbog kakva hira, cijelo travnato podnožje planina. Utrošio je na to svu uštedevinu, stečenu skupljanjem krzna, i na tegoban način prikupljeno zlato.

U dolini se prvi naselio Custis Thursday, pokojni vlasnik ranča »Mamuza«. Stvorio je uspješan ranč južno od Brockova pašnjaka,

ali nije mogao nagovoriti starca da mu proda to zemljište. Poslije su, kad se doselio John Straker i sagradio ranč »Žvale«, oba rančera salijetala starog Brocka. Napokon je on pristao dati zemlju u deseto-godišnji zakup onom tko ponudi više. Pašnjaka se dokopao Custis Thursday i dotjerao na njega svoju stoku.

Treći se pojavio na poprištu Santee Dyker. Došao je prije dvije godine, pun novca, i odmah stvorio velik ranč. Pokazalo se da je kudikamo opasniji suparnik nego Straker.

Budući da je prošlo deset godina, ugovor o zakupu je istekao, pa su se sada sva tri ranča pripremala za borbu oko primamljivog pašnjaka. Thursday se za proteklih nekoliko godina upuštao u svakakve poslove i prekasno spoznao da se ne razumije ni u što drugo osim stoke. Ulagao je novac u pogrešne poslovne pothvate i gubio ga. Ranč »Mamuza« našao se u teškom novčanom položaju... a Thursdaya je prije mjeseca dana, kad se noću vraćao iz grada na svoj posjed, ustrijelio netko iz zasjede. Ubojica nije pronađen, a »Mamuza« ne može prikupiti pet tisuća dolara koliko stari Brock traži za produženje prvobitnog ugovora.

Channing se protiv volje zainteresirao. Sada mu je bilo jasno zašto su ona dvojica dočekala Brocka u hotelskom predvorju. Htjeli su ga natjerati da iznajmi zemlju Strakerovu ranču »Žvale«. Međutim, nisu ga se ticale Brockove nevolje, premda mu se svidio taj stari čudak. Glavni mu je cilj da se dočepa Costella, koji bi, ako hoće, mogao ostati na »Sidru« do sudnjeg dana, zaštićen ujakovim ljudima. Jasno mu je bilo da će ga ti ljudi, budući da je porazio Streaka, htjeti uhvatiti na nišan. Više ne smije lutati sam dolinom; potrebna mu je nekakva

zaštita, a ranč »Mamuza« baš je prikladno utočište dok bude kovao planove.

— Momci sa »Sidra« doimaju se kao pravi grubijani prozbori kad je Shiloh prestao objašnjavati situaciju.

— Da, istina je — reče Shiloh, popivši viski i obrisavši rukavom brkove. — Santee je počeo dovoditi te ljude prije mjesec dana i zamijenio staru družinu nasilnicima poput Whiteya DeVorea, Elama Forda, Arnta Chancea. Svi su oni opaki. Priprema se zauzeti Traku, čak i ako Brock odluči iznajmiti taj pašnjak nama ili Strakeru. Zbog takva stjecaja okolnosti našao se Brock u neugodnu položaju, ali je tvrdoglav i neće napustiti svoju planinsku kolibu, premda je ondje, živeti sam, u popriličnoj opasnosti. Santee se hoće dokopati ugovora o zakupu i spreman je poslužiti se svakakvim sredstvima.

— Zar ga ne može spriječiti zakon?

— Dovraga, sinko, znaš kakav je Novi Meksiko. Okruzi obuhvaćaju stotine i stotine četvornih kilometara divljine i teško prohodna terena. Šerifov je ured osamdesetak kilometara odavde u Cholli, okružnom sjedištu, i odvojen je od ove doline ogrankom planina Sangre. Nema ovdje ni šerifova pomoćnika, nismo ga nikada ni tražili. Nema ni gradskog maršala (izvršni organ čija je nadležnost ograničena na grad, nap. prev.) Mi s velikih rančeva uvijek smo sami rješavali svoje razmirice. Ako bi netko grdno pogriješio, sudili bismo mu mi i građani, zatvarali bismo ga privremeno u kolibu u donjem dijelu ulice... ili bismo ga objesili. Uostalom, osamljen predstavnik zakona ne bi mogao gotovo ništa učiniti ako bi nastale ozbiljne teškoće.

— Cini mi se da takve teškoće već kucaju na vrata — promrmlja Channing. — Komu sada pripada »Mamuza«? Thoroughgoodu?

— Ne... — Shiloh letimice pogleda predradnika koji se natmureno naslonio na šank. — Bob se donekle razočarao kad je odvjetnik Wainwright pročitao prije dva tjedan starčevu oporuku. Bob je proveo kod Cusa Thursdaya osamnaest godina, od toga je dvanaest bio predradnik. Uspješno su surađivali, ali nisu nikada bili bliski...dovraga, stari Cus se nije zbližio ni s kime. Nije se oženio, živio je sam u velikoj kući... ali je dopustio Bobu da živi ondje sa ženom kad su se vjenčali. Umrla je prije dvije godine.

— Što je s oporukom? — podsjeti ga Channing.

— Dogodilo se nešto čudno — izusti zamišljeno Shiloh. — Stari je ostavio svu imovinu osobi za koju nismo nikada čuli, nekom K. Nilsenu iz St. Paula u Minnesoti. Odvjetnik je pisao tom čovi, pa će on doći ovamo i preuzeti ranč. Zapravo, dojahali smo u grad zato da bismo dočekali vlak. — Izvadi iz džepa sat i pogleda na nj. — Uskoro će stići. Kakvo je to prezime »Nilssen«? Njemačko?

— Vjerojatno švedsko, možda norveško. Mnogi su se iz tih zemalja doselili ovamo.

— Čudno, nisam još nikada sreo nekog od tih ljudi.

— Prije nekoliko godina živio sam kod jedne skandinavske obitelji u Montani. — Channing zašuti, premda je znao da je glupo što uvijek izbjegava razgovore o svojoj prošlosti.

Uto se naglo otvore vrata i uđe neka žena. Svi je pogledaju i kimnu joj s poštovanjem. Svi osim Thoroughgooda.

— Zdravo, Bobe — prozbori ona,

zagledavši se u njega.

On samo zagunda i ne digne pogled. Stresla je glavom i zaputila se prema stražnjem stolu.

— Dobar dan, gospodo LeCroix — reče smeteno Shiloh, brzo se digavši. — Hoćete sjesti?

— Ne, hvala, Dawese — odvrati ona, metne na stol kutiju s šeširom i neke zavežljaje te skine rukavice. Bila je stasita, u modernom nebeskiplavom kostimu koji joj se slagao s očima. Može joj biti oko trideset godina, zaključi Channing. Ona ga pogleda dok je skidala šeširić s glave. — O, vi ste ovdje novi — reče mu prijazno.

— Ed Channing, nov čovjek na »Mamuzi« — upozna ih Shiloh. — Anne LeCroix. Njoj pripada »Judov salon«Judd je mrtav.

— Što se dogodilo? — zapita ona, znatiželjno gledajući Channingovo lice.

— Trebalo bi da vidite Streaka Duryeu — zahihće Shiloh.

— Zar je moguće da je Streak Duryea doživio poraz?

— Channing je tako skroman da se i ne hvali.

— Vidim da šuti. — Anne LeCroix se osmijehne. — U čemu je bio problem, Channinge?

— Najprije sam ja imao problema, a onda Streak.

— Mogla bih se poslužiti ženskim oružjem i navesti vas da mi ispičate sve... hej, već je pocrvenio. — Ona se nasmije i pokupi svoje stvari. Dok se okretala, pogled joj se zaustavi na Thoroughgoodu. Odmah se uozbiljila. — Ima li uopće trenutaka kad se ne mrgodi? — izusti vrlo tiho.

— Rijetko — reče Shiloh.

— Nikada se nije baš mnogo smijao, ali je ipak...

Shiloh kimne.

— Potreban mu je netko tko će se

brinuti o njemu — prozbori.

— A tu ste brigu preuzeli vi na sebe, Dawese. — Jesam, gospodo. Barem se nastojim brinuti.

Ona pride Thoroughgoodu i, dotaknuvši mu ruku, obrati mu se. On je samo pogleda, slegne ramenima i progunda nešto. Odustala je, stresla glavom i nestala kroz stražnja vrata.

Težak čovjek — natukne Channing.

— Nije — odvrati Shiloh, zatim spusti glas. — Jednostavno, kad je netko duboko ranjen, ne može poslije osjetiti više ništa. . . Ah, previše pričam. — Zaškripi stolica kad se okrenuo i doviknuo: — Bobe, za koji će trenutak stići vlak.

Thoroughgood kimne i krene prema vratima. Njih dvojica mu se pridruže. Dok su išli dugačkom ulicom prema željezničkoj stanici, vruć im je vjetar kovitlao prašinu oko nogu. Izdaleka se začuje zvižduk lokomotive. Stajali su i gledali je kako se približava.

Iz putničkog vagona iskoči mršav kondukter i pomogne nekoj ženi da side. Zapravo, mladoj djevojci. . . u crnoj haljini, sa slamnatim šašiom, koja je čvrsto držala izlizanu putnu torbu.

Thoroughgood se uznemireno premjesti s noge na nogu.

— Zar nije nitko drugi doputovao, Charley? — zapita.

— Nije — odgovori kondukter.

Thoroughgood kao da je ostao bez riječi. Kalebajući se nekoliko trenutaka, Shiloh Dawes nesigurno korakne naprijed i dotakne šešir.

— Vi ste K. Nilssen, gospodice? — prozbori.

Ona kimne i žustro korakne prema Thoroughgoodu, kraj kojeg se doimala patuljastom. Bila je visoka samo oko stotinu i pedeset centimetara, ali ne krhka, već jedra. Činila se svježom čak i poslije dugog

putovanja, premda su joj se nad gornjom usnom pojavile kapljice znoja i vlažni joj se uvojci žute kose lijepili uz sljepoočice.

— Vi ste gospodin Thoroughgood? — zapita ona milozvučnim glasom. Predradnik kratko kimne, uspješno vladajući svojim licem. K. Nilssen se veselo nasmiješi, prelazeći pogledom po njima. Najednom se doimala vrlo živahno. — Da krenemo?

Kristina Nilssen nije očekivala da će iznenada postati vlasnicom ranča u Novom Meksiku, ali se brzo privikla na to. Mlada i navikla na težak život, bila je itekako spremna prihvatiti izazov i suočiti se s neizvjesnom budućnošću. »Kristina, ti ćeš ščepati objema rukama priliku kada ti se ukaže, jer ne dopuštaš strahu da ovlada tobom. Tako i treba«, govorio joj je otac. A mama bi ga grdila: »Eric, ne stavljaš joj takve bubice u uho. Tako može razmišljati muškarac, a ne žena. Ona će se, kad odraste, udati za nekog dobrog, poštenog mladog farmera. Pristojna djevojka ne može poželjeti ljepšu budućnost.«

Uvijek joj je tata bio draži nego mama, sviđali su joj se njegovi pogledi. Eric Nilssen je imao svoje snove i život mu se nije svodio samo na jelo, spavanje i rađanje djece. Dvije godine je strpljivo štedio novac za putovanje u Ameriku, ne očekujući da će ondje nailaziti na svakom koraku na zlato, već samo želeći poštenu priliku za sebe i obitelj u velikoj novoj zemlji. Dobio je tu priliku. . . i naposljetku se slomio kad mu je propao san.

Sjedeći na kolima koja je Thoroughgood unajmio u konjušnici, Kristina čvrsto stisne šake u krilu i ugrize se za usnicu, najednom obuzeta nesigurnošću. Ne, ne smije misliti na prošlost. Tata i mama nisu mrtvi, nisu mrtvi ni snovi, dokle

god je ona živa. Ima život koji su joj darovali, ima nade, a sada i veliku brigu, te će radije umrijeti boreći se za budućnost nego živjeti u strahu i dvojabama. Ipak, što može osamljena žena u stranom kraju? Vrlo malo zna o ovdašnjem životu, ali će naučiti.

Gledala je Shiloha Dawesa i Thoroughgooda koji su jahali ispred kola, dok je Channing sjedio kraj nje i upravljao zapregom. Gorostasni predradnik je čudan, osoran čovjek... očito nastoji sakriti bol koja mu se ugnijezdila u duši. Međutim, sviđa joj se. A sviđa joj se i jednoruki starac; ima u njemu dobrote.

Što se tiče Channinga, nije bila sasvim načistu s njim. Doimao se sposobno i hladnokrvno. Činilo se da u njemu ima vrlo malo osjećaja. Možda se vara? Zapazila je da blago drži uzde i tiho govori konjima. Tko je dobar prema životinjama, ne može biti zao, mislila je.

Uzdahne i zažmiri, umorna od dugog putovanja.

— Evo, stigli smo, gospodice — progovori iznenada Channing.

— O! — Kristina se, zadrijemavši, trzne. Otvorivši oči, zadivljeno je gledala obronak i široku čistinu na kojoj su bili štagalj, obori, kovačnica, koliba za kauboje i kuća. — O — prošapće ponovno.

Thoroughgood joj uzme iz ruke putnu torbu i povede je prema kući, dok je Shilon Dawes išao za njima. Channing se pobrine za konje i kola. Kad je Thoroughgood otvorio vrata, zastala je na pragu i od oduševljenja uskliknula tiho.

Kožom presvučeno pokućstvo bilo je staro, ali lijepo. Na zidovima su visjeli lovački trofeji i šareni indijanski gunjevi. Kristina počne obilaziti sobu, zastane pokraj ognjišta i prijede prstom po prašini na njegovu kamenom okviru. Malo se

namršti. Potom pogleda iznenadeno zastore na prozorima, od fine tkanine, ali sive i neoprane već mjesecima... ili godinama.

— Kada je posljednji put bila ovdje neka žena? — obrati se predradniku. — Davno, zar ne?

— Kako ste, dovraga... — Thoroughgood se obuzda usred rečenice i reče: — Kuću je uređivala moja žena. Umrla je prije dvije godine.

— O. — Ona kimne polako, razumjevši situaciju. Jadnik. Osmjehne im se. — Gdje je kuhinja?

— Vrata s lijeve strane — odgovori predradnik. — Slušajte, gospodice...

— Pričekajte ovdje. Skuhat ću kavu. Tada ćemo razgovarati. — Vidjevši da se namrštio, Kristina dodaje razdražljivo: — Ja sam umorna ako vi niste. Nećemo razgovarati dok ne skuham kavu.

Thoroughgood otvori usta i zatvori ih. Shiloh ga pogleda, zatim okrene lice ustranu i nakesi se.

Otvorivši vrata i ušavši u blagovaonicu, Kristina zadivljeno pogleda ormar od hrastovine, s ladicama, i veliki okrugli stol. Tada se spotakne o praznu bocu, koja se otkotrlja po podu punom zgaženih opušaka. Nezadovoljno zagunda vidjevši da je rub stola mjestimice, gdje su muškarci nehajno ostavili upaljene cigare, opržen. Sagne se i počne trljati drvo rukom, a onda se zaustavi i uhvati objema rukama za stol. Najednom joj se plakalo. Doputovala je izdaleka, vrlo je umorna... a ti muškarci su baš glupi! Obuzda malodušnost. Na pragu se pojavio Thoroughgood i smrknu-to pokazao glavom na stol.

— Stari Cus i ja smo tu večerali i potom pregledavali knjigovodstvo. Kuća je donekle neuredna. — Nije se baš ispričavao. — Ja sam nastavio živjeti u njoj. Sada je najbolje da se preselim u kaubojsku spavaoni-

cu...

— Da, najbolje je — odbrusi mu ona hladno i produži u kuhinju, držeći se vrlo uspravno.

Za desetak minuta donese lončić s kavom na nizak stol pred kožnatim divanom na koji su sjeli predradnik i njegov pomoćnik. Shiloh se doimao smeteno, no Thoroughgood je ispružio noge i nehajno se nagnuo natrag, jasno pokazujući da neće dopustiti nekakvoj šašavoj balavoj doseljenici da mu određuje kako treba da se vlada. Kristina mu je upravo htjela oštro prigovoriti kad se na vratima pojavio Channing, skinuvši šešir s glave.

— Konje sam odveo u staju i kola odvukao u spremište — reče on. — Je li to sve?

— Odnesi svoje stvari u spavaonicu i izaberi prazan ležaj — odvrati mu Thoroughgood. — Družina je na pašnjaku, ali će se uskoro vratiti na večeru. Razgledaj za to vrijeme ranč.

— Čekajte — progovori Kristina kad se Channing okrenuo i htio otići. — Popijte najprije kavu. Evo ... sjednite.

Sva trojica je iznenađeno pogledaju. Pronicavo je naslutila da između vlasnikove kuće i spavaonice za kauboje postoji nevidljiva granica. Eh, muškarci! Napuni četiri šalice, sjedne i okusi kavu. Zadovoljno kimne.

— Vi ne pijete — reče im.

Shiloh odmah srkne dva gutljaja i opeče jezik.

— O, izvrsna je — prozbori.

— Majka me naučila kuhati — reče ona ponosno — ali za proteklih dviju godina nisam, radeći kao sobarica u hotelu, kuhala.

Nastane nelagodna tišina.

— Vjerojatno u St. Paulu? — prekine je oprezno Shiloh. — Ondje ste upoznali Thursdaya? Bio je lani u St. Paulu zbog nekih ulaganja. Pret-

postavljam da ste ga tada upoznali...

— Da, odsjeo je u hotelu — reče ona mirno. — Razbolio se i teško obolio. Nastojala sam mu pomoći koliko god sam mogla, jadniku starom. Bio je vrlo osamljen i nastojao to prikriti grubim riječima.

— Ha! — progovori prezirno Thoroughgood.

— Vidjevši sada s kime se družio, ne čudim se što je bio osamljen — odbrusi mu ona. — Nemojte mi reći da sam se raznježila nad njim zato što je bio bogat. Postupila bih tako i prema psu, čak i prema vama.

— Mi smo se samo iznenadili što ste vi naslijedili sve ovo — umiješa se brzo Shiloh. — Thursday vas nije nikada spomenuo. Znali smo da nema žive rodbine...

— Imao je srce, a vi to niste znali. Ili vas nije bilo briga — reče ona prijekorno. Spusti šalicu i doda odlučno: — Osmjelite se, Thoroughgood, i kažite ono što želite reći.

On joj počne govoriti podatke o ranču. Nije shvatila baš sve, ali je razumjela osnovno.

— Taj pašnjak koji je zakupio bivši vlasnik ranča — reče mu — vrlo nam je važan?

— Propast ćemo bez njega — odgovori otvoreno Thoroughgood. — Vaš pokojni dobročinitelj upustio se u razne loše poslove i doveo ranč u škripac. Svakako ćemo propasti, jer ne možemo prikupiti ni tisuću dolara.

— Da, a za zakup je potrebno pet tisuća — izusti ona zamišljeno. Zatim doda: — Ja imam potreban novac.

Thoroughgood se zagrcne i brzo spusti šalicu.

— Vi imate... pet ... tisuća dolara?

— Imama deset tisuća — reče ona veselo. — Prije mjesec dana sam dobila te pare iz Sentinela u

Novom Meksiku. Nije pisalo tko šalje tu svotu niti sam dobila bilo kakvo popratno pismo. Spremila sam pare i šutjela, misleći da je, možda, posrijedi neka zabuna i da će ih zatražiti vlasnik.

— Deset tisuća dolara — promrmlja Thoroughgood. — Stari lešinar je, očito, imao uštedevinu... ili mu se najednom posrećilo neko od njegovih ludih ulaganja... — Kristina se namršti i htjede prigovoriti njegovu rječniku, ali je on uzbuđeno preduhitri. — Imate novac kod sebe?

Umjesto odgovora, ona posegne za svojom torbom, izvadi iz nje uređan zamotuljak u smeđem papiru i pruži mu ga.

— Sve je tu — reče mu.

Predradniku veselo bljesnu oči. Čak se nasmiješio.

— Ovo je spas u posljednji čas — reče.

— Ako se Brock ne predomisli — prozbori Shiloh.

— Očito je taj stari gorštak čudan, čudniji od Thursdaysa — napomene Kristina.

— Vjerojatno zato što živi sâm — odgovori joj veselo Shiloh i nakesi se.

Zahvaćena napola suzdržanim uzbuđenjem muškaraca oko sebe, Kristina se nasmije. A onda se, najednom, uozbilji kad joj je pala na pamet jedna neugodna misao.

— Kako je, zapravo, umro Thursday? — zapita. — Kažete samo da je ustrijeljen...

— Ah, dočekao ga je u zasjedi neki skitnica kojeg je otjerao s ranča i koji se poslije napio — odgovori Thoroughgood, gotovo prebrzo. — Ubio ga je iz osвете. Objesili smo ga.

Kristina je htjela nastaviti ispiti-ovati kadli je Channing pročistio grlo i tiho se umiješao u razgovor.

— Izgleda da nitko nije u velikoj

milosti kod Brocka — reče. — Možda bih ja mogao uspjeti.

— Kako? — Thoroughgood ga napeto pogleda.

— Jutros sam mu pomogao kad su se okomila na njega dvojica... neki Max i Karl...

— Braća Mannlich s ranča „Žvalle“ — reče Shiloh. — Čvrsti momci, ali ne i opaki... Misliš da ti je zahvalan?

— Prilično sam mu se svidio — odvrati Channing. — Doduše, možda pomisli da sam to učinio zato da bih sada izvukao korist.

— Ipak, isplati se pokušati — reče odrješito Thoroughgood. — Sutra ćeš ujutro odjahati k Brocku, Channing. A Shiloh će ti pokazati put.

VI

Thoroughgood ih probudi dok je još cijela družina hrkala. Vidjelo se da je nervozan. Nestrpljivo je hodao amo-tamo dok su se oblačili.

— Dovraga, Bobe — progovori pospano Shiloh — smiri se...

— Dok se stanje činilo beznadnim, bio sam ravnodušan — odvrati mu razdražljivo predradnik. — Ali sada, kad su se pojavile nade, više ne smijemo mirovati.

— Misliš li da će oni ići na sve ili ništa? — upita Shiloh, nespretno obuvajući jednom rukom lijevu čizmu.

— Strakerovi su ljudi pokušali šćepati starca u gradu usred dana. Međutim, Santee će biti oprezniji i podmukliji. Opasan kao čegrutuša.

— Thoroughgood se zaustavi i okrene prema njima. — Kuhar vam je pripremio ručak i metnuo ga u bisage. Konji vas već čekaju vani.

Kad su uzjahali, predradnik priđe Channingu i pruži mu tanak kožnati novčanik.

— Evo, tu je tisuću dolara... novac za kaparu. Cjenkajte se.

— Imaš povjerenja u mene? — zapita Channing dok je spremao novčanik pod košulju.

— Nemam — odgovori otvoreno predradnik — ali se pouzdajem u Shiloha. Krenite već jednom.

Dok su, zaputivši se na sjever prema planinama, jahali mimo posljednje građevine, Channing se osvrne i opazi nizak lik na verandi velike kuće. Svjesna je što je na kocki, pomisli, i opravdano se zabrinula.

Ali, ona još ne zna pravu istinu. Thoroughgood je iskrivio podatke o pogibiji Custisa Thursdaja, jer joj ne želi otkriti kakvi su, zapravo, odnosi u dolini; očito se boji da se ona, kad bi doznala činjenice, ne bi htjela suočiti s borbom za pašnjake. No neće je moći vječno zavaravati. Ovdje bi svaki trenutak mogao izbiti rat. Kad jedna strana stekne prednost... zakupi Brockov pašnjak... buknuće nasilje... noćni napadi, hici iz zasjede, uništavanje ograda, palež i tjeranje stoke u paničan bijeg... nagledao se toga u stočarskom ratu u dolini Tonto i u okrugu Lincoln.

Na istočnom je obzorju izronilo sunce i slalo kose tople zrake. Teren je bio sve neravniji, šume sve gušće. Taj kraj nisu još oskvrnule sjekire ni plugovi.

— Još dva sata do Brockove kolibe — reče Shiloh kad se popeo na jednu uzvisinu.

— Visoko je.

— Duboko u predgorju. Što misliš o gospodici Nilssen? — Ne pričekaвши odgovor, Shiloh zahihće. — Vrag me odnio ako nije zbunila Boba. Nastavi li tako, uspjeh će. Donijela nam je sreću, nema sumnje. Bob se sinoć vladao kao dijete. Nisam ga vidio takvog godinama.

— Dugo si s njim?

— Bili smo zajedno u ratu. Spasio mi je život kod Shiloha (poprište

bitke u građanskom ratu, nap. prev.)... gdje sam izgubio ruku. — Ponosno ispriča kako je poručnik Thoroughgood istrčao iz zaklona i jurnuo kroz kišu metaka kako bi odnio svog srušenog narednika iza prsobrana. Dawesu je karteća izrešetala ruku. Zapravo, poručnik mu je spasio život dvaput, a ne samo jedanput: naime, premoreni južnjački liječnici usmrtili su brzopletim amputacijama više vojnika nego neprijatelj. Stoga je Thoroughgood pozvao jednog zarobljenog sjevernjačkog kirurga i, držeći napeti revolver, stajao pokraj njega dok je on oprezno rezao Dawesovu ruku i oblikovao batrljak. Poslije rata su Shiloh i Thoroughgood postali nerazdvojni. — Da, Thoroughgood je u mladosti bio drukčiji nego sada — reče zamišljeno Shiloh. — Dotukla ga je ženina smrt. Dvije godine je zacijljevala rana... i trebalo mu je nešto za što bi se mogao uhvatiti, neki cilj. Sada ga ima. On, ja i gospodica Nilssen razgovarali smo sinoć do kasnih sati. Bob je bio pun svakakvih zamisli... želi dovesti stado kratkorogih goveda iz El Pasa, držati ih na Brockovu pašnjaku...

— Kratkoroga goveda? Čovječe, ona imaju kratke noge i teška su. Dovedete li ih u ovaj neravni kraj, polomit će noge, stradati u šikari... i nikako neće izdržati zimu. Premalo je trave...

— Brockov pašnjak nije visoko i uglavnom je zaštićen stijenama. Postoje prirodne granice i zavjetrine gdje se može izdržati mećava. A kakva je tek trava! Kao iz sna. Bob je spreman prihvatiti taj rizik. — Šuteći nekoliko trenutaka, Shiloh dodade zamišljeno: — No za rizik je spreman i Santee Dyker. On je pravi kockar s riječnih brodova. A to bi moglo...

To bi moglo pašnjake natopiti

krvlju, pomisli Channing. Nakon toga su obojica šutjeli, zauzeti svojim mislima...

V

Približivši se Brockovoj brvnari, nisu vidjeli nikakav znak života. Iz dimnjaka se nije dimilo. Bilo je vrlo tiho.

— Možda je otišao u lov — promrmlja Shiloh — možda obilazi postavljene zamke. — Ipak, očito se uznemirio.

Kad su sjahali u dvorištu, Channing letimice pogleda tlo.

— Brock ima nekoliko konja? — zapita tiho.

— Nema nijednog konja. Ima samo staru mulu. Hej, što hoćeš reći...

Channing korakne u kolibu i zastane. Unutra su postojali samo drveni ležaj, stol, klupa i kameno ognjište. Vidio je lovačku opremu, stupice, kože i dugačku vinčesterku, obješenu o kuku na zidu. Pokrivači su ležali na zemljanom podu pokraj ležaja.

— Uхватili su ga na spavanju — progunda Shiloh. — Inače mu se ne bi uspjeli približiti.

Channing iziđe i pokuša odgonetnuti tragove na tlu. Pronađe tragove četiriju konja i trojice ljudi koji su ušli u kolibu. Jedan od te trojice je bio Bee Withers; budući da ga je slijedio dva tjedna, dobro je zapamtio njegov korak i prste okrenute unutra.

— Brockova je mula još ovdje — izvijesti Shiloh pošto je zavirio otraga u obor.

— Smjestili su ga na rezervnog konja — progovori polako Channing. — Bee Withers i još dvojica...

— Sve si doznao iz tragova? — izusti Shiloh, zapanjeno ga gledajući. — Tko je, dovraga, taj Bee Withers?

— Jedan od ostale dvojice mogao bi biti Streak Duryea, sudeći prema

hodu... no dovoljno je što znamo da je tu bio Whithers. Riječ je, dakle, o »Sidru«. — Channing priđe konju i uzjaše, a Shiloh je stajao još trenutak, a onda opsuje i uzjaše. Izvuče pušku iz navlake.

— Ne носиš revolver? — zapita ga Channing i odmah se pokaje zbog tih nepromišljenih riječi.

— Rukujem ovom pucaljkom bolje nego itko, je li ti jasno? — reče mu odrješito Shiloh.

Channing šutke kimne i potjera konja. Shvati da se Shiloh Dawes ponosi zato što umije rukovati puškom jednom rukom, ali se istodobno i začudi što je njegove nepromišljene riječi protumačio gotovo kao uvredu.

Otmičari su se zaputili na zapad, gdje je tlo bilo stjenovitije i neravnije, te je Channing često morao sjahati i potražiti tragove. Ponekad bi mu se sasvim izgubili, pa bi morao jahati u koncentričnim krugovima dok ih ne bi opet otkrio. Košulju mu je natopio znoj, koliko zbog napora toliko i zbog žarkog sunca.

— Ovdje su skrenuli na jug — objavi on kad je prošlo podne — i tragovi su sasvim jasni. Kao da su se osjetili sigurnima. Očito su na svom području. Međutim, ne vjerujem da bi odveli starca ravno na ranč. Kamo bi ga drugdje mogli odvesti? Ti poznaš ovaj kraj.

— Sada smo sjeverno od »Sidra« — promrmlja Shiloh i zaškilji prema suncu. — Južno odavde je jedna stara koliba u koju rijetko navraćaju ljudi. Možda su ga tamo odveli.

— To je vrlo vjerojatno.

— Onda požurimo tamo. Imaju nekoliko sati prednosti pred nama. Dovraga, moglo se već svašta dogoditi!

Kad su se u kasno popodne pope li na grmljem obrastao greben, već su se znatno izdužile sjene. Skoro okomita strmina spuštala se do

male, šumovite udoline. Shiloh pokaže na drveće u podnožju grebena. Channing razabere siv krov kolibe i gotovo ništa drugo jer su gusta stabla zaklanjala kolibu i obor. Iz dimnjaka se lelujaio sivkast dim.

— Kuhaju večeru — progunda Shiloh. — Možda će Brocku biti posljednja.

— Ako ne postupimo kako treba.

— Channing otvori i zatvori šake. Znojili su mu se dlanovi. Klekne i zagleda se dolje. Na suprotnoj strani udoline razabirala se na stijenju staza; vjerojatno se samo po njoj moglo sići u dolinu. Između te staze i kolibe raslo je rijetko drveće i grmlje. — Na drugoj strani kolibe postoje vrata?

— Da. I prozor.

— Spustimo li se po stazi, opazit će nas. A odavde ih teško možemo svladati. Otvorimo li nasumce vatru, mogli bismo pogoditi i Brocka.

— I što ćemo sada?

Channing se opet zagleda niz malone okomitu strminu.

— Moram se neopazice približiti kolibi. Postoji samo jedna mogućnost... — Dok je to govorio, okrene se i uzme sa sedla laso. Zakvači omču za unkaš i baci konopac niz liticu. Dugačko petnaestak metara, uže ne dosegne kraj strmine; bilo je prekratko oko dva i pol metra. — Pripazi na konja. Vjerujem da će biti miran.

Shiloh stane konju kraj glave i zabrinuto pogleda Channinga kako se spušta preko ruba litice. Dorat se usplahiri kad se napeo konopac, ali se smiri čim ga je Shiloh potapšao i počeo mu govoriti.

Spustivši se do kraja užeta, Channing skoči na mek sag od borovih iglica. Znao je da ga gusto drveće zaklanja tako da ga ne mogu vidjeti kroz stražnji prozor kolibe. Izvuče revolver i pogurivši se, krene između stabala. Na vidiku se pojavi

brvnara. Oprezno joj se približi i tada nećujno pretrči posljednja tri ili četiri metra. Priljubi se uza zid ispod jedinog, prljavog prozorčića, dok mu je srce bubnjalo. Kroz razbijeno staklo začuje se pljuska.

— Brock — progovori Streak Duryea — ovo mi se nimalo ne sviđa. Ne tjeraj me da budem grublji.

— Nekada smo takve kujine sinove upotrebljavali kao mamac za vukove — odvrati mirno Brock.

— Gle, starkelja je još drzak — zahihoće Whitey. — Dovraga, Streak, žilav je... trebalo bi ga malo smekšati.

— Ali ne na tvoj način — odbrusi mu Streak.

— A pucanje čovjeku u leđa nije strano, ha? — naruga se Whitey. — Uh, kako se zagrijao. Gurnuo sam ga u vatru prije jednog sata. Pogledaj...

Začuje se struganje željeza. Channing skine šešir i osmjeli se izviriti iznad prozorske daske. Brock je bio privezan za stolicu, na licu su mu otekle masnice, krvario je iz nosa i usta. Streak je, zakvačivši palce za opasač, mrko gledao Whiteya kako rukom u rukavici hvata držak žarača i izvlači žarač iz crne trbušaste peći. Zarumenio mu se vršak. Kraj vrata je stajao Bee Withers i, prekrživši ruke, naslanjao se na zid. Whitey se uspravi i naglo okrene.

— Pripazi malo kako držiš taj žarač? — prigovori mu Streak.

Još hihoćući, Whitey pride prljavom posudu na stolu i dotakne žaračem komad sirova mesa na tanjuru. Začuvši crvčanje, Brock digne glavu.

— A, ovo ga je dirnulo — reče zlobno Whitey — ovo ga je pogodilo u živac. Brzo ću ga natjerati da progovori, Streak. Prepusti ga meni...

U tom se trenutku Channing uspravi i razbije revolverom prozor-

sko staklo. Jedna mu krhotina raskrvari šaku kad je gurnuo kroz prozor kolt. Streaku se trzne ruka prema revolverskim koricama dok se okretao prema prozoru. Channing ga pogodi u desno rame tako da je, kad ga je udarilo tane, naletio na zid.

Whitey baci žarač prema prozoru, ali se Channing na vrijeme sagne, te mu vruće željezo proleti desetak centimetara od glave i odleti u grmlje. Kad se ponovo uspravio, opazio je Whiteya kako juri van kroz otvorena vrata, naglo skreće ustranu i nestaje s vidika.

Channing smjesta potrči duž zida do ugla i stigne do njega baš kad se iza suprotnog ugla pojavio Whitey. Nadoše se jedan nasuprot drugom, udaljeni onoliko koliko je bila dugačka koliba. Whitey je već držao u šaci revolver, pa Channing smjesta opali. Whitey zatetura natrag. Odleti mu šešir s glave dok je nastojao uhvatiti ravnotežu. Channing je čekao da se sruši, ali opazi da mu se zgrčio prst na okidaču. Hici im se gotovo stope. Whitey se sruši, trzne nekoliko puta nogama i smiri.

U tom trenutku odjekne puščani pucanj i krikne Bee Withers. Channing se munjevito okrene. Na grebenu s desne strane leluja se bijeli barutni dim. Tada ugleda Beea Withersa kako se naginje kroz prozor kraj kojeg je maloprije stajao Channing i drži se za lice. Revolver mu je ležao na tlu. Očito je namjeravao pucati u Channinga sa strane, ali nije stigao opaliti.

Channing ugleda na grebenu Shiloha Dawesa, koji podigne pušku i mahne mu njome. Pozvavši ga rukom neka siđe, Channing krene prema vratima. Streak je, spustivši se na sve četiri, dahtao od boli i pokušavao neozlijeđenom rukom dohvatiti svoj revolver. Channing ko-

rakne unutra i odbaci mu oružje izvan dohvata.

— Šuljaš se kao Indijanac — prostenje Streak i nasloni se na zid kao umorno dijete.

Withers je još ležao preko prozorske daske i jaukao. Channing ga uhvati za rame i, okrenuvši ga, povuče mu ruke dolje. Žučkasto mu je lice krvarilo na nekoliko mjesta gdje ga je ozlijedilo iverje, otkrnuvši se drvenog zida pošto ga je Shilohovo zrno promašilo za dlaku. Nije imao nikakvih drugih rana, ali je bio suviše tupoglav da bi to shvatio. Channing ga odvuče do Streaka, zatim izvadi džepni nož i prereže Brocku spone.

Stari gorštak ustane donekle nesigurno, ali odmah počne žustro trljati mršave zglavke i gnjevno pogleda oko sebe.

— Gdje je onaj prokleti žarač? — progunda.

— Smiri se, stari.

— Nekoć sam živio među Indijancima na sjeveru. Naučio sam kako može netko posijedjeti od straha u tren oka. Gdje je onaj gad? — Zagledavši se Channingu u lice, promrmlja: — Mrtav je, ha?

— Nije bilo druge. Ili on, ili ja.

— Ne čini mi se da je to kraj svijeta. Dapače, svijet je mnogo čistiji bez njega.

Channing razgiba prste, držeći šaku iznad revolverskog drška. Kad se jednom krene tim putem, kad se munjevito povlači revolver, pomisli, više se ne može uzmaknuti. Grdno se prevario povjerovavši da će izbjeći svoju sudbinu ako bude hvatao mustaže u planinama. Evo, opet se upleo u nevolje. Kao da je žigosan i neprilike se lijepe za njega u ovoj surovoj zemlji. Otac mu je često prigovarao da je na njemu znamenje zla.

Vidio je u mislima oca, koščatog čovjeka u crnoj odjeći, koji ga je,

uvjeren da je njegov gnjev pravedan, grubo kažnjavao. Jasno se sjećao onog davnog dana kad se stric, vraćajući se iz lova, navratio k njima. Ostavio je pušku na verandi, naslonivši je na stup, jer Channingov otac nije dopuštao da mu pod krovom bude vatreno oružje. A njega, mladog Eddiea Channinga, očarala je blještava puška. Polako se prišuljao, gazeći bosonog po vrućoj prašini. Iznenada je uzeo u ruke zabranjeno voće i naciljao u pod. Na jednom je puška zagrmjela i on je uslijed njena trzaja odletio na leđa u prašinu. Otac ga je nemilosrdno šćepao za ovratnik i podigao na noge. »Upozorio sam te, da ne diraš to sotonsko oružje. Sada ću ti dati poštenu lekciju. Tko se mača laća, od mača i gine.«

Otac je stalno govorio navode iz Biblije. Ona mu je postala oružje, zakon i opravdanje. Kao velik prištaša isposništva, nije trpio uobičajene tjelesne slabosti. Sin mu je postao žrtva, na njemu su se kola lomila, jer otac nije mogao ni na komu drugom iskaliti bijes zbog grešnih ljudi oko sebe. Premda je to dječak donekle shvaćao već i tada, ipak mu se okrutno šibanje brezovačom urezalo duboko u pamćenje...

— Dolazi ti prijatelj — progovori tiho stari Brock i vrati ga u sadašnjost.

Channing je osjećao kako mu niz tijelo teče znoj, dršćući zbog spoznaje da je opet oduzeo nekomu život. Odzvanjale su mu u glavi očeve riječi: »Tko se mača laća...« A onda se pribere i ugleda Shiloha Dawesa kako ulazi kroz vrata.

— Jesi li živ i zdrav, Brock? — prozbori Shiloh. — Dobro... Šuljao sam se po grebenu dok nisam ugledao brvnaru ondje gdje je nisko drveće. — Mrko se naceri Beeu Withersu. — Morao sam brzopleto opa-

liti. Baš šteta... Onda, Brock, jesi li raspoložen za sklapanje posla?

Stari gorštak zamišljeno pogladi bradu.

— Čini mi se da više nemate suparnika — promrmlja. — Sit sam prijetnji one druge dvojice. Gotovina mi godi više nego užareni žarač. Dabome — doda — ako imate pare.

VII

Previjajući Streaku ranjeno rame, Channing je morao slušati kako mu Brock i Shiloh naizmjenice prigovaraju zbog tog milosrđa. Streak je za to vrijeme šutio kao zaliven, od boli stišćući zube i otvoreno pokazujući mržnju.

— Uzvratit ću ti ovu uslugu — progunda u jednom trenutku — i to s kamatama.

— Mislim da ćeš izdržati do »Sindra« — odvрати mirno Channing. Naredi Withersu neka izvede Streaka van, zatim počne vezati Whiteyevo tijelo preko sedla.

— Zaslužili su da ih... — započne Shiloh dok su, stojeći sva trojica na okupu, gledali za jahačima.

— Da, mogli smo ih pobiti — reče odrješito Channing. — A Brock ih je htio malo pržiti. Čak ni Streak ga nije htio izvrgnuti takvim mukama. Ja znam samo što je pravo, a što nije. Ne mogu postupiti protiv svojih uvjerenja.

Brock ga smireno pogleda u oči.

— Nitko te ne može prisiliti na to — promrmlja. — Samo, ti dobacuješ kosti čoporu koji bi te htio rastrgati. Streak se doima pošteno dok mu ne prigusti. Tada postaje drukčiji. Nakon ovog će te tražiti cijeli njegov čopor. Budi vrlo oprezan, jer ti se crno piše. Imaš uvijek oružje pri ruci.

Kad su stigli na ranč »Mamuza«, već se odavno smračilo. Odveli su konje u obor i zaputili se prema kući. Na verandi ih dočekaše Tho-

roughgood i Kristina Nilssen, ocrtavajući se na svjetlu što je prodiralo kroz otvorena vrata. Stari Brock je posrtao od iscrpljenosti, ali je ljutito odgurnuo pružene ruke kad su mu htjeli pomoći da se popne na verandu.

— Prokleti budalasti mekušci! — gundao je.

— Pripazite, molim vas, na svoje riječi dok ste pod mojim krovom — reče mu Kristina, pošavši za njim unutra.

Okrenuvši se prema njoj, Brock se najednom držao skrušeno.

— Oho. Ovdje je mlada djevojka, ha? Nisam vas vidio, gospodice. Pomislio sam da je nova valasnica ovog ranča, koju su mi oni spremenili, nekakva uvele stara cura, Cusova prijateljica.

Kristina se osmijehne. Imala je na sebi izbljedjelu pamučnu haljinu koja joj je isticala male šiljaste grudi i uzak struk, zatim se širila u naboranu suknju. Žutu je kosu sklupčala na zatiljku.

— Prihvaćam ispriku — reče. — Međutim, nisam očekivala da ćemo imati čast da vas vidimo ovdje...

— Odlučio je doći ovamo i nagoditi se izravno s vama — umiješa se Shiloh, koji je već upozorio Brocka neka ne spominje ono što se dogodilo.

— Najbolje bi bilo da se odmah sredi ugovor o zakupu — izusti Thoroughgood, pročistivši grlo.

Kristina se malo namršti.

— Vama je na pameti samo posao, je li? — prigovori. — Najprije ćemo jesti.

Odlučno prekine razgovor tako što ih je povelu u blagovaonicu. Thoroughgood uzdahne, ali se istodobno i osmijehne blijedo. Kristina je, očito, osvojila te ljude svojom otvorenosću.

Kad je poslije večere počela skupljati posude, muškarci zapale

Custisove skupe cigare koje je ona pronašla na gornjoj polici u smočnici. Potom je sjela kraj njih i mudro šutjela kad se poveo razgovor o zakupu zemlje. Brock je zatražio mnogo više od očekivanih pet tisuća. Thoroughgood ponudi mnogo manje, pa su se naposljetku nagodili na pet tisuća. »Mamuza« će se koristiti pašnjakom deset godina i uklanjati s njega korov.

Ujutro će posjetiti odvjetnika Wainwrighta u Sentinelu i sastaviti ugovor.

Brock je već napola drijemao kad su završili razgovor. Kristina ga smjesti u bivšu Thoroughgoodovu sobu.

Predradnik, Shiloh i Shanning krenu u kaubojsku spavaonicu. Na pola puta zaustavi se iznenada Thoroughgood i uhvati Shiloha za ruku.

— Da čujem pravu istinu. Prevario si djevojku rekavši da je Brock izudarao lice kad ga je zbacio konj. Međutim, ja dobro znam da Brock nema nikakva konja. Dakle, što se zbilo?

Shiloh mu ispriča sve.

— Bobe — doda naposljetku — je li pametno što joj tajiš ružne pojedinosti? Ona smatra sve ovo samo običnim cjenkanjem. Zaprepastit će se kada sazna istinu.

— Možda imaš pravo — promrmlja Thoroughgood, trljajući bradu.

— Najbolje bi bilo da istinu dozna od nas. Žilava je, koliko vidim, i podnijet će je. — Šutio je trenutak, zatim doda žustro: — Otkrit ćemo joj istinu čim se sklopi ugovor. Budući da će tada imati već neke obaveze, manja je vjerojatnost da će se povući.

— Možda — reče tiho Shiloh. — Pa ipak, nije mi drago što je varamo, bilo to za njezino dobro ili ne. Kažem ti, ne odgađaj predugo taj razgovor.

Sutradan je ujutro Brock bio živahan i čio. Hitro se popeo na kola i sjeo kraj Kristine, uzeo uzde i, coknuvši jezikom, potjerao konje. Thoroughgood, Shiloh i Channing su jahali. Predradnik nije objasnio zašto želi da pode s njima u grad i Channing, a Channing ga nije ništa pitao. Vjerojatno će Santee Dyker nekako pokušati spriječiti potpisivanje ugovora o zakupu.

Kad su se zaustavili pred jednokatnicom u kojoj je advokat Wainwright imao kancelariju, ugledali su pred njom Santeea Dykera kako nehajno sjedi na stolici i čeka. Za prečku je bio privezan ridan sa žigom »Sidra«; činilo se da je Santee sâm. Channing preleti pogledom po ulici; mogao bi se netko skrivati iza prozorâ s druge strane i otvoriti na njih vatru. Ne... Dyker nije tako glup da bi izvršio ubojstvo usred bijela dana na ulicama Sentinela.

Dyker se digne i pride rubu nogostupa dok je Thoroughgood pomagao Kristini da side s kola. Lagano kimnuvši glavom, skine siv šešir. Nosio je besprijekorno skrojeno odijelo od skupe crne tkanine.

— Moja nova suparnica? — prozbori on i osmehne se blijedo. — Dakle, Bobe, zacijelo se osjećaš drukčije sada kada ti naređuje jedna mlada dama.

Thoroughgood ljutito stisne usne ali se obuzda.

— Gospodica Kristina Nilssen — upozna ih kratko — Santee Dyker.

Dyker joj se nagne nad ruku.

— Milo mi je što sam vas upoznao, gospodice Nilssen. A vama je bez sumnje, milo što ste pobijedili.

Kristina se nasmiješi donekle ukočeno.

— Ne želim likovati — odvrati. —

Zao mi je ako sam vam poremetila neke planove.

— A, tu je i konjar — reče Santee Dyker, pogledavši Channinga. — Tko bi mislio da ćeš toliko čeznuti za osvetom? Streaka si gadno ranio... ranio si mu ponos i rame. Upravo je kod doktora McGilwaya. A tek jadni Whitey... — Zacockće jezikom.

— O čemu govorite? Zar se jučer dogodilo nešto? — umiješa se zapovjednički Kristina.

Dyker zahihoće.

— Gle, kakve se zamršene mreže pletu — izusti. — Dakle, takva je tvoja igra, Bobe.

— Zaveži, Santee! — odbrusi mu Thoroughgood. Obrati se odmah Kristini: — Ne razumijete...

— Ne razumijem, ali ću razumjeti — odvrati mu ona ledenim glasom. — Nastavite, molim vas, gospodine Dykeru.

On joj ispriča sve, napola se smiješeci, ravnodušno joj spomene grubost svojih ljudi prema starom Brocku i Channingovo pucanje u Whiteya i Streaka.

— Uh, to je grozno, grozno — prošapće ona. — Nisam znala... — Gnjevno se okrene prema Thoroughgoodu i počne ga udarati svojom malom šakom po prsima. — Zar ste vi vukovi? Svi vi? Vukovi u ljudskom obliku? Zvijeri koje se međusobno žderu kako bi se dokopale zemlje

— Mislio sam da ste hrabriji — promrmlja Thoroughgood.

— O kakvoj hrabrosti govorite? Zar su tučnjave i ubijanje dokaz hrabrosti? — Govorila je gotovo histerično. Iznenada se smiri i reče očajno i tiho, pokazujući gadenje: — Neću zemlju. Neću je uz takvu cijenu. Poklonit ću ranč vama, vukovima... pa se nahranite njime, a i tim dragocjenim pašnjakom, tom Trakom za koju se toliko otimate.

Ne želim ništa od toga! — Ne prenađljujte se, gospodice — umiješa se tada stari Brock. — Najprije razmislite o činjenicama i provjerite s koje strane puše vjetar. Ja sam nepristran promatrač i čini mi se da je glavni kvivac Santee. Eto, Shiloh i Channing su stavili glavu na kocku...

Kristina se žustro okrene prema Channingu i, čvrsto stišćući šake, ošine ga pogledom.

— Vi ste... vi ste ubojica! Idite odavde... nestanite mi s očiju.

Channing problijedi premda mu je lice bilo preplanuto od sunca i vjetra. Preplavljen gnjevom, okrene se i žurno ode.

— Zaboga, čovječe — progovori Shiloh, prateći ga — nije mislita tako. Nije promislila o onom što govori. Nećeš se, valjda, odmah razbjesniti...

— Ona misli baš tako kako govori — odvratila mu tiho Channing. — Ostavi me na miru, Shiloh.

Uđe u »Juddov salun«, pride šanku i naruči viski. Doc Willis ga pogleda i šutke posluži, zatim se povuče na drugu stranu i nastavi čitati novine.

Channing se zagleda u čašu, ne dodirnuvši je. Hm, što sada? Već mu se rasplinjavala srdžba. Najednom se osjećao kao budala. Dosada se ponosio sposobnošću da vlada osjećajima, no ovaj put je planuo kao nekakav balavac kad mu je prigovorila djevojka. Thoroughgood i Shiloh će urazumiti Kristinu Nilsen. Možda...

Uzme čašu i iskapljuje piće. Postupio je budalasto, no ne može gaziti po svom ponosu. Ona je tvrdoglava, no tvrdoglav je i on... neka ona prva povuče potez.

Otvore se vrata i uđe živahno Santee Dyker.

— Daj mi viski — zatraži od pipničara — ali ne bućkuriš kakav to-

čiš ostalima. — Okrene se prema Channingu. — Onda, druškane, jesi li zadovoljan razvojem događaja? Da li bi htio...

— A da li bi htio da ti ustrijelim nećaka? — odvratila hladno Channing.

— Ti odmah gađaš cilj. — Dykeru se od smijeha zatresu uska ramena.

— Ne znaš govoriti uvijeno. Mogao si prihvatiti moju ponudu i zatim čekati pogodan trenutak.

— Neki među nama su preglupi za tebe, Santee.

— Nemoj me pogrešno shvatiti — reče ljubazno Dyker i pogleda Doca kako mu puni čašu iz boce ispod šanka. — Ja ne izjednačujem poštenje s glupošću. — Srkne jedan gutljaj, zamišljeno gledajući pred sebe.

— Poštenje je, moglo bi se reći, nedopustiv luksuz za čovjeka poput mene.

— A i samopoštovanje, ha?

— Ono što je za nekoga lijek — reče Dyker i osmijehne se — za drugoga je otrov. Ja sam kockar, ne samo što se tiče karti... nego i u životu. Kad sam otišao s Mississippija, napunivši džepove novcem, bili su mi potrebni novi obzori, novi izazovi. Ima li za kockara nešto zanimljivije od velikih stočarskih carstava, od mogućnosti da se, zahvaljujući hrabrim odlukama, stigne vrlo visokó? Ova mi se zabit, u kojoj nema zakona, učinila baš prikladnom za igru prema mojim pravilima. Pašnjak Traka je najveći ulog u mom životu, ključ bogatstva i moći u stočarskom kraju. Bojao sam se jedino da će igra biti dosadna. Thoroughgood je hrabar i maštovit, ali bi zbog svojih nesretnih obzira postao lak plijen da nije bilo tebe. — Podigne čašu. — Eto, nazdravljam tebi, prijatelju... zato što si igru učinio zanimljivom.

Fanatičan blijesak u očima podsjeti Channinga na oca. Nije se

uplašio, već mu je samo bilo neugodno pri spoznaji da je Santee Dyker lud na svoj način i zbog te svoje hladne i bezobzirne bezumnosti naročito opasan. Otmjeno ponašanje bijaše samo krinka. Žena, prijateljstvo, pun želudac, načela o dobru i zlu koja se mogu kršiti i potom žaliti zbog takva postupka... želje i sklonosti običnih ljudi nisu postojale za Santeea Dykera. I pobjednička se dobit, vjerojatno, pretvarala kod njega u prah, jer se hranio i napajao jedino izazovom, izazov mu je bio nevjesta i jedini prijatelj, a kad bi postigao cilj, što bi mu još ostajalo?

Obojica se osvrnu kad su se otvorila stražnja vrata. Pojavi se Anne LeCroix i ljubazno kimne Channingu.

— Učinilo mi se da čujem vaš glas — reče mu. Potom se obrati hladno Santeeu: — Zalutao si u pogrešan lokal, zar ne? Kočijaši i njima slični okupljaju se u »Stočarovu baru« ako se ne varam.

— Opredijelila si se za pogrešnu stranu, Anne — reče Dyker i spusti čašu, smiješeći se. — Na tvom bih mjestu razmislio. Vrlo sam utjecajan u ovdašnjoj prijevoznčkoj kompaniji. Mogao bih ti omesti snabdjevanje pićem.

— Častan si poput čegrtuše, Santee — izusti ona mirno.

— Izvrsno, svidaju mi se vatreni protivnici, Channing mi je priuštio zabavu, ali se sada povlači. Šteta. — Dyker dotakne prstom šešir i izide.

Anne LeCroix pride šanku i, prekrživši ruke, nasloni se na nj.

— Prokleta hladnokrvna zmija — izusti i strese se. Tada pogleda pažljivo Channinga. — Odlazite s »Mamuze«? Zašto? Što je, zapravo, htio reći?

— Više nije važno.

— Imam dobra pića u svojoj radnoj sobi — prozbori ona iznenada.

— Podite sa mnom. — Zaputi se prema stražnjim vratima, okrene ondje i, smješkajući se, nakrivi glavu. — Dodite, neću vas pojesti.

Žuti pas, ležeći skrupčan na pilovini na podu, zareži dok je Channing prolazio mimo njega. Radna je soba bila uska, s glomaznim pisanim stolom od orahovine i drvenim stolicama. Anne pride ormariću, i podigavši se na prste, posegne za bocom i čašama.

— Imam breskovaču — reče. — Judd... moj muž... veoma ju je volio.

Channing se smeteno spusti na rub stolice i metne šešir na koljeno. Slutio je da ga ta sabrana i razborita žena nije pozvala k sebi tek tako, pa je bio oprezan. Uzme pruženu čašu i zahvali joj kimnuvši glavom. Ona sjedne na drugu stolicu, prekriži noge i počne polako mahati slobodnim stopalom. U toj zemlji gdje su žene brzo starjele, ona se doimala mladom nego što je bila, jedra tijela i djevojačkog držanja, u jednostavnoj bijeloj dugačkoj bluzi i širokoj modroj suknji. Jedino su borice oko očiju i usta odavale da su iza nje neka teška iskustva.

— Evo, želim vas prijateljski podmititi — osmehne se ona — kako biste bili povjerljivi prema meni. Ima li se na umu kako ste porazili Streaka, tada su sasvim shvatljive Santeeove riječi. No, zacijelo je posrijedi još nešto, zar ne?

Channing se malo opusti. Sasvim ukratko joj ispriča što se jučer dogodilo.

— Izvrsno — reče ona tiho. — »Mamuzi« je bio potreban netko tko će toj rulji uzvratiti istom mjerom. Međutim, vi odlazite? Zašto?

— Djevojci se ne svidaju revolveraši.

— Za ta mala šašavica ne razlikuje jedne revolveraše od drugih?

— Postoji li nekakva razlika?

— Dobro znate da postoji. Pone-

kad se klin mora klinom izbiti. Valjda nećete uistinu otići?

— Nije li vam svejedno?

— Htjela bih da ostanete ovdje. — Oči su joj bile krupne i iskrene... plave poput Kristininih. — Channing, vi niste dijete. Nisam ni ja. Oboje smo upoznali život... možda i previše.

Promatrajući je i sjećajući se nekih sitnica koje je zapazio, najednom je shvatio što joj je na pameti.

— Thoroughgood? — reče joj tiho.

Ona naglo udahne zrak, digne se žustro i pride prozoru.

— Naravno — reče, zagledavši se van. — Zar je to tako očito? Dobro... nije važno. Žene su ponekad velike budale. Judd LeCroix me odveo iz jedne jazbine u Albuquerqueu i vjenčao se sa mnom. Očito se zaljubio... zacijelo je ljubav bila posrijedi, jer je znao moju prošlost. Bio je dobar čovjek. A ja sam mu nastojala biti dobrom ženom. Međutim, došao je sa mnom baš u Sentinel, valjda je sudbina tako htjela, i otvorio ovaj salun. Čim sam prvi puta ugledala Boba Thoroughgooda... Mahne rukom. — Vjerovala sam da se više nikada neću zaljubiti, ali sam se prevarila. Dakle, upoznala sam ga prije četiri godine... tada mu je još žena bila živa, a i Judd. Međutim, ja sam se zagrijala kao nekakva balavica... i takvo stanje traje i danas. Eto, na to sam mislila kad sam rekla: »Žene su ponekad velike budale«.

— Otada su prošle četiri godine — reče Channing. Više nema nikakvih prepreka.

— Nema? — izrekne ogorčeno Anne. — Pa, on je zaljubljen, prvo, u uspomenu... i drugo, u svoju prokletu predrugu »Mamuzu«. Za nje ga sam ja ovdje samo uobičajeni inventar... poput šanka ili boce na polici. — Licem joj se prelije blago rumenilo. — Nisam vam, zapravo,

namjeravala pričati o tom. Htjela sam vas samo... nagovoriti da ostanete. Bob će se, znam to, boriti protiv Santeea do kraja... a lakše će preživjeti ako vi budete uz njega.

Channing je vrtio šešir u rukama i natmureno ga gledao.

— Katkad se osjećaji taje godina-ma i čekaju trenutak kad će buknu-ti — promrmlja.

Govorite li to meni... ili sebi?

— Govorim tek tako — odvrati on. Metne šešir na glavu i krene prema vratima. Pošavši za njim, Anne ga uhvati za ruku i iskreno mu se osmijehne. — Nisam se prevario u vama. Svidjeli ste mi se kad sam vas prvi put ugledao.

— I vi ste se meni svidjeli. Govorite malo, ali mnogo razmišljate. Onda... hoćete li ostati na »Mamuzi«?

— To ovisi o Kristini Nilssen. — On doda malone prijekorno: — Ona nije budala, zna što govori.

— Razumijem. — Anne se smijevala promatrajući mu lice. — Znate, nemam baš razloga da volim žene. Muškarci me poštuju, znaju da ih ne varam u svom salunu. Međutim, žene su čvrsto uvjerene da vlasnica ovakve kuće mora biti lakog moral-a.

— Ljudi govore, a kvočke kvocaju. Dovidjenja.

— Dovidjenja, Channing... i hvala vam.

Izišavši na ulicu, Channing se zaputi prema odvjetničkoj kancelariji. Tek što je prešao pola udaljenosti, ugleda Kristinu Nilssen kako mu žuri u susret, zadignuvši suknju nekoliko centimetara iznad gležnjeva.

— Oprostite — reče mu ona odlučno kad mu je prišla — pogriješila sam.

Pogledavši joj iznad glave, Channing opazi Thoroughgooda i Shiloha kako se naslanjaju na privezište

i gledaju ih. Brock je mirno sjedio na jednom od konja.

— Očito su vas obradili — reče joj pakosno Channing. Nekako nije mogao to prešutjeti.

Ona prkosno zabaci glavu.

— Slušajte, nisu me oni nagovorili ni na što. Ja samostalno odlučujem. Razbjesnila sam se, zatim sam malo bolje promislila. Hoću da se vratite na ranč.

On samo kimne. Kristina se okrene i odlučno krene prema kolima. Thoroughgood joj pomogne da se popne na sjedalo, zatim kraj nje i hladno pogleda Channinga.

— Posao je zaključen, ugovor o zakupu je potpisan i isplaćen novac — reče. Potom dodá osorno: — Drago mi je što ćeš ostati na ranču.

— Zbogom, momče — prozbori Brock i, nagnuvši se sa sedla, pruži Channingu žuljevitú ruku.

— Predomislite se, molim vas, i podite s nama kući — reče mu Kristina. — Bit ćete nam drag gost.

— Ne, hvala, gospodice. Srce me vuče u planine. Hvala vam što ste mi posudili konja. Vratit ću vam ga i vidjeti vas sve tada.

Kad su se zaputili cestom prema »Mamuzi«, Thoroughgood je bio vrlo razgovorljiv, pun planova za budućnost.

— Shiloh, ti ćeš otići u El Paso...

— Zar odmah? — zapita ga kiselo pomoćnik.

— Sutra. Dovest ćeš nam stado kratkorogih goveda.

— Ne odustaješ od svoje omiljele zamisli, ha? Znaš da se nije svidala starom Cusu.

— Što vi kažete? — obrati se predradnik Kristini. — Vama se svida?

— Brinite se o ranču kako najbolje znate i umijete. Ja znam premalo o stočarstvu.

— Hm, dobro. — Thoroughgood se zbunjeno nakašlje. Tada se za-

gleda u nju. — Istjerajmo odmah nešto na čistac. Santee neće nipošto dići ruke od nas. Zanima me jeste li spremni prihvatiti neprilike. Više nećemo moći uzmaknuti.

Channing opazi da je žalosno iskrivila usta; danas je doznala nešto novo o životu i ljudima, i lekcija nije nipošto bila ugodna. Ipak, čvrsto je stisnula usne.

— Nećemo uzmaknuti — rekla je odlučno.

VIII

Streak Duryea bijaše zadovoljan što je naučio motati cigaretu jednom rukom. Zapali je i zastenje kad ga je, pošto se ispružio na ležaju, zaboljelo ranjeno rame.

Vrag odnio onog skitnicu. Trebalo je da ga Santee, kao kockar, bolje pročita. Međutim, Santee je katkad, opsjednut svojim zamislima, slijep i ne zna ocijeniti tuđu narav... kao što je, naprimjer, vjerovao da će si lom slomiti Brockovu tvrdoglavost. Koliko god mrzio konjara, Streak ga je i duboko poštovao. Taj momak se, nepuna dvadeset četiri sata nakon divljačkog bičevanja, suočio sa čovjekom koji ga je izudarao i pritom ga je pretukao pred trojicom ljudi. To se dojmilo Streaka kudikamo nego Brockovo spašavanje; u tom prvom okršaju bio je Channing potpuno sâm u stranom kraju i prkosio je ranču »Sidro« i svoj njegojvoj moći. Streak se pitao kakve pobude tjeraju tog čovjeka...

Ležeći na leđima i slušajući kartase, polako je prelazio pogledom po kaubojskoj spavaonici. Sličila je svim drugim takvim kolibama što ih je upoznao otkad je u djetinjstvu ostao siroče. U njima su živjeli ljudi koji su se smrzavali i znojili za tridesetak dolara na mjesec, lišeni bilo kakve udobnosti.

Gledao je kroz duhanski dim ljude oko sebe. Svi su oni ološ. Santee

Dyker ih je okupio zato što su mu na umu prljavi poslovi.

Prezirao ih je sve. Povuče dim iz cigarete i zagleda se u njezin zažareni vrh. Kako se on našao među tim ološem?

Gdje je i kako izgubio mladenačka načela? Suviše se potucao u lošem društvu dok je još mogao birati kojim će putem krenuti, a to je dovodilo do brojnih odstupanja tako da je naposljetku iznevjerio sebe. Gnjevno stisne zubima cigaretu. Nema smisla razmišljati o tom...

Privuče mu pažnju žamor kartaša, pa se podigao na lakat. Ward Costello je igrao poker s Arntom Chanceom, mršavim, žilavim četrdesetogodišnjakom. Kraj Costella je sjedio Bee Withers, zajahavši klupu, i budalasto se cerekao.

Chance se nasloni dlanovima na stol i ukočeno digne. Čvrsto je stiskao usta.

— Vrlo si čudne karte dobio — progovori tiho. — Inače se ovako daleko od velikih gradova, od velikih konkarnica, rijetko nailazi na kartaške varalice.

Costellove su vitke ruke mirovale na stolu.

— Idi dovraga, čovječe — reče mirno. — Ti si podijelio karte i dao mi asa.

Chance ga iznenada zgrabi za desni zglavak i snažno ga zavrne. Costello protiv volje otvori šaku. Iz nje mu ispadne jedna karta.

— To sam i mislio — progunda Chance. — Imao si u rukavu skrivenog asa i zamijenio ga za ovu trojku.

Pusti Costellovu ruku i hitro ustukne. U istom se trenu digne Bee Withers i uspravi, visok i krakat, iza Costella. Zagledavši se u Arnta Chancea, stajao je nepomično i čekao.

Streak posegne za opasačem što mu je nadohvat ruke visio o klinu

na zidu i izvuče kolt iz korica. Tišinu prekine napinjanje kokota.

— Sjedni, Witherse — prozbori tiho. — I ti, Arnte.

Arnt Chance se za trenutak kolebao, zatim zakunda i okrene se prema svom ležaju. Withers je još stajao i napeto ga gledao. Tada mu Costello, traljajući zaglavak, odrješito naredi neka sjedne. Withers se nehajno spusti na klupu.

— Slušaj — obrati se Streak Costellu, spustivši noge na pod — ovdje si samo zato što ti se ujak smilovao. Ne tjeraj mak na konac.

Costello slegne ramenima, pokupi karte i počne ih miješati. Njegova ravnodušnost još više razljuti Streaka. Svi su ih gledali. Doživjevši dva poraza u sukobu s Channingom, znao je da mora čuvati ugled.

— Dodavola, Costello, gledaj me u lice dok ti govorim — reče.

— Meni ne možeš naređivati — odvrati mu natmureno Costello.

— Ne, tebi, Santeeovu razmaženom nećaku, ne mogu naređivati — izusti zajedljivo Streak. — No otvoreno ću ti reći ono što svi znamo. Ti i tvoj vjerni pas čuvar šćućurili ste se ovdje zato što vam je jedan čovjek dao po repu. Ne usudujete se izviriti odavde dok je on stotinu kilometara uokolo. Utjerao vam je strah u kosti, premda je sâm.

— To je istina — promrmlja Costello. — Ali i tebi je dao po prstima, ha?

— Ubit ću ga zbog toga! — progunda bijesno Streak, nagnuvši se naprijed.

— Imaš nekakvih teškoća, Streak? — progovori u tom trenu Santee, otvorivši vrata i naslonivši se na dovratnik.

— Nemam nikakvih teškoća — promrmlja Streak.

— Zar me smatraš slijepim ili glupim? Dodi u kuću. Odmah. I ti, Warde... i ti, Witherse.

Streak ustane i, zaobišavši stol, prođe ispred Costella i Withersa kroz vrata. Santee se šutke makne ustranu i propusti ih.

Vani je puhao leden vjetar s planinskih vrhunaca. Streak se naježi. Čuo je iza sebe Costellovo ubrzano, nervozno disanje. Santee je, bez sumnje, bio loše volje. Iako nije nosio revolver, oblačio se kicoški i govorio kao učen čovjek, ulijevao je strah tako da su mu se micali s puta i okorjeli grubijani.

Kad su ušli u dnevnu sobu, Santee pride ormariću i nalije konjak u čašu. Spusti se na divan i promiješa piće.

– Bit ću sasvim otvoren prema tebi, Warde – progovori nehajnim glasom, koji je, prema Streakovu iskustvu, bio pouzdan znak da je vrlo loše volje. – Već treći put za tjedan dana izazvao si nevolje. Nisam li ti prošli put rekao da se više ne smiješ kartati s mojim ljudima?

– Potrebna je nekakva razonoda – odvrati bezbojnim glasom Ward.

– Ako se žele kartati...

– Ti ih varaš.

– To oni samo misle. Neka dokažu.

– Arnt ga je večeras uhvatio na djelu – umiješa se blagim glasom Streak. – Skrivao je asa.

– A, tako. – Santee polako izdahne zrak. Šutio je dokle god se Costello nije uzvrpoljio. – Warde – prozbori napokon – što ću s tobom, dovraga? Ovako blijedunjav i slabašan, nisi ni od kakve koristi na pašnjaku. Ne znaš rukovati oružjem osim onim svojim pištoljčićem; u pravoj bi borbi izvukao kraći kraj. Slomio bi se kao trula grana. Već si, ionako, na rubu sloma... bojiš se da će on doći ovamo, da će te ustrijeliti iz zasjede. Bojiš se maknuti s ranča i preuveličati opasnost. Neprestano si ovdje i prava si napast, dosađuješ se, smetaš mi,

nastojiš operušati moje ljude...

– Nemaš razloga govoriti tako – promrmlja Costello.

Santee naglo spusti čašu na divan tako da se protilo nekoliko kapi po prugastoj tkanini.

– Tko ima veće pravo da ti prigovara nego ja? – Hitro se digne i, gurnuvši ruke u džepove prsluka, zaustavi se pred Costellom. – Nisi uspješan ni u čemu. Loš si, čak, i kao kockar – reče prezirno. – U ovom sam trenutku, mogu ti kazati, u iskušenju da te pošaljem na »Mamuzu« i izručim Channingu.

Costello probljedi, ali zaključio kako mu je pametnije da šuti.

– U životu sam volio samo jednu osobu. Svoju sestru – nastavi tiho Santee. – Ovdje te trpim samo zbog nje. Da, samo zbog nje. Inače sam sit tebe. Razumiješ? Ne možeš ostati ovdje zauvijek i skakati kao zec kad god šušne nešto ili se pojavi neka sjena. Morat ćeš se prije ili poslije suočiti s njim ili pobjeći. Ona, što ćeš učiniti?

Costello protrlja vrat i teško proguta slinu.

– Ne znam – izusti tiho i utučeno.

Streak se zabavljao gledajući taj prizor. Santee mu je jednom ispričao kako mu je, dok se kockao na riječnom brodu, sestra... prava ljepotica, ali, slutio je Streak, hladna i nemilosrdna kao i Santee... prijavljala mušterije, navodila je ljude na kockanje. Samo jedanput joj je netko uspio probiti oklop... neki lukav trgovački putnik, po imenu Costello, s kojim je dobila vanbračno dijete. Umirući od tuberkuloze, izvukla je od brata obećanje da će joj se brinuti o sinu. Mladi je Ward rastao uz Santeea na riječnim brodovima. Po naravi slabić, lako je podlegao porocima iz svoje okoline... kockanju i lagodnom životu.

Poslije se, kad god bi mu prigusti-

lo, vraćao k Santeeu i tražio spas, dovodeći sa sobom Beea Withersa kao vjerna psa. Njih dvojica su se vrlo dobro slagali i upotpunjavali. Ward je bio beskičmenjak, ali sklon kockarskim rizicima, a Bee bijaše preglup da bi se bojao, te je odlučno izvlačio Costella iz opasnosti. Kad god bi se našao u neprilici, Ward bi pobjegao pod ujakovo okrilje, ostao uz njega neko vrijeme i potom opet otišao.

Međutim, ovaj put je Santeeu, očito, dojadilo sve to.

— Bee — obrati se on iznenada Withersu — prije nego što si se sprijateljio s Wardom, družio si se s nekim vrlo poznatim odmetnicima u Arizoni, nije li tako?

— Withers oprezno kimne.

— Sada kad si vidio Channinga na djelu, kako ga ocjenjuješ?

— Vrlo je spretan, gospodine Dyeru — promumlja Bee jer mu je čeljust još bila učvršćena žicom.

— U redu, razmisli malo. Vidio si vrsne revolveraše, a koga bi od njih izabrao za obračun s njim?

— Jednog momka iz mog zavičaja u Tennesseeu — promrmlja bez oklijevanja Withers. — Zove se Landers. Mi smo ga zvali Brace. Brz je kao munja i nepogrešivo gađa. Kao da mu je revolver postao treća ruka.

— Dobro, dobro. — Santee nestrpljivo odmahne rukom. — Gdje je on sada?

— Posljednji put sam ga vidio prije pet godina, kad smo bili u Hashknifeovoj družini. Čuo sam da je u posljednje vrijeme bio u blizini Prescottta.

— Da li bi mu mogao pisati tamo?

— Hm, mogao bih. Samo, bit će vrlo skup...

— Piši mu, a ostalo prepusti meni.

— Ne znam pisati, gospodine Dyeru.

Santee duboko uzdahne.

— Dobro, ja ću mu napisati pismo, a ti ćeš dodati samo svoj znak.

— Okrene se prema Costellu. — Kada se riješim Channinga, nestat ćeš odavde. Zauvijek. Idi sada u svoju sobu i više se ne vrzmaaj po kaubojskoj spavaonici.

Zacrvenjevši se od poniženja, Costello ode iz prostorije dok se Withers pokorno vukao za njim. Santee lijeno izvadi iz džepa na prsima cigaru, održe joj vrh i zapali je.

— Zašto si izabrao posebnog čovjeka za njega? — zapita Streak. — Ja bih ga lako mogao ukloniti.

— Da, kao što si Custisa Thursdays — izusti zamišljeno Santee, gledajući ga kroz lelujavi dim. — Thursdays si dočakao u zasjedi zato što si to smatrao potrebnim, a ne iz mržnje. Međutim, ako bi pokušao ustrijeliti Channinga, možda bi bio suviše nestrpljiv i brzoplet; osim toga, Channing nije starac koji ne očekuje opasnost u noći. On je vrlo opasan, on je skriveni adut »Mamuze«. Ponajčešće postupa onako kako ne bi nitko drugi. Iznenaduje svojim neočekivanim postupcima. Treba mu se otvoreno suprotstaviti. Uostalom, treba misliti i na ono stado koje će Thoroughgood dopremiti iz El Pasa.

Streak smrknuto kimne. Po podne je, po Santeeovu naređenju, poslao jednog čovjeka u grad da sluša što se priča u Salunu.

— Da — promrmlja — u gradu se priča da je danas otputovao vlakom Shiloh Dawes s dijelom družine s »Mamuze«. Navodno će se vratiti za dva tjedna.

— Očito je djevojka donijela sa sobom pare — reče zamišljeno Santee. — Thursday je svojim nespretnim ulaganjima doveo ranč

do ruba propasti. Nisam vjerovao da će oni moći platiti Brocku, a kamoli kupiti novu stoku. Ako bismo im uništili stado...

— To je samo jedan dio nevolja — napomene Streak. — Govorka se da bi se John Straker mogao pomiriti s »Mamuzom«.

— Oho? — izusti začuđeno Santee. — To čujem prvi put.

— Riječ je o pukim naklapanjima, veli Elam. Čuo je jednog Strakerovala momka kako priča brijaču da su jučer bili na »Žvalama« Kristina Nilssen i Thoroughgood. Razgovarali su vrlo dugo sa Strakerom.

— Znači, htjeli bi se udružiti protiv nas, ha? — promrmlja Santee i puhne. Potom se ledeno nasmiješi.

— Da, moguće je nešto takvo. Bio bi to lukav potez. Neka Elam otvori uši; čim doznamo što namjeravaju, krenut ćemo u napad.

IX

Stojeći u dnevnoj sobi, držali su u rukama čaše, gotovo ne okusivši viski. Svi su se svečano obukli za tu zgodu. Thoroughgood se doimao čudno u crnom odijelu, mršteći se kao i uvijek. Channing se osjećao sputanim u posuđenom kaputu i gušila ga je kravata.

Nasuprot njima stajali su pedesetogodišnji John Straker, vlasnik »Žvala«, visok i mršav, držeći se uspravno kao vojnik, što je nekoć i bio, uredno podrezanih brkova i prodornih sivih očiju, te njegov predradnik Mel Daley, šutljiv čovjek dugoljastog, konjskog lica.

— Dodite za stol — dovikne im iz blagovaonice Kristina.

Krenuše jedan za drugim prema vratima. Posljednji uđe Channing. Kad ju je ugledao, zapanjeno zastane i zagleda se u nju kao i ostali. Znao je da je satima šila haljinu od neke lijepe tkanine što ju je kupila

u gradu, ali se ipak iznenadio kad ju je sada ugledao. Haljina je bila od svijetlomodne svile, s dubokim izrezom, pripijena uz tijelo do struka i šireći se potom zvonoliko. Počešljala s drugačije nego inače, sklupčavši kosu na tjemenu. Doimala se svježije i zgodno kao i inače.

Kad su sjeli za stol, Channing je očarano gledao lijep platneni stolnjak, porculansko podude i srebrni pribor za jelo.

Sjednuvši na čelo stola, Kristina podigne čašu i nasmiješi se.

Mel Daley je sumnjičavo gledao piće u svojoj čaši.

— Kako zovete ovo, gospođice? — zapita.

— Grog — odgovori ona. — Ili punč.

On oprezno srkne gutljaj i, oklijevajući nekoliko trenutaka, napokon ga proguta.

— Sveca mu, ovo je izvrsno — promrmlja, a Kristina se veselo nasmije.

— U vaše zdravlje, gospođice — nazdavi joj John Straker, držeći se strogo.

Sada kad ih je zagrijalo piće, svi su se vladali opuštenije.

Kristina je jela malo, ali je živahno čavrljala dodajući im zdjele i nagovarajući ih da kušaju svako jelo. Channing je jeo šutke, znajući da mu, zbog njegova položaja, nije mjesto za tim stolom.

Puneći već treći put čašu Melu Daleyu, Kristina se nasmije vidjevši kako se on branio samo iz pristojnosti, zatim se okrene prema Johnu Strakeru. Nasloni bradu na dlan i napući usne.

— Vi ste promišljen poslovni čovjek, gospodine Strakeru, pa ne podnosite lakoumnost, zar ne? — reče.

— Naprotiv, uživam u ovom, gospođice — odgovori on, žurno obrišavši ubrusom usne. — Stari neže-

nja uvida kako mu je prazan život tek kad se nađe u ovakvoj divnoj kući i ovakvu čarobnom ugođaju.

— Zaboga, vi izgledate još vrlo lijepo. Kako možete smatrati sebe starim? — nasmije se ona.

Mogao bi joj biti otac, pomisli Channing i ispije piće, koje mu odmah zagrije želudac.

— A sada, prijedimo na posao — reče Kristina i spretno promijeni temu.

Počne objašnjavati svoje namjere, povremeno tražeći od Thoroughgooda da opiše potanko neke pojedinosti. Trebalo bi da se udruže družine s »Mamuze« i »Žvala« i zajedno dotjeraju kratkoroga goveda, što će ih Shiloh Dawes kupiti u El Pasu. Po svoj prilici će Santee Dyker pokušati raspršiti to stado. Izgubi li tu stoku, »Mamuza« neće imati gotovo nikakve koristi od Brockova pašnjaka. Međutim, ako se udruže družine sa suparničkim rančevima, Santee će dobro promisliti prije nego što se odluči za napad. Kristina je htjela pošto-poto izbjeći krvoproliće i vjerovala je da će joj to najlakše poći za rukom ako budu dovoljno jaki da se uspješno odupru napadačima.

— A kakvu ću ja korist izvući iz svega toga, gospodice? — upita zahtjevano Straker.

Ona mu odgovori da će moći poslati na Traku određen broj goveda i držati ih ondje dvije godine. Brock se već suglasio s time. Naravno, za tih dviju godina morat će »Žvale« priteći u pomoć »Mamuzi« kad god bude potrebno... odnosno, ako zaprijeti Santee Dyker. Prihvati li Straker te uvjete, ona će sutra poslati jednog jahača na »Sidro« i obavijestiti Santeea Dykera o njihovom sporazumu. Upozorit će ga i odvratiti od opasnih namjera.

— Hm — promrmlja Straker. Razmišljao je. Vrlo brzo se odlučio.

— U ovakvim je prilikama dovoljno ako dademo jedno drugom riječ. — Nagnuvši joj se na ruku, on doda kavalirski: — Upadao sam već u svakakve klopke, ali me još nikada nije nitko uhvatio tako dražesno.

Očito su svi odahnuli. Dok su se vraćali u dnevnu sobu, Thoroughgood čak položi ruku na Strakerovo rame.

— Johnie — prozbori — nas dvojica smo, nema sumnje, bili pravi tvrdoglavci kad nismo već prije uspjeli pronaći takvo rješenje.

Straker se tiho nasmije.

— Dosad nije bilo tako zgodna posrednika... — odvrati.

Kristina ih posluži kavom i cio sat je izigravala veselu domaćicu. Tada ustane Straker i posegne za šeširom.

— Hvala vam za izvrsnu večeru, gospodice — reče joj. — Doći ću opet.

Stojeći na verandi, Kristina je gledala za njim i Daleyem dok nisu nestali u mraku. Tada se okrene i, namrštivši se, se, pogleda Thoroughgooda koji je stajao na vratima.

— On je čudan starčić — reče mu — ali je vrlo pristojan.

— Slušajte, prozbori ozbiljno Thoroughgood — trebalo bi ponešto istjerati na čistac.

— Da?

— Shvatio je sasvim ozbiljno prijedlog. Očito ste ga očarali. Ne bih rekao da ste očijukali, ali ste se vladali prilično lakomisleno. Možda dirate osinje gnijezdo.

— Bio je to sastvim poslovan razgovor — odgovori ona ukočeno i, malo zadignuvši suknju, prođe mimo njega.

— Naravno, naravno — reče predradnik. — Međutim, vi ste mlađi i zgodni. Ako se služite tim okolnostima kako biste postigli svoj cilj,

onda vam se može dogoditi da se muškarac ne zaustavi ondje gdje vi hoćete povući granicu. Laku noć — doda iznenada i zaputi se prema spavaonici.

Channing ispije treću šalicu kave, opeće u žurbi jezik, i htjede se hitro dići.

— Channing! — Ona se, šušajući suknjom, okrene prema njemu i malo namršti. — Je li istina, Channing? Ono što kaže?

— Stajala je tik pred njim, pa se ponovo spustio na divan.

— Vjerojatno je istina — odgovori joj smeteno.

Kristina se zamišljeno smiješila dok je sjedala kraj njega.

— Znači, zgodna sam?

— Osjećao je kako joj miriše koža, dok su joj se ramena ljeskala poput bjelokosti. Zažari mu se lice, stezao ga je visoki ovratnik.

— Treba da... — zausti on.

— Popijte još kave! — Kristina se nagne naprijed i napuni mu šalicu.

Bez obzira na činjenicu da je postala vlasnicom »Mamuze«, ona je još vrlo mlada djevojka, osjetljiva i neiskusna, mislio je Channing gledajući joj potiljak. Obukla je svečanu haljinu, vjerojatno prvu u životu, i željela se podićiti pred vremešnim rančerom i dvojicom ne baš mladih predradnika. I pred njim, okorjelim revolverašem koji je bliži njenim godinama, pomisli osuđujući sâm sebe.

— Popit ću kavu — reče on tiho. Sretnu im se oči kad mu je pružila šalicu; malo se zacrvenjela. Šutjeli su gotovo cijelu minutu. — Sada imate sve — reče on. — Sve što želite.

— Smatrate me pohlepnom, zar ne? — izusti ona i skrene pogled ustranu. — Nisam baš dobra žena, moglo bi se naći... — Kad je on htio to poreći, Kristina zatrese glavom. — Ne, istina je. — Zagrleda se u

suknju, gladeći prstima nabore. — Uplicem se u muške poslove. Postajem grubom. — Iznenada ga pogleda u oči. — Moj otac se doselio u ovu zemlju vjerujući u sretnu budućnost. Prve godine je na svojoj farmi posijao kukuruz i posadio krumpir. Naišla je suša i sunce je spržilo sve. Druge je godine posijao pšenicu. Ovaj put su mu uništili sve skakavci. Susjedi su digli ruke i rekli da se tu ne isplati raditi. Međutim, tata je ponovo pokušao sreću. Radio je svake zime kod drvosječa kako bi mogao prehraniti ženu i djecu i kupiti sjeme za nov pokušaj. Posijao je opet pšenicu. Ovaj put mu je sve išlo naruku; padale su kiše i nisu navalili skakavci. Klasje se zlačano sjalo na suncu. Tjedan dana prije žetve...

Iz grla joj se otme jecaj. Channing ju je htio zaustaviti, ali ona nastavi pričati. Pšenicu je uništila tuča. Vrativši se s uništenih polja, otac je zatekao svoju ženu Sigrid u porođajnim mukama. Otišao je u obližnji grad po liječnika. Ondje je ustanovio da je naselje pusto, izuzevši jednog starca. Nekoliko se mladih sijuških ratnika dočepalo viskija i pobilo u blizini neku farmersku obitelj. Spasila se samo farmerova žena i obavijestila građane što se zbilo. Obuzeti panikom, svi su pobjegli na jug u jedan veći grad. Kao da je u očevoj glavi, kad je doznao tu vijesti, puklo nešto. Bez riječi je odjurio u noć. Sutradan ujutro odjaho je onaj starac iz naselja na farmu Nilssenovih. Sigrid i njeno nerođeno dijete umrli su, očito, prije nego što joj se vratio muž. U njihovom krevetu pronašao starac Kristinine dvije sestre, prerezana grla. Eric Nilssen je ležao na podu, a žile na rukama bile su mu prerezane istim nožem.

Kristina pritisne prstima sljepoočice.

— Ja sam radila u St. Paulu... i doznala sam što se dogodilo tek kad sam za mjesec dana došla kući u posjetu. Ispričao mi je sve onaj starac. Dakle, sada imam zaista sve, sve...

Brizne u plač, a Channing je zagrlji i pusti je da mu jeca kao dijete na ramenu.

— Otjerajte te uspomene — reče joj blagim glasom. — Pokušajte zaboraviti.

— Ona se odmakne od njega. Uplakano joj je lice bilo ozbiljno i najednom mirno.

— Sada vam je jasno zašto mrzim ovo besmisleno umiranje, ovo ubijanje?

— Dosada nisam znao razlog — izusti on skrušeno.

— I vi ubijate — promrmlja ona — ali niste zli.

Zašto ste postali revolveraš, Channing?

— Za večeras je dovoljno mučnih razgovora.

— Recite mi.

Channing počne kolebljivo pričati. Uzdrmala ga je njezina ispovijed i probudila u njemu želju da progovori. Najednom joj je htio pričati o svom ocu s Biblijom i brezovačom.

— Otac vam je bio svećenik?

— U mladim je godinama bio dakom ili crkveni starješina. Prije mamine smrti. Čuo sam da je tek poslije njene smrti ogrubio. Ja sam bio premalen kad je ona umrla da bih se sjećao bilo čega drugog osim njegova strogog odgoja. Koliko pamtim, otac nije išao u crkvu. Govorio je kako je ondje mjesto slabičima kojima treba tumačiti božju poruku iako u Bibliji jasno piše kako treba živjeti. Moram priznati, on je živio u skladu sa svojim shvaćanjem Svetog pisma.

— Nije uvidio da se u Bibliji govori o opraštanju i o ljubavi?

— Očito je i te poruke tumačio drukčije. Opraštao je glupim slabičima na ovom svijetu i pokazivao ljubav prema sinu tako što ga je odgajao čvrstom rukom. Duboko je vjerovao u krepost i smatrao sebe njezinim utjelovljenjem. Više od svega mrzio je oružje. Ono je vražje oruđe za slabe, pokvarene ljude, govorio je... i nije lagao, zar ne?

Kristina ne odgovori, donekle razdvojivši usne dok mu je promatrala lice.

Channing pokuša prstom olabaviti i smeteno se promeškolji na divanu.

— Dakle, jednom sam dohvatio stričevu pušku i nehotice opalio iz nje. Otac me nemilosrdno išibao tako da mi je koža bila crvena poput sirova mesa. Stric me odveo k liječniku i ostavio kod njega. Kad je došao po mene otac, liječnik je izišao sa sačmaricom u rukama i zaprijetio mu da će ga izrešetati ako korakne na verandu.

Channing je tada bio mršav trinaestogodišnjak. Šiba mu je ogulila najveći dio koža s leđa. Tek za mjesec dana mogao se dići iz kreveta, a za cijelo to vrijeme njegovala ga je liječnikova žena. Otac se napokon obratio zakonu i iznudio sudski nalog da mu se vrati sin. Liječnik se zakljinjao da će mu se oduprijeti oružjem. Kako ne bi uvalio u još veće neprilike taj ljubazni bračni par, mladi je Channing pobjegao usred noći. Sljedeći se tjedan dana nastojao što više udaljiti od grada u kojem se rodio. Hranio se bobicama i drugim plodovima dok nije stigao do jednog ranča gdje su ga pošteno nahranili i iz milosrđa ga zaposlili kao kuharova pomoćnika.

Štedio je oskudnu zaradu dok nije prikupio toliko novca da je mogao kupiti rabljeni kolt i municiju. Kad god bi imao vremena, otišao bi

s ranča, povlaćio revolver i pucao u stari panj. Pretvorilo se to već u obred. Kad su mu rane na leđima potpuno zacijeljela, oslabila je mržnja. Međutim, revolver mu je već postao navikom, opasnom navikom zbog koje je, mršav i nizak, bio dorastao i dvostruko snažnijim ljudima. Osim toga, zakleo se da neće više nikomu dopustiti da ga muči.

Kauboji na ranču su se smijali, ali ne baš glasno; nekako ih je njegov pogled tjerao na oprez. Jedne subotnje večeri ga je u gradu neki pijan kaubojo, potpuno mu nepoznat, srušio samo zato što mu je smetalo što takav balavac nosi oružje. Dršćući od bijesa, mladi Ed Channing ga je izazvao, pustio ga je da povuče revolver i tek tada je potegnuo svoj kolt. Srušio ga je metkom na ulicu. Čovjek je živio dva dana. Kad je vijest o njegovoj smrti doprla do Channingova rančera, sijedi se starac namrgodio.

— Ti si ubojica, momče — rekao je odrješito. — Nestani s mog posjeda.

To se dogodilo prije jedanaest godina. Otada je lutao i u sebi sve više nakupljao gorčinu tako da mu se vidjela i na licu. Više ga nitko nije izazivao; ljudi su ga, čim bi ga pogledali, zaobilazili u širokom luku. Navikao se na to da ga odbijaju na rančevima; svugdje su mu govorili da nema posla za njega. Međutim, u to je vrijeme željeznica gradila prugu iz Kansasa, te su joj bili potrebni ljudi koji spretno rukuju oružjem. Savezne su vlasti dodijelile željezničkoj kompaniji zemlju i trebalo je otjerati s nje doseljenike. Plaća bijaše izvrsna...no takav je posao bio kao stvoren za one koji su mogli lako podnijeti prijekorne i prestrašene poglede poluizgladnjelih doseljenika, prisiljenih na uzmak, gađenje u očima njihovih že-

na i od straha razrogačene oči djece u dronjcima. Channing nije mogao podnijeti takve prizore, pa je krenuo na sjever.

Ondje je našao posao. Šutio je i držao se po strani, izbjegavajući bilo kakve sukobe. Ipak, besciljna su lutanja donijela niz malih razočaranja koja su se gomilala i naposljetku ga navela na zaključak da mora, ako ne nalazi nikakav smisao u životu, postaviti pred sebe neki određen cilj. Odlučio je stvoriti sebi jednog dana ranč. Ta je odluka još ojačala kad se sprijateljio s Laceyem Trobridgeom. Međutim, uskoro je sve palo u vodu. Lacey Trobridge je poginuo, a u njemu je ostala samo želja za osvetom.

— Nikada niste ništa imali! — izusti zapanjeno Kristina. — To je grozno...

— Takav je život.

Izrekao je te riječi gotovo ravnodušno. Pa ipak, osjećao je neko čudno olakšanje, kao da mu je iz žila istekao otrov.

Pogledavši djevojku, opazi da je blijeda i uzdrhtala. Najednom je bio zbunjen njihovim uzajamnim povjeravanjem i donekle se stidio.

Naglo se oprostio s njom i izađe. Doviknula je tiho, samo jedanput, njegovo ime. Nije se osvrnuo.

Približivši se kolibi za kauboje, ugleda rumenu žeravicu cigare i sjenku Thoroughgooda, naslonjenog na prednji zid. Predradnih korakne prema njemu i zakrči mu put. Channing se zaustavi.

— Vjerojatno znaš što ti hoću reći? — promrmlja predradnik.

— Treba da znam gdje mi je mjesto? — odvrati Channing.

— Otprilike. — Thoroughgood baci cigaru i zgazi je petom. — Upoznao sam te i zavolio, čovječe. Ne zloupotrebljavaj tu činjenicu. Hajdemo na spavanje.

X

Dva tjedna nakon toga odvezla se Kristina nekoliko kilometara na zapad, na pašnjak gdje se žigosala stoka. Sinoć je vlak iz El Pasa dovezao stado sporednim kolosjekom do Sentinela. Priljav, umoran i neobrijan, Shiloh Dawes je kasno u noći donio tu vijest na ranč. Thoroughgood je odmah probudio družinu i poslao jednog jahača k Johnu Strakeru. Sat prije svitanja iskrcale su već družine s »Mamuze« i »Žvala« kratkoroga goveda i potjerale ih na pašnjak gdje će se žigosati prije odlaska na Brockovu Traku.

Kristina spretno zaustavi kola nekoliko metara od vatri na kojima se grijalo željezo za žigosanje. Thoroughgood i John Starker su stajali u blizini i gledali kako njihovi ljudi žigošu svezana goveda. Kristina je za tren sjedila kao kip i zaprepšteno gledala što se zbiva. Zapekle su je oči i zakašljala je zbog oštrog smrada spržene dlake.

Uto se okrene Straker i opazi je. Pride kolima i pomogne joj da side, zadovoljno gledajući njenu pomačnu bluzu i kožnatu jahaću suknju.

— Uslijed buke nisam vas vidio kad ste se dovezli. Što mislite o ovom?

Ona iskrivi lice.

— Čini mi se bolno — odgovori.

— Međutim, dugoročno gledajući, ovako se sprečavaju nevolje i veće boli. — Straker se nakesi. — Štoviše, ni ovo ne može sasvim spriječiti prepirke kad počne okupljanje stoke; narast će dlaka i donekle prekriti žig.

Ona rastreseno kimne i osmijehne se, lutajući pogledom po prašnjavim govedima i kaubojima koji su marljivo hvatali stoku i sputavali je. Nije nigdje vidjela Channinga. Razljuti se na sebe zbog prevelike

želje da ga sretne. S druge strane, morala je priznati sebi da se dovezla ovamo kako bi njega vidjela. . . kako bi razgovarala s njim, ispravi samu sebe. Htjela je, ako ništa drugo, ispitati čudnu vezu što je nastala između njih one noći prije dva tjedna.

Približi joj se Thoroughgood i kratko joj kimne.

— Ovo je prava pjesma — reče joj. — Budući da rade dvije družine i nemamo nikakvih neprilika, do tjerat ćemo stado, vjerujem, već za nekoliko dana na Traku.

— Vrlo dobro. — Ona ga pogleda, podbočivši se rukama o bokove. — A što je s Dykerom?

— Dyker zna što se događa — odgovori Thoroughgood. — Noćas su se dva njegova momka vrzmala po željezničkoj stanici. Vjerojatno nas i sada gleda s brda neki njegov čovjek.

— I? — zapita ona tjeskobno.

Thoroughgood uhvati palcem i kažiprstom donju usnicu.

— Teško je predvidjeti što će se zbiti — promrmlja. — Sada zna da imamo više ljudi nego on, da su naoružani do zubi, da će svaku noć čuvati stado trostruka straža i da ćemo neprestano obilaziti stoku danju i noću.

— Pokušat će nam pobiti goveda?

— Neće — umiješa se Straker. — Vjerojatno će pokušati natjerati stado u paničan bijeg. Neće se otvoreno sukobiti s nama, jer znaju da bi izvukli kraći kraj. Međutim, ako stvore veliku buku u pravi čas, mogli bi prestrašiti goveda tako da će ona trčati dok se ne sruše. Usmjere li ih prema neravnom terenu, prema klancima i jarugama, ti Bobovi debeli kratkorogi ljubimci polomit će noge.

Thoroughgood ga mrko pogleda.

— Zbog toga imamo izviđače na bokovima — obrati se on Kristini.

– Dok motre okolicu oči poput Channingovih, nitko se neće približiti toliko da bi nam mogao pobrkati račune.

– I bolje je da se ne približi – izusti ona zamišljeno. – Mogao bi stradati netko, a nikakav novac ne vrijedi onoliko koliko ljudski život... Znači, Channing je krenuo u izvidanje?

Thoroughgood se namrgodi, otvori usta i zatvori ih, zatim pročisti grlo.

– Da – odgovori kratko. – Na južnom boku. Stotinu metara od stada.

U prvi je tren htio kazati nešto drugo, pomisli Kristina i iznenada se razljuti. Ne tiče ga se što ona radi. Smatra je zbrkanim djetetom, no ona će mu pokazati da može činiti što ju je volja.

Ne prozborivši više ni riječ, popne se opet na kola i uzme uzde. Potjera konje, ne osvrnuvši se.

U širokom je luku zaobilazila stado dok su kola poskakivala po travnatim neravninama i činilo se da će se raspasti. Ugledavši jednog jahača kako nepomično sjedi na konju, podalje od ostalih, zaputi se prema njemu. Prepozna ga mnogo prije nego što je naglo zaustavila konja tako da se uzvitlala prašina. Ispuni je neočekivano uzbuđenje.

Mislila je da će se on držati mrzovoljno, no vladao se sasvim opušteno, imao je cigaretu između sunčcem opečenih usana i prebacio jednu nogu preko jabuke sedla.

– Ne smije se tako tjerati konji kad je ovako vruć dan – reče joj on.

Činilo joj se da Channing uživa u samoći. Ta je spoznaja razljuti.

– Ne bih vam htjela smetati – reče mu zajedljivim glasom.

– Ne smetate mi nimalo – odvrati Channing. Uživala je zapazivši mu na licu smetenost.

– Uvidjela sam da me izbjegavate – reče mu, odlučivši se za prijateljsku prisnost.

On zgnječi cigaretu o potplat čizme i namrgodi se.

– Nisam to namjeravao.

– O, da. Čim me vidite da dolazim, odmah pronalazite nekakav posao. Ta se promjena dogodila nakon one svečane večere... i razgovora.

– Nemamo više što reći – odvrati on suzdržljivo. – Postoji jedna nezgodna činjenica: kad se počne pričati o nečemu, više se ne može prestat. A to ne valja.

– Zar je loše ako prijatelji razgovaraju? Mislite na onu glupu granicu između družine i vlasnika ranča... ili se, možda, bojite Thoroughgooda?

– Nije posrijedi ni jedno ni drugo. Nitko mi ne može naređivati kako ću se ponašati.

– O čemu je, onda, riječ?

– Niste shvatili Boba – napomene on strpljivo. – On dobro zna kakav sam. Prekinemo taj razgovor.

– Neću ga prekinuti. – U glasu joj se odraze osjećaji, no nije ih se postidjela.

– Dobro. – On pogleda zgnječenu cigaretu i baci je. Prozbori umorno: – Najbolje je da čovjek poput mene živi odvojeno, da se ne druži ni s kime. To vam može kazati i Thoroughgood, premda ne zna ono što vi znate.

– Pa, čini mi se da vas je već zadovolio.

– Nema to nikakve veze s tim. Slušajte me dobro... Kristina. Vi ste mladi. Pred vama je život. A moj se već završava. Ne zbog godina, nego zbog načina kako sam ga proživio. Otkrio sam vam svoju prošlost i razlog zbog kojeg sam ovdje. Vama se to čini, po svoj prilici, romantičnim.

Zar tako misliš? pomisli Kristina žaleći ga, ali ne progovori kad je on za trenutak zašutio.

— I Bobu i meni je jasno da se takav život završava metkom u leđa — nastavi on. — Ili u prsa, prije ili poslije, nije važno. — Glas mu je najednom promuknuo. — Vi niste glupi, pa se i ne vladajte kao budala. Držite se podalje od mene. Je li vam to jasno?

U prvi se tren uvrijedila, i razljutila. Izusti neku švedsku klevetu i naglo potjera konje. Kad se poprilično udaljila od njega, uspori ih. Gorjelo joj je lice.

Nije on mislio ništa loše, pomisli. Govori tako za moje dobro.

Osmjehne se tvrdoglavo i zamišljeno.

XI

Logorske su vatre sličile crvenim svjetionicima u moru noćne tame. Svi su šutke gutali večeru, osjećajući veliku napetost.

Žigosanje su završili jučer, te su jutros potjerali stoku prema Brockovu pašnjaku. Budući da je stado bilo veliko i teren postajao sve neravniji, imala su njih dvadesetorica iz spojenih družina pune ruke posla. Napredovali su razmjerno sporo. Nadali su se da će sutra popodne stići do Trake i postepeno raspršiti kratkoroga goveda na tom golemom, otvorenom pašnjaku.

Svima im je prolazila kroz glavu ista misao, ako Santee Dyker namjerava napasti stado, onda to mora učiniti još noćas. Neugodna se spoznaja odražavala i na Strakеровu strogom licu dok je sjedio s Thoroughgoodom na rudu kuharskih kola. Predradnik s »Mamuze« gurkanao je vilicom hranu po limenu tanjuru, jedući preko volje.

Isprazniviši svoj tanjur i zalivši jelo kavom, Channing je krenuo pr-

vi na spavanje. Znao je da će stražariti u drugoj smjeni, od ponoći. Za nekoliko mu se minuta pridruži Shiloh Dawes i, pošto je prostro gunj samo jedan metar od njega, ispruži se na tlu iza kola.

— Shiloh, kako će se to završiti?

— zapita iznenada Channing.

— Santee je nepredvidljiv — prošapće starac. — Podmukliji od zmiје. Tko zna što priprema? Pod okriljem mraka mogao bi učiniti svašta. Na nebu je mlađak, pa ni mačka ne vidi daleko.

— Razmišljam o stražarima u mraku — reče pospano Channing.

— Mogao bi im se približiti bilo tko, praveći se da je to netko od nas, tražiti cigaretu i...

Prekine ga usred rečenice zveket limenog posuda kraj poljske kuhinje. Obojica se podignu na lakat. Vidjeli su jednog mršavog kauboja s »Mamuze« koji je prekinuo neugodnu tišinu tako što je bučno bacio tanjur i šalicu u zdjelu za prljavo posude.

— Zašto si to bacio, ha? — zapita svadljivo zdepasti kuhar i ustoboči se pred njim.

— Htio sam te razbuditi, debeljko — odvrati mu kauboj, govoreći kroz nos. — Ova odvratna hrana je čak i ispod tvoje razine.

Nekoliko ljudi zahihoće. Smjesta popusti napetost. Shiloh se tiho nasmiје i ponovo ispruži na gunju.

— E, baš nam je trebalo nešto ovakvo — reče. Sklopimo sada oči.

Channing podmetne ruku pod glavu. Zagleda se u nebo, tako umoran da su mu se misli nepovezano kovitlale. Za proteklih su nekoliko dana radili vrlo naporno i vrlo malo spavali. Pokuša srediti zbrkane misli...kajući se zbog onih grubih riječi što ih je izrekao Kristini na kraju razgovora i znajući da ih ne bi povukao i da može. Stanje je baš onakvo kakvim joj ga je prikazao,

a njezine romantične predodžbe potječu, bez sumnje, iz onog povjerljivog razgovora. Međutim, samo jednom su bili tako bliski. Treba to prekinuti za sva vremena i zaboraviti. Dok je tonuo u san, osjećao je u sebi veću prazninu nego ikada.

U ponoć ga probudi netko prodrnavši ga za rame. Pospano se digao i prišao konju. Shiloh zijevne široko dok se penjao u sedlo, mutan u mraku. Pridruži im se još pet jahača kad su krenuli prema stadu.

Osjećajući hladan vjetar na licu, Channing zakopča bluzu do grla i opusti se u sedlu.

— Kakva mirna noć! — promrmlja Shiloh. — Međutim, goveda se gotovo uvijek usplahire oko ponoći. Nije mi jasno zašto se to događa. Vrag me odnio ako...

Iznenada nastane pakao. Channing automatski povuče uzde, gotovo ne vjerujući očima. Odjeknuo je hitac i potom su bljesnuli plameni jezici, jedan za drugim, stvarajući vatreni krug. Vidjelo se, tako reći, kao danju. Stoka se još nije prestrašila. Stražari su pokušavali obuzdati svoje uplašene konje.

Uto bljesne narančast plamičak na suprotnoj strani i vatra se počne širiti prema već nastalom plamenom lancu kako bi se zatvorio krug. Istodogno zapucaju nevidljivi strijelci.

Shiloh Dawes podbode konja.

— Za mnom! — vikne iz sveg glasa.

Jurnuli su za njim prema najbližoj rupi u plamenom zidu. Channing opazi nekog šćućurenog čovjeka kako se diže iz trave i panično im bježi s puta. Jedan jahač opali, a prasak njegova kolta izgubi se u pucketanju vatre, pucnjavi i mukanju. Čovjek posrne i sruši se. Iz ruke mu odleti nešto i začuje se štrčanje. Taj zvuk potvrđi Channingove slutnje: petrolej.

Protivnici su se, očito, nekako približili stražarima s boka i šutke ih uklonili. Potom su tiho polili petrolejom suhu travu oko stada. Stražari ih nisu opazili zbog mraka i zvukova koje stvara stado. Znak da su zapalili petrolej bio je onaj hitac. Međutim, ispaljen je prarano ili je neki od stražara zapazio nešto u noći i opalio. Onaj napadač kojeg je pogodio kauboj s »Mamuze« nije stigao zapaliti svoju dionicu.

Channingu je sinulo sve to dok su jurili kroz taj otvor u plameni krug. Zapljusne ih vrućina, zatim se nađe u vatrenom okruženju.

— Idite na drugu stranu — vikne Shiloh — i potjerajte ih kroz ovaj prolaz.

— Potrčat će panično! — dovikne jedan jahač koliko ga je grlo služilo.

— To se više ne može spriječiti!

Shiloh potjera konja duž zapadnog boka stada, usporedo s vatrom. Goveda su sada bila već obuzeta panikom i izbezumljeno mukala; nisu jurnula kroz vatru samo zato što su se zasad vrtjela besciljno u krugu. Nevidljivi su strijelci s druge strane vatre sijali puščanom paljbom smrt u noći; teška grla na rubu stada rušila su se na zemlju, teško ranjena ili mrtva. Zbog tih srušenih goveda još teže će se pokrenuti stado i natjerati u bijeg.

Međutim, svi su, prateći Shiloha, bili odlučni učiniti sve što se može. Meci počеше kositi i ljude. Channing je već vidio jednog stražara kako se ruši sa sedla, a kad je sada začuo krik iza sebe i osvrnuo se, opazio je jednog čovjeka kako pada naglavce na zemlju i ostaje na njoj nepomičan.

Ali, nisu se smjeli zaustaviti. Morali su odjahati do kraja stada, gdje nema skrivenih strijelaca; Channing je slutio da je Santee usredotočio svoje ljude, kojih nema baš mnogo, na bokove.

Našavši se iza stada, počеше svi pucati iz revolvera i šibati smotan-
nim lasima najbliža goveda, derući
se iz svega glasa.

Stoka se napokon pokrene. Naj-
prije polako, zatim sve brže. Prolaz
u vatrenom krugu nije bio dovoljno
širok za tu rijeku rogova. Ona go-
veda koja su se našla sa strane ska-
kala bi na grla kraj sebe ili bi mah-
nito jurnula kroz vatru, koja se nije
širila unutar kruga i zahvaćala
uvelu travu. Smrdjela je opržena
dlaka.

Pušćana se paljba usredotoči sa-
da na goniče. Channing ugleda još
jednog čovjeka kako pada sa sedla,
zatim se diže i tetura za konjem ko-
ji mu je već odjurio.

Goveda su sada trčala već nezau-
stavlјivo. Započeo je panični bijeg.

Prateći ih i tjerajući, jahači napo-
kon iziđoše iz plamenog kruga.
Pucnjava ostane iza njih. Čuli su sa-
mo grmljavinu papaka i vjetar što
im je šibao lice.

More pomahnitalih goveda po-
primilo je postepeno oblik polumje-
seca. Stado je, napuštajući ravnu li-
vadu, jurilo prema vulkanskom sti-
jenju na zapadu... u susret krvavoj
sudbini ako se ne zaustavi na vrije-
me.

Channing je već jahao prema za-
padnom vrhu polumjeseca, a jahači
su ga pratili. Spretno napuni revol-
ver, a onda počne pucati tako da je
plamićak iz cijevi sijevao u oči naj-
bližih grla.

Shiloh Dawes se još više približi
stadu, dok mu je puška neprestano
rigala vatru. Vrh polumjeseca otu-
pi. Jahači su neumorno pucali, ma-
hali konopcima i derali se.

Bok stada počne skretati. Uto se
odvoji jedan dio goveda i produži
prema stijenama, u susret svojoj
zloj sudbini. Odvoji se još jedno
omanje stado, pa još jedno. Među-
tim, najveći dio grla ostane na oku-

pu. Kauboji su već natjerali stoku
da se kreće u krugu i tako spriječili
propast. Napokon se bikovi predvo-
dnici nađu u prašini na začelju. No
goniči su još bili oprezni i odahnuli
su tek kad su se goveda zaustavila
od iscrpljenosti, jedva stojeći na no-
gama.

Šutke sjedeći u sedlima, hvatali
su zrak, dok su i konji teško disali.

Dršćući na hladnom vjetru što
mu je prodirao kroz znojem natop-
ljenu odjeću, Channing digne po-
gled i opazi kako se u daljini već
gasi vatra potaknuta prolivenim
petrolejom. Trava je bila suviše ri-
jetka i niska da bi je mogla hrani-
ti... dakle, livada je spašena, a i
glavnina stada.

Međutim, poginulo je nekoliko
ljudi i stradala su mnoga goveda.
Osjećao se obeshrabreno, a činilo
mu se da je malodušnost zahvatila
i druge.

— Meni je dosta svega! — progo-
vori u tom trenu jedan jahač kao
da hoće potkrijepiti njegove misli.

— Neka Thoroughgood vodi svoju
bitku bez mene!

— Ako Straker ne odustane od
saveza s »Mamuzom« — reče jedan
čovjek sa »Žvala« — ja odlazim! Ni-
sam se zaposlio kod njega zato da
bih se izlagao vatri i mecima...

Jedan jahač desetak metara od
Channinga naglo okrene konja i
približi se. Channing razabere u
mraku Thoroughgooda, koji je stra-
žario u prvoj smjeni. Sjedio je pogu-
ren u sedlu.

— Kukavice proklete — progovo-
ri gnjevno Thoroughgood — obave-
zali ste se da ćete dotjerati stoku na
Traku, pa morate i izvršiti tu oba-
vezu. A onda možete otići kamo
god...

Ne dovrši rečenicu. Iznenada se
nagne ustranu i sruši sa sedla...
onesvijestivši se prije nego što je

dotaknuo tlo. Jedna mu noga ostane u stremenu.

XII

Doc Willis, barman u »Juddovom salunu«, zijevne i, dižući se sa škripave stolice iza šanka, pogleda na džepni sat.

— Za petnaest minuta će ponoć — reče naglas. Ležeći kraj stola, žuti pas podigne glavu. Zareži nezadovoljno zato što je njegov glas prekinuo tišinu u praznoj prostoriji. — Nisam tebi ništa kazao — progundala Doc.

Smota novine, stare tri mjeseca, i zamahne njima na muhu što je zujalo oko mrlje od pića na šanku.

Inače se i običnim danom mogao očekivati poneki kauboj s okolnih rančeva. Međutim, večeras je u Santinelu bilo potpuno mirno; družine s »Mamuze« i »Žvala« tjeraju stoku na Brockov pašnjak, a ljudi s manjih posjeda naslutili su da se priprema nešto i radije ostali kod kuće. Nisu se pojavili ni grubijani sa »Sidra«, pijanci i kockari. Vjerojatno smišljaju neku opačinu; Bob Thoroughgood je, nabavivši stado, izazvao protivnika. Čak bi i sukob, pomisli kiselo Doc dok je brisao krpom mrlju, bio bolji od ove nepodnošljive napetosti.

U tom se trenutku odškrinu otaga vrata radne sobe.

— Doc — progovori Anne LeCroix — možeš zatvoriti.

— Dobro.

Doc počne odvezivati pregaču. Anne LeCroix je vraški hladnokrvna i smirena, mislio je. Vjerojatno pregledava u ove kasne sate račune zato što ne može spavati, no to joj se nipošto ne bi moglo razabrati na licu ni u glasu. Zabrinuta je za onog prokletog bešćutnog glupana, za Thoroughgooda. Strese glavom i duboko uzdahne kao da, premda se

već nagledao života, još ni sada ne može shvatiti ljudske mušičavosti.

Okrenuvši se kako bi objesio pregaču, zastane kad je začuo nekog osamljenog jahača što se približavao ulicom s juga.

Povremeno bi dojahao noću neki rančer ili farmer ako bi mu hitno bio potreban doktor McGilway. No ovom jahaču kao da se nije žurilo. Jahao je vrlo polako. Začuje ga kako se zaustavlja pred salunom i spušta sa sedla.

Poslije nekoliko trenutaka otvore se širom zaklopna vrata i pojavi se na njima, trepćući zbog svjetla, neki visok stranac u bijeloj košulji i crnim hlačama, sa crnom kravatom. Nosio je preko ruke crni kaput. Doimao se kao nekakav putujući propovjednik, izuzevši revolver u crnim, sjajnim koricama. Oči su mu bile hladne i svijetlosive.

Kad se zaputio prema šanku, odjekivali su mu koraci.

— Smijem li posuditi tu krpu? — progovori tiho, no glas mu je škripao poput rdave pile. Govorio je s južnjačkim naglaskom.

Neki naduvenko, pomisli prezirno Doc, ali mu se ćelava glava odmah uznoji.

Došljak se sagne i obriše prašnjave čizme tako da su se sjale, zatim skine šešir i obriše u njemu vrpču.

— Hvala, rođače — promrmlja i metne šešir na šank, zatim prijede hladnim pogledom po bocama na policama. Rida mu je kosa bila dugačka i padala preko ušiju i ovratnika. — Daj mi prst onog kentakijskog burbona.

Ovaj zna što valja, pomisli Doc dok mu je točio piće, i ima para.

Stranac oprezno srkne gutljajčić i spusti čašu. Uperi prodirne oči u Doca.

— Možeš li mi kazati, rođače, ka-

ko bih mogao stići do ranča »Sidro«? – zapita.

U tom trenutku zareži pas. Doc ga uznemireno pogleda. Koji mu je vrug? Upravo se digao i, nakostriješivši se, krenuo prema došljaku. Čovjek ga nezainteresirano pogleda. Stigavši do njega, pas mu onjuši čizmu i, na Docovo iznenađenje, počne mahati repom. Režanje se pretvori u tiho cviljenje.

– Vi ste prvi kojem nije pokušao odgristi nogu – reče tiho Doc.

– Da? – promrmlja došljak. Nehajno lupne nogom psa, koji zacvili i odskoči, a onda legne, nasloni glavu na šape i zagleda se ponizno u došljaka. Stranac pročisti grlo tako da je opet zaškripalo. – Pitao sam te nešto, rodače.

Otvore se vrata stražnje sobe i izađe Anne LeCroix.

– Čula sam onog tvog ljubimca, Doc – reče. – Nešto nije u redu?

– Ne, sve je u najboljem redu. Ovog čovjeka zanima kako se može stići do »Sidra«.

– O? – U očima joj se pojavi znatiželja dok je išla kroz salun. – Možda bih vam ja mogla pomoći, gospodine. Ja sam gospoda LeCroix.

– Ja sam Brace Landers, gospodo. – Došljak se hladno nakloni. – Bit ću vam zahvalan.

Ona mahne glavom Docu neka Landersu napuni ponovo čašu, a onda progovori ljubazno.

– Bojim se da nema nikoga na »Sidru«. Znate, gospodin Dyker, vlasnik ranča, otišao je s cijelom družinom u brda jer će dotjerati novo stado na svoj pašnjak. Možda to potraje nekoliko dana, a teško biste ih pronašli. Prvi put ste u ovom kraju.

– Da, gospodo. – Landers je vrtio čašu u ruci, ali nije pio. – Vje-

rojatno se barmen dobro snalazi u ovim predjelima?

– Pa sada... – započne Anne LeCroix, ali je on prekine ledenim glasom.

– Bit ću zahvalan ako odjaše iz grada i potraži Santeea Dykera. Neka mu kaže da ga Brace Landers čeka u ovoj krčmi.

– Zar usred noći? – upita zapanjeno Doc.

Landers ga samo pogleda i ne reče ništa. Njegova oholost razljuti Doca tako da je zaboravio strah. Pomisli na skraćenu sačmaricu na polici ispod šanka i trznu mu se prsti.

– Docu se upravo završavao posao ovdje – reče brzo Anne LeCroix. – Uvjerena sam da će rado odnijeti poruku gospodinu Dykeru.

Doc je pogleda, nijemo mičući od bijesa ustima. Anne gotovo neopazice strese glavom.

– Hvala vam, gospodo – izusti Landers i iskapi piće.

– Nema na čemu – odvrati veselo Anne. – Koliko vidim, navikli ste se na to da vam se ispunjavaju želje. – Kimnuvši Docu, žustro se okrene i ode u svoju radnu sobu. Doc ju je, mrmljajući sebi u bradu, poslušno pratio.

– Gospodo LeCroix – progovori on ljutito čim je zatvorila vrata – nisam ja nikakvo potrkalo koje će skakati na svaki mig nekakva došljaka, nekakva prokletog ubojice!

– Govori tiše! – prošapće ona uznemireno. – Slušaj, Doc, uzmi moju kobilu iz konjušnice... Odjaši što brže i obavijesti Boba Thoroughgooda... o tom Landersu. Ne smijemo gubiti vrijeme.

Doc se zagleda u nju poput sove kroz debele naočale.

– Čudno mi je bilo što mu kažete da Santee Dyker nije na ranču. Go-

spodo, igrate se vatrom. Ovaj je opak poput čegrtuše...

— Znam to — reče ona nestrpljivo. — Vidi se na prvi pogled da je ubojica. Santee ga je pozvao zbog nekog naročitog razloga.

— Da napadne Thoroughgooda?

— zapita tiho Doc. Zapažajući kao barman, ali se držeći suzdržljivo, nije nikada nijednom riječi spomenuo njezine osjećaje.

— Tako je — odgovori ona, gledajući ga u oči. — Bob će, ako ga obavijestimo na vrijeme, moći poduzeti nešto. Moći će doći ovamo s ljudima i ščepati Landersa... ili učiniti nešto drugo. Ja ću zadržati Landersa ovdje.

— Hm — promrmlja Doc i pročišti grlo — nije mi drago što ostajete sami s tim tipom. Ne poznajem baš naročito ovaj kraj, pa neću u mraku, uvjeren sam, pronaći družinu s »Mamuze«.

— Vjerojatno su noćas već blizu Brockova pašnjaka... možda petnaestak kilometara sjeverozapadno od »Mamuze«. Za nekoliko će sati svanuti, dotada se drži ceste... a poslije skreni na sjever. — Dotakne mu ruku. — Molim te, Doc. Učini mi to.

— Nisam rekao da neću — progunda Doc. Okrenuvši se prema bočnim vratima koja su vodila u sporednu uličicu, pogledao je preko ramena. — Jahat ću što brže budem mogao. A vi se čuvajte ovdje.

XIII

Kad su se jahači na umornim konjima, koji su jedva vukli noge, vratili u logor, upravo je počelo sivjeti nebo na istoku. Kuhar je ostavio na žeravici veliki lonac s kavom, pa su se sada šutke poslužili. Pohlepno su gutali vruću tekućinu kao da se žele njome trgnuti iz mrtvila. Kuhar je previjao rane i namještao slomljene kosti. Kratkotrajni je sukob

ubrao svoj danak: četiri su čovjeka poginula, uključivši i jednog napadača. Nekoliko ih je bilo teško ranjeno. Međutim, Thoroughgoodove gnjevnne riječi, što ih je izrekao prije nego što se onesviješten srušio s konja, natjerale su ih na razmišljanje i postidile ih. Više nitko nije govorio o odlasku.

Oni koji nisu čuvali stado krenuli su u potragu za grlima što su se u paničnom bijegu zaputila među stijene, te su sljedeća dva sata odjekivali u noći hici dok su ubijali osakaćena goveda.

Channing i Shiloh Dawes su odjahali tamo gdje je prije bjesnjela vatra i pronašli sedam velikih limenih posuda za petrolej koje su napadači ostavili prije nego što su nestali u mraku.

Stojeći sada kraj logorske vatre, Channing napuni limenu šalicu i pruži je Shilohu. Zatim natoči i sebi kave te se, vrativši lonac na žeravicu, uspravi.

— Već se dovoljno razdanilo — prozbori — pa bismo ga mogli odvesti. Shiloh zamišljeno pogladi bijele brkove. Lice mu je bilo zabrinuto.

— Da, mogli bismo — promrmlja. — Ali, dovraga... nekako ga se bojim pomaknuti. Put do ceste vrlo je neravan. Mogli bismo dovesti liječnika ovamo, ali bi to trajalo dvostruko duže... uostalom, Bob ne može ostati ovdje. Potrebna mu je prava njega...

Channing kimne. Metak je pogodio Thoroughgooda ispod srca, ušao je između rebra i nije izišao. Koliko su mogli zaključiti, nije mu bio ozlijeđen nijedan organ važan za život, ali se nije još osvijestio. Samo zahvaljujući svojoj izvanredno čvrstoj tjelesnoj građi, uspio je ostati u sedlu za onih dugih i napornih minuta dok su zaustavljali

stoku i tjerali je da počne kružiti.

Shiloh se okrene i polako vrati do kola na kojima su bile stvari momaka iz obiju družina. U njima je ležao Thoroughgood. Kuhar mu je isprao ranu viskijem i povezao je; ništa drugo nije mogao učiniti. Pokrili su ga gunjevima do brade jer je, ležeći onesviješten, drhturio. Shiloh mu se nagne nad blijedo lice.

Uto se približi John Straker, lupkajući prašnjavim šeširom o hlače. Pogleda Thoroughgooda.

— Još se nije osvijestio? — zapita.

Shiloh njemo zatrese glavom.

— U lošem je stanju — nastavi Straker. — Na tvom mjestu, ne bih gubio vrijeme i vozio ga u grad k McGilwayu.

— Mogao bi ga ti odvesti — promrmlja tiho Shiloh.

— Ja?

— O tjeranju stoke na pašnjak treba da se brine netko s »Mamuze« izusti tiho Shiloh. — Bob bi tako htio.

— Hm ... — promrmlja Straker, zbunjeno čupkajući brkove.

— I pravo je.

Iznenadeno se okrenuše i pogledaše Thoroughgooda. Oči su mu bile otvorene i bistre, glas neobično jak.

— Bit ću ti zahvalan ako me odvezeš u Santinel, John. Ovdje nemaš više nikakvih obaveza.

— Ma, što govoriš?

— Ne mogu tražiti od teba da sudjeluješ u lošem poslu. Ne može se vrug nadmudriti. Očekivali smo sve osim vatre. Međutim, upravo s njom smo se suočili. — Thoroughgoodova se početna snaga raspline; umorno je zažmirio i glas mu se pretvorio u šapat. — Koliko je ljudi stradalo, Shiloh?

— Dva naša i jedan sa »Žvala« — promrmlja Shiloh. — No svi ostali su ovdje, Bobe. Nitko nije otišao.

— Nije važno — prošapće Thoroughgood. — Stradala su tri dobra čovjeka, a to je previsoka cijena. Osim toga, ja sam na tlu, potpuno nemoćan. Ne mogu zahtijevati od tebe, John, da i dalje sudjeluješ u borbi. Mogao bi izgubiti sve.

— Dovraga, Bobe, i »Mamuza« će izgubiti sve. I gospodica Nilssen.

Thoroughgood potraži pogledom Channinga, koji je u međuvremenu prišao kolima.

— Hoće li ona nastaviti borbu? — prozbori.

— Mene pitaš? — odvrati oprezno Channing.

— Čini mi se da se otvorila prema tebi i da si je ti najbolje upoznao. Reci istinu.

— Odustat će — reče bez ikakva oklijevanja Channing. — Kada dozna što se dogodilo noćas ... da su poginula trojica ... četvorica — ispravi sâm sebe, sjetivši se da je zaglavio i jedan čovjek sa »Sidra«. — Četvorica mrtvih. Odustat će, dat će Santeeu sve što zatraži.

— Ne zamjeram joj — promrmlja gotovo nečujno Thoroughgood. — I ja se već osjećam poraženim ...

— Bobe! — uzvikne Shiloh, no Thoroughgood je već, dišući plitko, ponovo izgubio svijest.

— Odvezi ga u grad, Shiloh ... i to brzo — progovori Straker. — Ja ću ostati uz stado i otjerati ga na Traku. To je najmanje što mogu učiniti. Nije mi ni na kraj pameti da se predam. Vidim da si duboko zabrinut za njega, pa je najpametnije da ga ti odvezeš u grad.

— Dobro, John — reče tiho Shiloh. Tada dovikne kaubojima s »Mamuze«, okupi ih oko sebe, objasni im situaciju i napomene da sada treba da slušaju Strakera i njegova predradnika Mela Daleya. Naredi dvojici da upregnu konje.

Channing je već htio otići kadli

ga jedna iznenadna misao natjera da zastane kao ukopan. Za trenutak mu se učini nevjerojatnim tako da je stresao glavom, a onda mu se opet nametne novom snagom. Naglo se okrenuo na peti i prišao svom umornom doratu. Skine s njega sedlo i odnese ga na jednož rezervnog konja. Dok je pritezao kolan, pride mu Shiloh Dawes i zapita ga što namjerava.

— Htjeli su uništiti stado, ali im to nije pošlo za rukom — odgovori tiho Channing, ne podigavši glavu.

— Je li ti jasno što to znači?

— Zanima me zašto najmeravaš odjahati odavde!

— Promijenit će taktiku — reče Channing, okrenuvši se i uhvativši rukom za jabuku sedla.

— Navalit će izravno. Kristina Nilssen je sama na »Mamuzi«.

— Misliš ... — započne Shiloh namrštivši se, ali se u tom trenutku približi John Straker, držeći šalicu kave u ruci, i prekine ga.

— To su gluposti, mladiću — reče smiješeći se. — Zar misliš da bi oni oteali gospodicu Nilssen i prisilili je da im prepusti »Mamuzu« i Brockov pašnjak?

— Takav bi postupak bio svojstven Santeeu Dykeru. Barem je tako postupio prema Brocku.

— Hm, John, moguće je — složi se zabrinuto Shiloh, čupajući brkove.

— Koješta. Čak ni Santee se ne bi usudio učiniti nešto takvo. U ovoj zemlji nema zakona. Krojimo zakon sami. Međutim, svi bi se u cijeloj okolini okomili na Santea ako bi dirnuo ženu.

— Oni su potpuno bezobzirni. Brock je već star, ali su ga htjeli zvjerski mučiti. A ni ona neće lako popustiti.

— Bogami, to je istina — izusti

zaprepašteno Shiloh. — Morat će je ...

— Sve su to samo nagađanja — reče Staker, donekle se pokolebavši.

Channing se popne u sedlo i okrene ridana.

— Tako je, to su samo nagađanja — prozbori. — Stoga ću odjahati sâm. Vi pripazite na stoku, Strakeru.

Potjeravši konja, čuo je iza sebe njih dvojicu kako uzbuđeno raspravljaju. Možda će se dogovarati i petnaestak minuta o onom što bi trebalo učiniti. Međutim, on nije htio čekati i gubiti vrijeme.

Bude li jahao brzo, trebat će mu više od jednog sata do »Mamuze«, a Santee je imao sate i sate za svoj potez. Možda su se odlučili za tu podlost i prije nego što su napali stado. Ipak, posrijedi je puko nagađanje ...

Koliko god prizivao u pomoć logiku, nije se mogao osloboditi strepnji. I u ovoj divljini poštuju se pravila da se ne smiju dirati nezaštićene žene, ali Santee je spreman upotrijebiti sva moguća sredstva. Uglavnom, zaključiti, ne smije se ništa prepustiti slučaju kad je na kocki Kristinina sigurnost.

U udolinama se počela skupljati gusta magla, iz koje su virila stabla poput crnih tornjeva. U jutarnjoj se tišini daleko čuo topot njegova konja.

Nakon nekog vremena povuče uzde i osluhne, jer mu se činilo da čuje nešto izdaleka. Zvuk se izgubi i ponovo javi. Dopirao je stotinjak metara zdesna. Ugleda u jutarnjem sivilu nekog jahača, ali ga ne razabire jasno. Htjede mu doviknuti, a onda se predomisli ... bojeći se da bi mogla biti riječ o nekom protivniku. Kad je produžio, pokaje se što nije doviknuo, jer je uvidio da neznanac jaše prema logoru kauboj-

ske družine s »Mamuze«; možda nosi neku važnu vijest. Potjera brže konja.

Kad je napokon dojahao u dvorište ranča, opazio je da je u kući mrak. Na nebu su se polako skupljali tmasti oblaci. Dojahavši do kuće, ukočeno se spusti iz sedla. Penjući se po stepenicama na verandu, mislio je: vjerojatno ćeš za koji čas ispasti prava pravcata budala dok joj budeš objašnjavao zašto si dojahao ovamo.

Oklijevao je, zatim lupne šakom po vratima.

Čekao je, potom opet pokuca, a onda otvori nestrpljivo vrata i uđe. Prođe kroz dnevnu sobu i zaputi se kroz mračni hodnik prema Kristininoj sobi. Vrata su bila odškrinuta, a pokrivač na praznom krevetu zgužvan.

Opazi da se trese od straha i mržnje, te se pokušava smiriti.

Ne smiješ sada izgubiti glavu, govorio je sebi. Provjeri najprije.

Žurno izide iz kuće i obiđe dvorište, pretražujući tlo. Na mekoj su se zemlji vidjeli svježi tragovi posjetilaca. Dok je trčao prema ridanu, počele su padati prve krupne kišne kapi.

XIV

— Molim vas, Dawese — reče Anne LeCroix, trudeći se da joj glas bude miran — sjednite.

Shiloh je koračao nestrpljivo kroz malu čekaonicu doktora McGilwaya kao lav u kavezu. Vani je grmjelo i pljuštala je kiša. Zastavi se i okrene prema njoj. Sjedila je na uleknutom kožnatom divanu i, prebacivši preko ramenâ platneni kaputić, drhturila. Lice joj je bilo blijedo dok je šakama gnječila vlažnu maramicu.

— Dobro — promrmlja on. Zaškripe rdave opruge kad je sjeo pokraj nje na divan. Nagne se napri-

jed i zagleda u pod. Ponovo utone u svoje sumorne misli, nesvjestan žene kraj sebe dok nije opet progovorio.

— Oprostite — reče mu blagim glasom. — Znam da ni vama nije lako.

— Shiloh rastreseno protrlja bradu i strese glavom.

— Vraški je dugo u ordinaciji — progunda.

— Treba izvaditi metak. McGilway je sposoban liječnik.

— Nadajmo se — reče bezbojnim glasom Shiloh i uzdahne. — Bob je bio izvanredno hrabar u ratu... pravi borac u svako doba. Inače je bio uglavnom povučen, suzdržljiv. Jedino se otvarao prema Ruth, svojoj ženi, i pokazivao pravu narav. I prema meni ponekad — doda. A onda reče sasvim izravno. — Vi biste bili dobri za njega.

— Želim to. Htjela bih ga upoznati.

— Možda ćete... — Shiloh zašuti i ustane kad je iz susjedne prostorije tiho izišao doktor McGilway, vitak i malo poguren. Ispod naočala s metalnim okvirom žmirkale su mu oči kad im je mahnuo glavom. — Htio sam reći — prozbori Shiloh, smeteno pogledavši Anne — možda ćete imati priliku. Vjerojatno će neko vrijeme morati mirovati...

— Smijemo li ući? — zapita kolebljivo Anne. Liječnik kimne i propusti ih mimo sebe.

Thoroughgood je ležao na stolu, pokriven do pojasa ponjavom. Široka su mu prsa bila povezana bijelim zavojima. Žmirio je i disao duboko i pravilno.

— Još je omamljen eterom — reče umorno doktor McGilway, skidajući naočale i spremajući ih u džep na prsima. — Nije toliko opasna rana koliko gubitak krvi. Odjeća mu je bila potpuno natopljena krvlju.

— Izdržao je u sedlu punih dvade-

set minuta — napomene ponosno Shiloh. — Za to je vrijeme iscurilo podosta krvi, zar ne?

— Dabome — potvrdi liječnik i iznenađeno zazviždi. — Jak je kao bik... i ima vrašku sreću. Ni vožnja kolima nije mu baš pomogla...

Shiloh samo zagunda, nježno promatrajući usnulog predradnika. Nema sumnje, Thoroughgoodov je život visio o niti... Kad su bili još daleko od Sentinela, mučili su ga groznica i bolovi tako da se izbezumljeno koprcao u kolima, a Shiloh se kolebao između prijeke potrebe da požuri i straha da bi žurba mogla biti kobna za ranjenika. Nedaleko od ceste sreli su barmena Doca Willisa, koji je brbljao nešto nerazumljivo. Shiloh nije obratio pažnju njegovim riječima, već mu je strogo naredio neka se smjesti vrati u Sentinel i obavijesti doktora McGilwaya da će uskoro morati izvaditi metak. Kad je Shiloh zaustavio kola pred liječnikovom kućom, McGilway i Anne LeCroix su već spremno čekali, te su odnijeli unutra Thoroughgooda, već onesviještenog.

Sada kad su prošli početno uzbuđenje i olakšanje zbog toga što će Thoroughgood preživjeti, Shiloh pomisli opet na Doca i njegovu poruku. Namršti se, pokušavajući odgonetnuti njeno značenje. Napokon se okrene prema Anne.

— Doc Willis mi je počeo govoriti nešto kad smo se sreli. Vjerojatno je posrijedi nešto važno, jer takav debeljko ne bi jahao u rane sate bez posebnog razloga.

Anne se naginjala nad Thoroughgooda i nježno namještala ponjavu kojom je bio pokriven.

— Imate li neki teži pokrivač, doktore? Bit će mu hladno... — reče. Napola se okrene prema Shilohu, trljajući prstima sljepoočicu i

mršteći se. — A, zaboravila sam... poslala sam Doca k Bobu da ga obavijesti o onom čovjeku. Vjerojatno to nije više osobito važno...

— O kojem čovjeku?

— O nekom strancu... zove se Landers. Opak je i opasan, pravi revolveraš. Lijepo je odjeven i dojahao je izdaleka. Vlada se kao gazda... odlučno je zatražio da Doc ode po Santeea Dykera. Očito ga je Santee pozvao. Zaključila sam da treba odmah obavijestiti Boba o toj novosti, pa sam odvela Doca u svoju sobu i poslala ga u vaš logor.

Shiloh je desetak sekundi razmišljao o tim riječima. Dakle, Santee je pozvao nekog posebnog stručnjaka. Za Shiloha je to moglo značiti samo jedno: Santee priprema smrtonosnu klopku Thoroughgoodu, vodi protivničke strane. Da, to je posrijedi. Santee ne želi nikakve nespretne pokušaje, hoće da sve bude besprijekorno. Premda je Thoroughgood već onesposobljen metkom, to neće zaustaviti plaćenog ubojicu. Možda je tako i najbolje, pomisli Shiloh i gnjevno se osmjehne. Thoroughgood se, ako bi bio i potpuno zdrav, ne bi mogao ravnopravno suprotstaviti takvu revolverašu u otvorenom dvoboju, a Shiloh Dawes bi mogao uspjeti.

— Još je u vašom salunu? — zapita tiho Shiloh.

— Kad sam odlazila, bio je. Doc Willis me pozvao kroz stražnja vrata, potom sam ga poslala kući. Ako bi Landers doznao da se Doc vratio bez Santeea, mogao bi učiniti svašta.

Shiloh odlučno povuče obod šešira, žustro se okrene i izide u čekionicu. Uzme vinčesterku što ju je naslonio na zid.

— Što namjeravate? — zapita Anne, pošavši za njim.

— Moje se slutnje podudaraju s vašima. Došao je ovamo zbog Boba.

Ona mu hitro pride i čvrsto ga uhvati za zglavak.

— Niste ga još vidjeli — reče mu grozničavo. — Vrlo je opasan. Ubit će vas ne trepnuvši okom.

— Međutim, ja rukujem ovom pucaljkom spretnije nego većina revolverom.

— Ali vi niste revolveraš! Niste navikli na takve dvoboje. Netko drugi, netko tko bi mu se mogao suprotstaviti njegovim oružjem... recimo, Channing...

— Ne razbijajte sebi time glavu, gospodo. Brinite se o Bobu. — Shiloh odlučno istrgne ruku i ode iz čekaonice. Zatrepće očima kad je na nebu sijevnula munja i jasno obasjala kuće s druge strane ulice. Zastane kolebljivo dok je odjekivala grmljavina.

Ovakav obračun licem u lice nešto je sasvim drugo nego ratovanje. U bitki se vojnik ne bori protiv određenog čovjeka. Protivnici su bezlični. Međutim, za ovakav je obračun potrebna posebna hladnokrvnost. Neki mogu ubiti ne trepnuvši okom, a neki osjećaju poslije mučninu... sjećao se Channingova lica kad je ustrijelio Whiteya DeVorea. Takav događaj može duboko uzdrmati čovjeka.

Stajao je i kolebao se. Međutim, Channing je odjahao na ranč, vjerojatno bez razloga, i od njega ne može očekivati pomoć. Uostalom, reče ponosno sam sebi, ovo je tvoj zadatak.

Duguje Bobu život, čak i više od života.

Imajući to na umu i duboko odan prijatelju, odlučno krene preko ulice dok je po njemu pljuštala kiša. Čvrsto je držao vinčesterku i sjećao se kakav ga je ponos ispunio kad je uspio ovladati tim oružjem za koje su drugima potrebne dvije ruke.

Gurnuvši ramenom zaklopna vrata »Juddovog saluna«, zastane.

Unutra je bilo zaugušljivo i smrdjelo je piće. Stranac je sjedio za stolom, prebacivši jednu ruku preko naslona stolice i nehajno ispruživši noge. Polako spusti na stol čašu koju je držao u drugoj ruci.

— Trebaš nešto, stari? — zapitaljeno.

Ležeći mu kraj nogu, žuti pas podigne glavu i iskesi zube na Shiloha. Brzo su se sprijateljili, krvoločne se zvijeri najbolje razumiju međusobno, pomisli Shiloh i, gurnuvši puščani kundak pod pazuhu, uperije cijev u pod.

— Da, treba nešto. Sa mnom se želiš susresti.

— Stari, zar se ti zoveš Dyker?

— Ni govora. Došao si ovamo zato da bi ubio jednog čovjeka.

Landersu se ne pomakne nijedan mišić na licu.

— Ti si taj čovjek?

— Nisam — odgovori tiho Shiloh.

— Ja sam njegov najbolji prijatelj.

— Slušaj, stari — promrmlja Landers — žao mi je što imaš samo jednu ruku, ali ću, ako me budeš ljutio, zaboraviti tu okolnost, zaboravit ću tvoju sijedu kosu i dati ti po nosu.

Shiloh naglo napne pušku, uperi je i opali. Rasprsne se boca na stolu, kraj Landersova lakta, i štrcne viski. Shiloh ponovo napne pušku i pričekaja. Lelujao se barutni dim.

Landers nehajno skine ruku sa stola i obriše mrlje na bijeloj košulji.

— Stari, nisi to smio učiniti — reče. Digne se gipko poput pume. Pas prijeteci zareži na Shiloha. Landers ga udari nogom, ali pseto, dok je leželo ustranu, ne prestane rezati.

XV

Ostavivši konja u gustom šumarku na južnom obronku, Channing se pješice spusti do građevina na »Sidru« i sakrije iza velikog štaglja nedaleko od obora. Žuta mu se ki-

šna kabanica stapala s uvelom travom na obronku. Vjerovao je da će ga i kiša prikriti.

Zagleda se prema kući. Čučne i položi pušku preko koljena. Možda je grdno pogriješio došavši ovamo sam. Misli su mu se, kad je ustanovio da su odveli Kristinu, zbrkale i krenuo je bez oklijevanja prema »Sidru«. Sada, kad se malo smirio, morao je priznati sebi da je postupio brzopleto. Pa ipak, nije mogao učiniti ništa drugo. Ako bi se vratio u logor kaubojske družine, izgubio bi dragocjeno vrijeme. Osim toga, ako bi doveo ovamo skupinu jahača, nastala bi krvava bitka i još više se ugrozila Kristina. Ovo može obaviti najbolje ako bude sam.

Kiša mu pomaže, ali ujedno i odmaže. Ne može ocijeniti koliko je ljudi u kući niti vidi da li gledaju kroz prozore. Kad bi bio miran, sunčan dan, zacijelo bi zapazio ponešto. Kaubojsku je spavaonicu obavijao kišni plašt i u prozoru je gorjela petrolejka... drugo se svjetlo vidjelo u prednjoj prostoriji velike kuće. Ako gledaju kroz prozore, nesumnjivo će ga opaziti kad krene prema kući.

Nažalost, ne može birati. Mora krenuti prema stražnjoj strani kuće i ulazu u kuhinju. Ušulja li se u mračne stražnje prostorije, možda ih uspije iznenaditi, ne ugrozivši Kristinu.

Potrči kroz dvorište i posklizne se dva puta na mokroj ilovači. Stigavši do stražnje verande, priljubi se uza zid, zatim popne na verandu i prišulja najbližem prozoru. U polumračnoj kuhinji razabere samo hrpu prljava posuda. Naslonivši pušku na zid, raskopča kišnu kabanicu kako bi mogao dohvatiti revolver, potom se sagne i izuje čizme.

Izvukavši kolt, zaputi se u čarapama prema vratima i nečujno ih

otvori. Kad je koraknuo u kuhinju i htio zatvoriti vrata, istrgne mu se kvaka iz šake jer je netko snažno udario nogom po vratima.

U rebra mu se divljački zabije revolverska cijev tako da je bolno zastenjao. Međutim, stajao je kao kip; znao je da je prst na okidaču brži od bilo kakvih ljudskih refleksa. Čovjek iza njega zahihoće veselo dok mu je oprezno uzimao iz šake kolt.

— Mi pazimo što se zbiva, momče. Za slučaj ako neka osamljena budala poput tebe upadne ovamo. U svim su sobama naši ljudi. S koje god strane prišao, vidjeli bismo te. Kreni. Drži ruke u zraku.

Napola podigavši ruke, Channing pode iz kuhinje u hodnik i prođe kroz blagovaonicu, gdje su stražarila dvojica kraj prozora. Pogledali su ga samo letimice i zlobno dobacili nekoliko riječi. U osvijetljenoj se dnevnoj sobi prekine tih razgovor kad su se približili.

Channing ugleda trojicu... Santeea Dykera, njegova predradnika i nećaka... a potom je vidio samo Kristinu. Sjedila je uspravno u velikom naslonjaču, blijeda kao mrtvac, u tamnoplavoj haljini. Kad ga je ugledala, napola se digla i zatim obeshrabreno klonula u naslonjač.

Streak Duryea je, naslanjajući se na zid, rastreseno trljao povezanu ruku i smješкао se.

Ward Costello se uhvati za naslon za ruke na svom naslonjaču tako da su mu pobijeljeli zglobovi prstiju, a na licu mu se odraze uznemirenost i strah.

Nehajno se naslanjajući laktom na kaminski okvir, okrenut prema Kristini, Santee Dyker baci cigaru u ognjište i uspravi se.

— Prestani se tresti, Warde — progovori kiselo. — Uslišale su ti se želje. Dobro si obavio posao, Elame.

– Da se vratim u kuhinju? – zapita zdepasti čovjek koji je uhvatio Channinga.

Santee mahne Streaku, koji izvuče lijevom rukom revolver iz korica i, uperivši ga nemarno u Channinga, reče Elamu da može otići.

Santee polako pride Kristini sleđa i počne tiho bubnjati mršavim prstima po njezinu naslonu. Channing osjeti kako mu se topao znoj miješa s kišnim kapima na licu i curi niz vrat i prsa.

– Ne prezaš ni od čega, ha, Santee? – prozbori tiho.

– Dragi moj dečko – promrmlja Santee – ako uživam u kockanju, to ne znači da obožavam rizik. Nastojim ga smanjiti... svim mogućim sredstvima.

– Jesu li vam učinili štogod našao? – zapita Channing Kristinu, a ona mu nijemo odgovori usnama da nisu.

– Uporna je i borbena – napomene Santee. – Cijelo nam se vrijeme odupirala... i uplašila se tek kad je Elam doveo tebe. Što to znači zapravo, Channinge?

– To ti meni objasni.

– Neću se truditi. – Santee se osmjehne. – Međutim, ta bi činjenica mogla biti korisna, pa ću je zapamtiti. Slušaj, koliko je ljudi došlo s tobom? – Došao sam samo ja.

– Ne izmotavaj se. – Santee zaprijeti rukom Kristini, ali ona nije mogla vidjeti tu kretnju iza leđa.

– Ne izmotavam se. Došao sam sâm. Naslutio sam da bi ti mogao učiniti nešto ovakvo, pa sam odjahao na »Mamuzu« kako bih to provjerio.

– Nisi rekao ništa Thoroughgoodu i ostalima?

– Nisu povjerovali u tu mogućnost.

– Da, to je sasvim moguće. – Santee polako kimne.

– Oni su priprosti tikvani. Ne mogu vjerovati da bih, čak, i ja naučio ženi. Međutim, ja bih mogao učiniti i štošta gore, znaš.

– Znam.

– Znaš, je li? Bez ikakva uljepšavanja gledaš ljude i život, što je rijetka osobina. I ja sam takav. Nema nikakvih iluzija... Dobro, provjerit ćemo da li govoriš istinu. – Dovikne jednom čovjeku u susjednoj sobi neka obide cijelo dvorište. Potom se raskorači pred Kristinom. – Dosad sam vas nastojao mirno nagovoriti da popustite, gospodice Nilssen, nastojao sam vas urazumiti i predočiti vam logične razloge. Nema sumnje, tratio sam vrijeme, jer ženama nisu svojstveni razum ni logika. Pa ipak, pitat ću vas još jedanput...

– Odgovor je isti – reče ukočeno Kristina, ali se doimala pokolebano; prestrašeno pogleda Channinga.

– Hm, da – izusti prijazno Santee – moramo se vratiti na onu korisnu činjenicu koju sam već spomenuo. Razumiješ me, Streak?

– Misliš na Channinga? – prozbori tiho Streak, a kad mu je Santee kimnuo, odmakne se od zida, grubo gurne revolversku cijev Channingu u leđa i napne kokot. Kristina se naglo uspravi čim je čula škljocaj.

– Jeste li ikada gledali čovjeka... ili barem životinju... kojoj je slomljena kičma, gospodice Nilssen? Ako se sasvim prekine, žrtva odmah umre, no može se metak ispaliti ondje gdje donosi užashu patnju ili potpunu uzetost. – Santee je govorio hladno i precizno kao da drži predavanje o patologiji.

– Prestanite – prošapće Kristina i nagne se naprijed. – Dat ću vam sve. Samo prestanite.

– Ne spuštaj revolver, Streak – reče mirno Santee. – Dokle god gospodica Nilssen ne potpiše neke papire. – Žustro pride ormariću i izvadi iz ladice nekoliko preklopljenih isprava. – Evo – reče i kucne prstom po gornjem papiru – ovo je dokument o vlasništvu »Mamuze«. Noćas ga je jedan moj čovjek vičan takvim poslovima, uzeo iz sefa odvjetnika Wainwrighta. Na ovom se papiru, opet, odričete zakupnine na Brockovu pašnjaku. Tu je i ugovor kojim prodajete stoku. Prikupio sam i druge potrebne isprave za prijenos imovine, a sastavio ih je moj prijatelj nadriodvjetnik. Poslije ćemo dovesti Brocka i srediti sve s njim.

– Pretjerao si – umiješa se tiho Channing. – To ti neće upaliti...

– Začudo... hoće, konjaru. Drzak i maštovit čovjek može izigrati svaki zakon. Prosječan čovjek krši sitna pravila, ali ga od krupnih krivičnih djela odvraća njegova društvena svijest... ponajčešće strah od kazne. Običnog kriminalca previše sputava oprez. Ja igram drukčiju igru. Gledajte, okružno sjedište Tamošnje vlasti ne znaju za ovdašnja zbivanja ili su ravnodušne prema njima. Njih zanimaju samo ove isprave... a njihovu će vjerodostojnost potvrditi jedan bilježnik koji je moj dobri znanac.

– Ali isprave su potpisane pod pritiskom.

– Santee se samo osmijehne, umoči gušćje pero u tintu i metne papire na Kristinin naslon za ruku. Potom joj pruži pero. Automatski ga je uzela i počela se potpisivati na svim papirima ondje gdje bi joj Santee pokazao prstom.

Kad se to završilo, Santee ponovno preklopi papire i spremi ih u džep kaputa. Tada izvadi cigaru i zapali je. Zagleda se kroz dim, škiljeći, u Channinga.

– Da... bilo bi nezgodno ako biste ti i gospodica Nilssen poslije izjavili da su isprave potpisane pod prisilom – promrmlja. – To bi, čak, moglo ugroziti moju pričicu kako mi se gospodica Nilssen, ogorčena krvoprolićem, obratila i ponudila mi ranč. Naravno, ja sam, prihvatio tu ponudu. Štoviše, kazat ću da je gospodica Nilssen, sita svega, htjela što prije nestati iz ove doline... što je sasvim prirodna ženska redakcija s obzirom na okolnosti... i da je, umjesto da čeka vlak, odlučila odjahati u Chollu i odande otputovati prvi vlakom u Minnesotu. Thoroughgood neće, vjerojatno, pobiti moju izjavu, premda to nije ni važno; mogu ga se riješiti kao i Custisa Thursdaja... uostalom, kao što ću se riješiti i vas dvoje.

– Slažeš li se s tom zamisli, Streak? – zapita tiho Channing.

– Pa, upravo ja sam uklonio Thursdaja, momče. Zar nisi to naslutio?

Channing osjeti kako mu se grči želudac, iako je, čim je Kristina potpisala isprave, shvatio da ih Santee ne može ostaviti žive. Ipak, mogao bi barem spasiti predradnika »Mamuze«...

– Učinio si već dovoljno zla Thoroughgoodu – prozbori tiho. – Noćas ga je pogodio metak.

Kristina užasnuto krikne. Santee polako izvadi cigaru iz usta i zagleda se u njega.

– Je li mrtav? – zapita.

– Teško je ranjen. Kad sam odlazio, Shiloh Dawes ga je upravo namjeravao odvesti k liječniku. Osvijestio se nakratko i kazao kako je spreman odustati od svega.

– Odustati!

– Mislio je da biste to vi željeli – reče Channing, iznenađen Kristininim prijekornim uzvikom.

– Ah, tek sada su mi se potpuno otvorile oči – promrmlja ona ogor-

čeno. — Otvorio ih je Dyker. Shvatala sam da postoji i nešto gore od umiranja.

— Čudno govorite — izusti Santee, smješkajući se i zamišljeno je promatrajući. — Mladi ste, živahni i zgodni, imate razloga da se vese-lite životu, čak i ako izgubite ranč.

— Nagledala sam se umiranja — odvrati ona prkosno.

— Vidjelo sam pogibiju svojih najdražih. To me ispunilo strahom. Možda sam bila, zapravo, sebična. Možda sam strahovala za sebe. Bojim se još i sada. Itekako. Međutim, mislim da se ne isplati živjeti dok na svijetu ima ljudi poput vas. Kad bih imala revolver...

— Pucali biste u mene? Kakva vatrena djevojka! — reče zajedljivo Santee. — Dakle, Thoroughgood je izgubio volju da se bori? Dobro, odjahat ću uskoro u grad i posjetiti ga, pokazati mu ove isprave. Ako se još koleba, one će ga uvjeriti da otpor više nema smisla. A odvjetnik Wainwright je stara budala i kukavica, te ću ga lako prestrašiti i za-braniti mu da priča bilo komu o ukradenoj tapiji...

— Zanima me nešto — uplete se Channing. — Kako je ona, prije nego što je došla k tebi, doznala što se dogodilo noćas s njezinim stadom i družinom?

— E, tu si mi ti olakšao posao, konjaru — nasmije se Santee. — Pomogao si mi došavši ovamo. Noćas si otišao iz logora družine s »Mamuze« i i zaputio se na ranč, zabrinut za nju. Međutim, zatekao si je ondje živu i zdravu... tako ću ja prikazati događaje... i ispričao joj sve. Tada je krenula k meni, a ti si je pratio. Kad je rekla da namjerava odjahati iz doline, kazao si da ćeš poći s njom, i nakon toga vas više nisam vidio. Već sam naredio momcima da donesu njene stvari s »Mamuze«; spalit će ih. Je li vam ja-

sno? Oboje ćete nestati kao da ste u zemlju propali.

— Bob vam neće povjerovati — reče bezbojnim glasom Kristina. — Dobro pozná Channinga i mene. Neće vjerovati ni jednu jedinu riječ.

— Mislim da hoće — odvrati mirno Santee. — Thoroughgood dobro zna koliko vam je mrsko nasilje. Channing veli da je uvjeren kako sada želite prodati ranč, a ja sam vidio vlastitim očima kako ste žestoko reagirali pred njim onog dana u Sentinelu kad sam vam pričao o Brockovoj otmici. Što se tiče Channingova odlaska s vama... za-boga, i slijepac bi vidio da je taj momak zaljubljen u vas. Thoroughgood će mi povjerovati... premda neće moći, ako i ne povjeruje, skoro ništa učiniti. Teško je ranjen. Nema se više za što boriti.

Kristina se polako digne, objesivši ruke i stišćući šake.

— Da, vi mislite na sve, Dykeru. Izuzevši jedno. Pravdu.

— Hvatate se za slamke — naru-ga se Santee. — Ja sam realist, i ne bojim se kazne. Hej, Streak — naredi odrješito — uzmi dvojicu ljudi...

— Santee — progovori Costello prvi put otkad je ušao u sobu Channing — prepusti ih meni. Meni i Beeu.

— Najednom si se ohrabrio. — Santee podigne jednu obrvu. — Još maloprije su ti se tresle gaće.

— Zaslužio sam da mi ga prepustiš — reče natmureno Costello. — Prosvirat ću mu...

— Nimalo ne sumnjam u tvoju sposobnost da pucaš u nenaoružana čovjeka — prekine ga prezirno Santee. — Dobro. Odvedi Channinga i djevojku podalje od ranča. Pronadi neko prikladno mjesto na riječnoj obali gdje će lako sakriti tijela. Zatrpa ih. Kiša će brzo isprati tragove.

— Vratit ćemo se za tili čas — naceri se nestrpljivo Costello.

— Ne, nećete se vratiti — reče mu tiho Santee. — Kad ukloniš Channinga, što odavno čekaš, produži se svojim psom čuvarom. Ne želim vas zateći ovdje kad se vratim iz Sentinela.

XVI

Na čelu je jahao Channing, iza njega Costello, zatim Kristina i na začelju Bee Withers. S jedne je strane bila vododerina kroz koju je tekla muljevita voda, duboka tridesetak centimetara, a s druge blag obronak s kržljivim borovima.

Kiša je sada još samo rominjala. Channing se naježi, osjećajući kako mu hladna vlaga prodire do kostiju usprkos zakopčanoj kabanici. Smrt je odavno postala sastavni dio njegove svagdašnjice. Međutim, što je s Kristinom?

Dosada se nije ni usudio priznati sebi koliko je jednostavno dobrote unijela u njegov život. Kad muškarca i ženu poveže nešto tako neizbježno i divno, onda ništa na svijetu nema pravo prekinuti tu čaroliju. Nije ga uznemirila smrt, koju svatko mora kad-tad iskusiti, nego užasna spoznaja da se nešto najljepše što je ikada doživio završava prije nego što je i započelo.

Tražio je u mislima bilo kakav izlaz; nije ga bilo. Strmina s jedne strane i blag obronak s druge one-mogućuju mu da naglo pobjegne ustranu; uostalom, u leđa mu je upereno oružje.

Pogleda preko ramena troje jahača iza sebe. Costello podigne u desnoj ruci revolver i lijevom povuče uzde.

— Ne možeš se spasiti, Channing. Kako se osjećaš sada kad ti je smrt za vratom? I ja sam se tako osjećao dok si me progonio. — Nasmije se

histerično. — Odavno sam čekao ovakvu priliku.

Channing pogleda opet pred sebe. Nema izlaza. Međutim, Costello je pokvaren kao i Santee, ali nije lukav i smion kao on. Koristi se onom prednosti koju mu je dao ujak. Lako se može dogoditi da pogriješi. Channing je znao da mora iskoristiti prvu priliku.

Počeli su se penjati. U vododerini je malone presušila voda. Izidoše na čistinu. Costello naredi da se zaustave.

— Ovdje je baš prikladna strmina — promrmlja Withers i prekriži ruke na jabuci sedla. — Nećemo morati vući daleko tijela, Warde. Samo ćemo ih skotrljati niz padinu.

Costello kimne i za djelić sekunde odvoji pogled od Channinga.

— Da, mjesto je baš prikladno. Znaš što, Channing... dat ću ti priliku da pokušaš sreću. Podbodi konja i kreni prema suprotnoj strani čistine. Bit će to zanimljiva predstava za tvoju malu, ha?

Channing pogleda Withersa koji se zlobno cerekao, Costellovo sadišćko lice i naposljetku Kristinu. Ona podigne glavu. Doimala se žalosno i jadno u prevelikoj muškoj kabanici. Sretnu im se oči. Ne reče joj ništa, jer bi ta dvojica uprljala sve. Znao je da mora sada iskoristiti priliku.

Sada ili nikada.

Podbode konja. Otprilike na pola puta do druge strane pružao se iz šume jedan ogranak na čistinu, gusta mlada stabla, visoka oko dva metra. Skrene prema tom guštiku, napevši mišiće i očekujući metak. Pogurio se u sedlu, znajući da mu Costello neće dopustiti da stigne do suprotne strane čistine. Za koji će tren proći mimo spasonosne šikare; mora izabrati pravi trenutak...

Sada! Izvuče desnu nogu iz stre-

mena i baci se ustranu baš kad je prasnuo revolver. Skvrčivši se i štiteći rukama lice, padne u granje i proleti kroz njega. Ipak, grane su mu donekle ublažile pad.

Čuo je Costellov razjareni povik. Četveronoške se provlačio između stabala, ulazeći dublje u zaklon. Odjekne ubrzana pucnjava, meci obaspu ono mjesto gdje je pao, zatim se začuje trčanje.

Channing se uspravi i jurne kroz šikaru, ne obazirući se na buku koju stvara. Odjeknu još tri hica. Jedan mu metak prozuji samo nekoliko centimetara od glave. Uskoro se nade među visokim borovima, preskoči jedno srušeno deblo, obrašlo mahovinom, i šćućuri se iza njega.

Čuo je spore korake, netko se oprezno približavao.

Malo podigavši glavu, spazi Beea Withersa kako se probija kroz šikaru baš prema njemu.

Opet se priljubi uz deblo. Srce mu je snažno lupalo.

Pažljivo osluškujući, čuo je Withersa kako zastaje, očito pretražujući pogledom šumu, i potom skreće ulijevo. Koraci su mu se udaljavali. Izvirivši iz zaklona, Channing mu opazi leđa; ulazio je dublje u šumu.

Vrlo oprezno se uspravi i počne vraćati prema čistini, pouzdajući se u svoju sposobnost da se kreće nečujno.

Mogao bi pobjeći, ali ne može napustiti Kristinu. Osim toga, mora se dočepati oružja.

Stigavši do ruba čistine, čučne u zaklonu iza lišća. Kristina je još sjedila na konju, a Costello je stajao kraj nje, držeći revolver u ruci i plašljivo gledajući oko sebe.

Channing potraži na tlu kakav kamen i naposljetku uzme češer. Pričeka da Costello pogleda ustra-

nu, a onda baci češer svom snagom u grmlje.

Costello se smjesta trzne i opali. A onda se počne polako približavati. Za trenutak se zaustavi, gurkajući grančice revolverom. Ude u džbunje.

Channing napusti zaklon i potrči prema konjima. Dovikne Kristini neka se hitro povuče kad je stigao do Withersove kobile. Brzo izvuče pušku iz navlake. Začuvši lomljenje grančica, munjevito se okrene i povuče zatvarač. Na vidiku se pojavi Withers, i krenuvši prema njemu, počne bjesomučno pucati.

Channing opali s boka.

Withers se skvrči i uhvati rukama za trbuh, no Channing je znao da ga je pogodio u prsa. Gledao ga je kako se nezgrapno ruši.

Zašuška mokro lišće ondje gdje je Costello nestao u grmlju... zatim nastane tišina. Channing opali jedanput, hotimice previsoko. Costello zacvili od straha, a ne od boli.

Premda mu je Channing bio na revolverskom dometu, a on se skrivao u zaklonu, iznenada izgubi vlast nad sobom i zajeca kao dijete.

— Baci najprije revolver. Zatim izidi iz grmlja - dovikne Channing.

— Hoću, hoću, samo na pucanj — zajeca Costello. Nakon kratke stanke izleti iz grmlja revolver. Potom se pojavi Costello, uzdignutih ruku, i krene obeshrabreno prema Channingu.

Sada kad je naglo popustila napetost, Channing spusti pušku.

Odmah se munjevito trzne dolje Costellova ruka i prasne zlokobno derindžer. Snagu metka oslabi donekle udaljenost između njih, ali je ipak, opekavši i izbrazdavši podlakticu, udario tako snažno da su Channingu odrvenjeli prsti kojima je držao pušku. Baš sam budala, zaboravio sam pucaljku u rukavu, po-

misli ljutito Channing dok je osjećao jaku bol.

Baci se naprijed i, tresnuvši na zemlju, oslobodi se obamrlosti. Čuo je Costella kako trči, vidio je kako mu lepršaju skuti kabanice. Nespretno i grozničavo povuče puščani zatvarač, upre kundak u tlo i podigne cijev. Uhvati na nišan Costellovo tijelo; kockar se htio što više približiti kako bi drugim, ujedno posljednjim, metkom okončao borbu.

Oružje im progovori gotovo istodobno. Costello zaore metkom blato i trzne se. U prvi tren samo posrne, a onda se stropošta na lice u lokvu kišnice. Channing je ležao još nekoliko trenutaka i uvlačio zrak. Čuo je Kristinin glas, ali ne i riječi. Nije bilo potrebno da pregleda Costella; nije to ni htio učiniti. Tromo se digne i pride Beeu Withersu, koji je ležao na leđima dok mu je u otvorene oči i usta kapala kiša.

U susret mu je trčala Kristina.

— Gotovo je. Više neće biti ubijanja. Čuješ me? — reče joj i zastane, shvativši da ne zna što govori.

— Da... da. — Ona mu zavrne kabanicu i pogleda ruku. Riječ je bila o manjoj ogrebotini, no nije se pobunio kad je otrgnula komad podsuknje i povezala mu podlakticu. Plaho mu je dotaknula obraz. —

On se pokušava prisjetiti očeva glasa, no nije mogao. Ovaj put je učinio ono što je trebalo učiniti, u tom je razlika. Učinio je to zbog Kristine, a ne iz osvete.

— Osjećam se dobro... — odgovori joj tiho.

XVII

Ujahali su u Sentinel kasno po podne. Kiša je prestala, ali je nebo bilo tmurno, pa su u većini kuća gorjele svjetiljke. Kristina je bila iscrpljena i njihala se u sedlu dok su jedno uz drugo jahali glavnom ulicom, pretvorenom u kaljužu.

Kad su se približili »Stočarovu baru«, Channing pogleda pet konja privezanih za prečku i opazi da su svi sa »Sidra«.

— Nemoj, Channinge — prozbori Kristina.

— Santee ima isprave koje si potpisala. Ako ih odnese u Chollu, izgubit ćeš sve.

— Nemoj — ponovi ona.

— Sama si rekla da postoji vrijeme za borbu. — Umalo doda: i vrijeme za umiranje.

— Molim te, ne idi unutra. Ne bi mogao svladati petoricu. Ako izgubim »Mamuzu«, to mogu podnijeti. No veći gubitak ne bih izdržala! — Sjedio je neopomično dok mu nije rekla molećivo: — Hajdemo, treba da posjetimo Boba. Hajedmo.

Produžiše šutke. Channing sjaše pred liječnikovom kućom nasuprot »Juddovom salunu« i pomogne Kristini da sjaši. Kad su ušli u čekaonicu, opazili su da je prazna, no bila su otvorena vrata susjedne prostorije.

Unutra je, kraj stola na kojem je ležao Thoroughgood, sjedila Anne LeCroix. On je spavao i disao jednolično, pa Kristina odmah odahne. Anne je dremuckala, no sada digne glavu.

— Channing. Baš mi je drago što vas vidim!

— Gdje je Shiloh?

Anne proguta slinu i skrene pogled ustranu.

— Doktor je otišao u kućnu posjetu — izusti gotovo nečujno. — Ovo je, vjerojatno, gospodica Nilsen?

— Gospodice Nilssen, gospoda LeCroix — upozna ih on.

— Zar je Shiloh već otišao? — zapita Kristina. — On je dovezao Boba?

Anne najednom pokrije rukom lice i zajeca.

— Da, otišao je! Nema ga više, gospodice! Mislio je da mora braniti Boba... ili vaš prokleti ranč...

— Što se dogodilo? — prozbori Channing.

Nepomična ju je lica slušao dok je pričala o došljaku koji je sinoć ušao u njen salun i zatražio da Doc Willis ode po Santeea. Pričala je kako je poslala Doca po Thoroughgooda. Nije se još ni oporavila od zaprepaštenja vidjevši u kakvu je stanju Bob kadli je Shiloh, uvjeren da je nepoznati došao ubiti Thoroughgooda, krenuo u salun da bi se obračunao s njim.

— Nije me htio poslušati, ovdašnji ljudi ne slušaju žene — reče ogorčeno Anne. — Zamolila sam doktora McGilwaya neka ga pokuša odvratiti od nauma... ali smo, kad smo krenuli preko ulice, začuli pucanj. Bilo je prekasno. Doduše, ne vjerujem da bismo ga uspjeli zaustaviti. Pogotovo ne bismo mogli onog Landersa. McGilway i ja donijeli smo tijelo ovamo, pa je sada u stražnjoj sobi. Nisam htjela da ga vidi Bob... u ovakvu stanju...

— Landers — promrmlja Channing. Sjećao se tog imena i čovjeka. Vidio ga je prije tri godine u Prescottu... u uličnom okršaju. Kradljivac stoke Ory Thomason, iz Hashknifeove družine, navodno se posvadio s Landersom oko podjele plijena, te ga je napao iz uličice, Channing je to vidio vlastitim očima. Thomason je počeo mahnito pucati iz revolvera u Landersova leđa, a visoki se čovjek okrenuo gotovo nehajno. Nitko nije vidio kako je izvukao revolver, no Ory Thomason je bio mrtav prije nego što je pao na zemlju. Landers je kao stvoren za prljave poslove. Svatko komu je u žilama led ima prednost, koliko god mu protivnik bio spretn.

— Ne pomišljajte na to, Channinge — prozbori Anne. — Takva čovjeka niste još vidjeli.

— Ramišljam o Santeeu — promrmlja on.

— A... da. Dojahao je prije jednog sata. Htio je posjetiti Boba, veli da mu želi pokazati nešto. Rekla sam mu da ću mu, ako uđe ovamo, iskopati oči. Nasmijao se i kazao da će se vratiti, a onda je otišao u salun. Doveo je sa sobom četvoricu svojih ljudi.

— Još je u salunu — progunda Channing. — Spomenuli ste mu Landersa?

— Nisam. Smatrala sam da treba njihov susret što više odgoditi... možda dodete vi ili netko drugi prije nego što pokuša likvidirati Boba. Međutim, neće zatražiti od vas da se borite s njim; imam oružje za slučaj ako dođe. — Anne dignu iz krila malen džepni pištolj, sakriven u naborima suknje.

Channing je šutio i razmišljao. Shiloh i Anne su pomislili da je Landers došao ubiti Thoroughgooda, i ta je pogrešna pretpostavka skupo stajala Shiloha. Vjerojatnije je da je Landers došao ovamo zbog njega, Channinga.

— Da li je Landers još kod vas?

— zapita on Anne.

— O, da, još je u salunu. Čeka da se Doc Willis vrati sa Santeeom. Rekla sam mu da Santee logoruje u brdima, pa treba vremena dok ga dovede...

Channing se okrene i vrati polako u čekaonicu. Naslonivši se ramenom na vrata, zagleda se u konja pred »Juddovim salunu«. Po glavi mu se vrzmala jedna smiona misao, vjerojatno neostvariva. Pa ipak, ako Landers nije još nikada sreo Santeea licem u lice... zašto se ne bi pokušala ta riskantna igra?

Brace Landers podigne glavu kad je Channing prišao stolu i zajahao na stolicu.

— Dakle, evo me, Landerse.

— Očekivao sam starijeg čovjeka — promrmlja Landers, a ruka mu se zaustavi na pola puta do boce.

— Ja nisam Santee Dyker. Ja sam njegov čovjek.

— Trebalo ti je mnogo vremena da stigneš ovamo.

— Logor nam je duboko u brdima, pa nas je barmen teško našao.

— Kako je Bee?

Aha, pozvao ga je Withers, pomišli Channing. Sada kad je Withers uklonjen, s te mi strane ne prijeti opasnost.

— Dobro je. Pozdravlja te.

— Vidio sam tvoje lice negdje.

— Moguće je.

— Ne zaboravljam lica.

Channing se napne, zapazivši sumnjičavost u Landersovim očima. A onda shvati da je sumnjičavost već sastavni dio njegove naravi.

— Bio sam u Prescottu kad si sređio Orya Thomasona.

Nisam vjerovao da ćeš me se sjetiti...

— Ne zaboravljam lica. Nisi tada pripadao odmetnicima.

— Ne, tada nisam. Hvatao sam mustange.

Taj odgovor kao da je zadovoljio Landersa.

— Htio bih razgovarati s Dyke-rom osobno, rođače — reče on tiho.

— Nije potrebno. Čovjek kojeg treba da ubiješ upravo je u »Stočarovu baru«. Mogu ti ga pokazati.

— Pogodili smo se za tisuću dolara. Petsto unaprijed i isto toliko nakon posla.

Držeći se mirno, Channing se sjeti novca pod košuljom, novca što

mu je ostao od prodaje uhvaćenih konja.

— Evo — reče lijeno i izbroji mu petsto od sedamsto i pedesetak dolara koliko je ukupno imao.

Landers spremi novčanik u džep ne pogledavši ih, iskapi piće, obriše rukavom usta i ustane.

— Pokaži mi gdje je taj salun.

Channing ga povede niz ulicu. Na začelju je kaskao žuti pas.

— Pričekaj malo — reče kad su stigli do »Stočarova bara«. — Pogledat ću najprije.

Pride mutnom prozoru i pogleda unutra. Unutra je bilo poprilično gostiju, trgovaca i građana, vjerojatno zato što im je loše vrijeme pokvarilo poslove. Santee Dyker je sjedio za stolom u stražnjem dijelu prostorije i kartao se. Za šankom je stajao Streak Duryea s trojicom svojih ljudi.

— Kakvo je stanje, rođače? — zapita Landers kad se Channing povukao od prozora.

— Tvoj čovjek sjedi za stolom otraga, na lijevoj strani, s još trojicom — reče mu tiho Channing. — Otprilike je moje visine, mršav, pedesetih godina. Kosa mu je prosijeda, ima svijetlosiv šešir i žućkast kaput. Pazi, nećeš ga lako izazvati.

— U ovom gradu nema zakona, rođače? — Landers izvuče revolver s rožnatim drškom i zavrti bubanj.

— Nema.

— Dobro, onda neću gubiti vrijeme i izazivati ga, jer neću nikomu morati dokazivati da sam pucao u samoobrani. Valjda mi se neće poslije suprotstaviti građani i pokušati me zadržati ovdje?

— Neće se nitko uplesti — reče tiho Channing.

Kad su se za Landersom zaklopila vrata, hitro se okrene i počne udaljavati ulicom. Nije žalio Santeea, okorjelog ubojicu, samo mu se

gadilo što se morao poslužiti tom ružnom prijevarom. Landers ne zna da će se u njega, čim opali, uperiti revolver Santeeove četvorice ljudi. Međutim, što onda ako ga oni ne pogode?

Stigavši do »Juddovog« saluna, okrene se i zaustavi na blatnoj ulici, promatrajući vrata »Stočarova bara«. Landers je ubio Shiloha. Uskoro će uvidjeti da ga je Channing nasamario. Izvuče kolt iz korica.

U »Stočarovu baru« odjekne hitac. Nastane kratka tišina, zatim zapucaju revolveri.

Iznenada se vrata širom otvore i izide Landers, poguren i gibak poput mačke. Hitro se okrene i opali dvaput.

Tada požuri niz nogostup prema svom konju dok je pas trčao za njim.

Zaustavi se pod nadstrešnicom na verandi. Teško je disao. Iz površinske rane na sljepoočici curila mu je krv.

— Nisi mi rekao, rođače, da on ima unutra prijatelje — prozbori opasno tihim glasom. U obješenoj je ruci držao revolver.

— Podvalio sam ti, Brace — promrmlja Channing. — Upravo si ubio Santeea Dykera. Ja sam onaj pravi. Trebalo je da se sa mnom obračunaš.

Landers je duboko disao i šutio.

— Ipak nisi onako lukav kao što misliš, rođače — prošapće napokon, ali se još ne pomakne.

Channing mu je promatrao lice. Kad je zapazio prvi nagovještaj odluke, munjevito je reagirao. Pretekne ga za djelić sekunde tako da im se hici nisu sasvim stopili. Landersov metak štrcne uvis blato na ulici, a Landers zatetura natraške i nasloni se leđima na potporni stup verande. Na licu mu se samo za tren odrazi zapanjenost prije nego što je pogodilo drugo zrno.

Channing spusti kolt u korice i korakne naprijed. U tom trenutku poleti prema njemu žuti pas i udari ga u prsa. Channing zatetura, hvatajući ravnotežu. Zaštiti grlo podlakticom kad ga je pseto htjelo zaklati očnjacima. Osjeti jaku bol u ruci i u istom mu trenu metak opeče rebra. Pas se trzne kad mu je tane prošlo kroz tijelo, i, padajući, sruši Channinga na koljeno. Tek tada mu pusti ruku.

Metak namijenjen Channingu ubio je psa. Držeći već kolt u ruci, pogledao je prema »Stočarovu baru«. Ondje se upravo jedan čovjek okrenuo tako naglo da mu je pač šešir s glave i otkrio mu čelu okruženu kosom, te se vratio u bar.

Channing potrči niz ulicu i uleti u »Stočarov bar« držeći uperen revolver.

A onda ga spusti.

Brace Landers je temeljito obavio svoj krvavi posao. Santee je mloha-vo ležao preko prevrnutog stola. Jedan čovjek sa »Sidra« se skvrčio na podu i nije se micao. Drugi je sjedio i naslanjao se na šank, jaučući i držeći se za trbuh.

Kraj šanka je stajao zdepasti čovjek kojeg Channing odmah prepozna i držao se za krvavo rame.

— Dosta je borbe — reče promuklo čovjek, dok mu se u očima vidjelo da ga rana jako boli. — Više nema razloga za borbu. Santee je mrtav...

— Kaži to prijateljima na »Sidru«, Elame — prozbori Channing. — Zatim nestanite svi iz doline. Zanima me samo Streak.

— On je otraga — prošapće Elam i umorno nasloni glavu na prsa.

Channing grubo odgurne dva za-bezeknuta trgovca i pritrči Santeeu. Pronade snop isprava i spremi ih u džep. Tada krene prema stražnjim vratima, makne se ustranu i naglo ih otvori.

U dvorištu iza zgrade prasne revolver i metak otkine dugačak iver iz dovratka. Potom se začuje trčanje. Izjurivši van, Channing ugleda Streaka kako preskače živicu i bježi kroz susjedno dvorište.

Prozrevši njegove namjere, Channing požuri kroz prolaz između saluna i susjedne prodavaonice te stigne do nogostupa kad i Streak Duryea.

Predradnik otvori bjesomučnu vatru, no Channing se na vrijeme povuče u prolaz. Potom izide, spuštajući kolt u korice. Likovanje na Streakovu licu izbljedi kad mu je kokot udario o praznu čahuru.

Streak se malo kolebao, a onda, slegnuvši ramenima kao da se pomirio sa sudbinom, baci revolver i pokuša zaustaviti protivnika direktno. Channing izbjegne udarac sagnuvši se, zatim ga snažno udari ramenom u ošit dok se uspravljao i izbije mu zrak iz pluća. Potom ga, uzmaknuvši jedan korak, udari jedanput, dvaput, triput. Streak napokon poklekne i ispruži se na tlu.

— Gdje je onaj takozvani zatvor?
— obrati se Channing trgovcima koji su se okupili na nogostupu i nezadovoljno mrmljali. — Duryea je ubio iz zasjede Custisa Thursdaja. Mrmljanje se stiša.

— Santeea i »Sidra« više nema — doda Channing. — Ovo je njihov kraj. Gdje je zatvor?

— Ona koliba nasuprot konjušnici — progovori kolebljivo jedan trbušast čovjek, igrajući se lancem sata.

Channing se sagne i prebaci Streaka preko ramena, zatim se zaputi prema zatvoru. Gurnuvši nogom teška hrastova vrata, spusti ga na pod. Uzme drvenu prečku, naslonjenu na zid, i njome učvrsti izvana vrata.

Napregnuvši umorne oči, ugleda je, uspravnu i ponosnu, kako mu blatnom ulicom trči u susret.

U PRIPREMI :

Mark Zorro: Napad na Rio Grande

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 18.720 d, a za šest mjeseci 9.360. U cijenu je uračunat i pretplatnički popust. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa: NIŠPRO »Vjesnik«, Interna banka, Zagreb, broj 30101-833-2052 (00027 – LASO). Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 33,00, ASCH 234,00, SFR 27,00, HFL 37,00, SKR 116,00, FF 109,00, US\$ 17,00 (avionom US\$ 20,20), C\$ 24,00 (avionom C\$ 28,30), Australia £ 12,00 (avionom £ 15,00). Uplata na devizni račun 30101-620-16-3252051 kod Udružene banke Hrvatske, Zagrebačka banka, Zagreb (za »Laso« izdanje OOUR-a IRO)

Ekonomska propaganda »Vjesnik«, Agencija za marketing Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6. Zadnja kolor stranica 400.000 d, c/b stranica 250.000 d. Oslobodeno plaćanja poreza na promet, mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973 od 26. XI 1983. Rukopisi se ne vraćaju.

Levi's

Novo!!! Košulje Levi's u
robnim kucama i
prodavaonicama Varteksa,
Standard konfekcije i
Atekso.

**KVALITETA JE
UVIJEK U MODI**

Otkrijte
sebi
novi
svijet

Levi's

